

Universitätsbibliothek Wuppertal

Handlexikon zu Cicero

Merguet, Hugo

Leipzig, 1905

F

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-2871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-2871)

Faba, Bohne: I. videsne consulatum illum nostrum, quem Curio antea *ἀνοθέωσις* vocabat, si hic factus erit, fabam mimum futurum? A I 16, 13. — II. faba Pythagorei utique abstinere; div II 119.

fabella, Erzählung, Sage, Märchen, Schauspiel: I. adfertur etiam de Sileno fabella quaedam; Tusc I 114. fabellas Latinas ad verbum e Graecis expressas; fin I 4. quamquam a te factam fabellam video esse festive; Q fr II 15, 3. cuius (Terentii) fabellae propter elegantiam sermonis putabantur a C. Laelio scribi; A VII 3, 10. — 2. nihil debet esse in philosophia commenticiis fabellis loci; div II 80.

faber, Schmied, Handwerker: I. ego me Phidiam esse mallet quam vel optimum fabrum tignarium; Bru 257. — II. 1. non deesse, si quis adhibere volet, non modo ut architectos, verum etiam ut fabros ad aedificandam rem publicam; ep IX 2, 5. armatis hominibus expulsi sunt fabri de area nostra; A IV 3, 2. huc etiam fabros se missurum esse dixit; Phil V 19. — 2. quae (centuria) fabris tignariis est data; rep II 39. — III. Q. Leptam, praefectum fabrum meum, tibi obviam misi; ep III 7, 4. — IV. tu velim cum fabris eam (domum) perspicias; ep IX 15, 5.

fabrica, Bau, Baufunft, Kunstfertigkeit, Schmiede: I. quam admirabilis (sit) fabrica membrorum; nat II 121. — II. 1. illa potius explicetur incredibilis fabrica naturae; nat II 138. quibus oculis [animi] intueri potuit vester Plato fabricam illam tanti operis, qua construi a deo atque aedificari mundum facit? nat I 19. — 2. qui (Vulcanus) Lemni fabricae traditur praefuisse; nat III 55. — III. aedificari, construi: §. II, 1.

fabricatio, Bildung, Bau, künstliche Veränderung: ne illa quidem traductio atque immutatio in verbo quandam fabricationem habet; de or III 167. si erit tota hominis fabricatio perspecta; nat II 133.

fabricor, verfertigen, bilden: I. qui ea (astra) fabricatus esset in caelo; Tusc I 62. Capitolii fastigium non venustas, sed necessitas ipsa fabricata [est]; de or III 180. qui fabricatus gladium est; Rab Post 7. fabricemur verba; Ac II 17. — (animantem deus) globosum est fabricatus; Tim 17.

fabrilis, des Künstlers, Arbeiters: erratum fabre putavi, nunc video Metelli; A VI 1, 17.

fabula, Erzählung, Erdichtung, Sage, Märchen, Theaterstück: I. 1. quod quam magnum sit, fetae veterum fabulae declarant; fin I 65. nec, ut fabulae ferunt, bellis proeliisque (di) caruerunt; nat II 70. Livianae fabulae non satis dignae (sunt), quae iterum legantur; Bru 71. — 2. fabula est, in qua nec verae nec veri similes res continentur; inv I 27. — II, 1. si fabulas audire volumus; Tusc I 92. qui (Livius) primus fabulam dedit; Bru 73. hic Livius primus fabulam C. Claudio Caeci filio et M. Tuditano consulibus docuit anno ipso ante, quam natus est Ennius; Bru 72. philosophi quidam fictam et commenticiam fabulam prolatam dicunt a Platone; of III 39. §. I, 1. declarant. lego: §. I, 1. sunt. profero: §. fingo. ut illa vetus aeraria fabula reficeretur; Cael 71. ut a continentibus tuis scriptis secernas hanc quasi fabulam rerum eventorumque nostrorum; ep V 12, 6. — 2. cum minor fabulis nisi de veteribus rebus haberetur fides; rep II 18. — 3. physica ratio non inelegans inclusa est in impiis fabulis; nat II 64. — III. quid vos illa delectat explicatio fabularum? nat III 62. IV, 1. Ponticus Heraclides puerilibus fabulis refersit libros; nat I 34. — 2. quod in fabulis saepe videtis fieri; har resp 62.

facesso, bereiten, sich entfernen: I. ab omni societate rei publicae paulisper facessant rogemus; leg I 39. operae facessant; Flac 97. — II. qui tibi negotium facessent; ep III 10, 1. ne innocenti periculum facessieris || facesseris ||; div Caec 45.

facete, launig, witzig: saepe etiam facete concedas adversario id ipsum, quod tibi ille detrahit; de or II 286. cum multa conligeres non modo acute, sed etiam ridicule et facete; de or I 243. multa non tam graviter dixit quam facete; de or I 75. illud facete dictum; de or II 219. nos ab isto nebulone facetius eludimur, quam putamus; Sex Rosc 128. facete M. Piso Stoicos inridebat; fin IV 73.

facetiae, Scherz, Witz: I. et multum facetias in dicendo prodesse saepe et eas arte nullo modo posse tradi; de or II 227. — II. trado: §. I. — III. cum artem esse facetiarum, Iuli, || ullam || negares; de or II 229. cum duo genera sint facetiarum, alterum aequabiliter in omni sermone fustum, alterum peracutum et breve; de or II 218. duo sunt genera facetiarum, quorum alterum re tractatur, alterum dicto; de or II 239. — IV, 1. multum in causis persaepe lepore et facetiis profici vidi; de or II 219. consul facie magis quam facetiis ridiculus; A I 13, 2. sale et facetiis Caesar vicit omnes; of I 33. — 2. sunt etiam illa venusta, ut in gravibus sententiis, sic in facetiis; de or II 262.

facetus, launig, witzig: genus iocandi non profusum nec immodestum, sed ingenuum et facetum esse debet; of I 103. quod est hominibus facetis et dicacibus difficillimum, habere hominum rationem et temporum; de or II 221. natura fingit homines et creat imitatores et narratores facetos; de or II 219. Aristophanes, facetissimus poeta veteris comoediae; leg II 37. non esse omnia ridicula faceta; de or II 251.

facies, Gestalt, Erscheinung, Ansehen, Antlitz: I. si una omnium (deorum) facies est; nat I 80. — II, 1. senatus faciem secum attulerat; Phil VIII 23. cum Homeri faciem cogito; div II 39. — 2. qua facie (animus) sit; Tusc I 67. — III, 1. cuius (dei) crebra facie pellantur animi; nat I 106. consul facie magis quam facetiis ridiculus; A I 13, 2. — 2. quam (virtutem) tu ne de facie quidem nosti; Piso 81.

facile, leicht, ohne Mühe, unbedenklich, unfreitag: I. rem facilius totam accipietis; Quinct 36. ut facile appareat Atrai filios esse; Tusc IV 77. id facillime consequar; Sest 119. quae (veritas) facile se per se ipsa defendat; Cael 63. in quo quantum ceteris profuturi simus, non facile dixerim; Tusc V 121. quo facilius ea efficeret; Sulla 57. cui (rei publicae) facile satis facere possint; Bru 222. quo id facilius faciant; Flac 66. quod is (M. Cato) tam facile senectutem ferat; Cato 3. principiis cognitis multo facilius extrema intellegetis; Cluent 11. quae (visa) non facile internoscantur; Ac II 48. te aberrare a proposito facile patiebar; Tusc I 81. ut quis facile perspiceret . . ; Ver V 70. ut vos facillime potestis iudicare; Sest 6. qua (magnitudine animi) facile posset repugnari obsistisque fortunae; fin IV 17. nihil est, quod expedire tam facile possimus; nat I 7. facile, cui velles, tuam causam probares; Ver IV 28. certe istum virum bonum non facile reperimus; of III 64. quod facile sentio, quam multorum scribendi studia commoverim, nat I 8. quin Q. Valerium Soranum lenitate vocis facile vincat; de or III 43. — II. idem (M. Cato) facile optimus imperator; de or III 135. ut ad liberaliter vivendum facile contentus sit; par 42. virum unum totius Graeciae facile doctissimum, Platonem; Rab Post 23. omnium facile omnibus rebus infimus; Vatini 17. tu esses ordinis tui facile

princeps; ep VI 10, 2. — III. huic hereditas ad HS facile triciens venit; Ver II 35.

facilis, leicht, bequemt, willig, bereitwillig, nachgiebig, umgänglich, gefällig, gewandt: A. ut faciles essent in suum cuique tribuendo; Bru 85. quod Antonius facilis in causis recipiendis erat; Bru 207. si quisquam est facilis, hic (M. Cicero) est; A XIV 1, 2. ego Antonio facillimum me praebui; A XIV 13, 6. id quod ei facile erit cognitu; inv I 25. facile id dicemus || facile fieri id dicimus ||, quod sine magno aut sine ullo labore, sumptu, molestia quam brevissimo tempore confici potest; inv II 169. quod erat inventa facillimum; Ver II 182. id quod facile factu fuit; Sest 39. ego non solum hoc in loco dicam, ubi est id dictu facillimum, sed . . . agr II 6. honorum aditus nunquam illi faciliores optavi quam mihi fuerunt; Plane 59. hoc iis (animis) faciliorem ascensum et reditum in caelum fore; fr F V 97. facilis est populi causa; Ver V 126. (cibus) facillimus ad concoquendum; fin II 64. facillimam in ea re publica esse concordiam; rep I 49. quae (cupiditates) faciles haberi solent; Cael 28. magis facilis disputatio est quam necessaria; Phil XIII 32. ut iis (equis) faciliores possint uti; of I 90. comes benigni, faciles, suaves homines esse dicuntur; Balb 36. quod lenior eorum vita et mores fuerant faciliores; of I 112. ulciscendae iniuriae faciliore ratio est quam beneficii remunerandi; Quir 22. reditus: f. ascensus. mihi faciliorem fuisse ad adipiscendos honores viam; Plane 59. — B. ut a facillimis ordiamur; fin I 13.

facilitas, Leichtigkeit, Billigkeit, Umgänglichkeit, Geutlichkeit: I, 1. adiungenda est facilitas in audiendo; Q fr I 1, 21. humanitatem et facilitatem agnoscimus tuam; de or II 362. si illius comitatem et facilitatem tuae gravitati severitatisque asperseris; Muren 66. meam facilitatem laudatote; de or I 208. haec in bonis rebus, quod alii ad alia bona sunt aptiores, facilitas nominetur, in malis proclivitas; Tusc IV 28. — 2. sed hoc meae nimiae facilitatis; A XIV 12, 2. — 3. immoderate quidam nostra facilitate abutuntur; ep XII 1, 2. — 4. ea semper ad facilitatem aequitatemque referebat; Phil IX 2. — II, 1. magis adeo id facilitate quam alia ulla culpa mea contigit; de or II 15. ut is, qui dignitate principibus excellit, facilitate infimis par esse videatur; imp Pomp 41 (42). — 2. ut plerique faciunt propter facilitatem; inv I 98.

facinerosus, lasterhaft: A. usitatum hominis facinerosi scelus; dom 12. vitam e tuis facinerosissimis manibus ereptam; Phil XIII 25. ab iniuriosa facinerosaque vita; leg I 40. — B, 1. facinerosos maiore quadam vi quam ridiculi vulnerari volunt; de or II 237. — 2. vivebat Dionysius cum facinerosis; Tusc V 63.

facinus, Tat, Ereignis, Übeltat, Schandtat: I, 1. nullum scelus, nullum malum facinus esse, ad quod suscipiendum non libido voluptatis impelleret; Cato 40. invenietis id facinus natum a cupiditate, auctum per stuprum, crudelitate perfectum atque conclusum; Ver II 82. facinus iam diu nullum civile praelarius; A VII 13, 1. — 2. facinus est vincere civem Romanum, scelus verberare, prope parricidium necare; Ver V 170. — II, 1. augeo: f. I, 1. nascitur. credibile est tantum facinus esse commissum? Cael 56. improbum facinus, non ferendum, nemini lege concessum; Ver III 194. concludo: f. I, 1. nascitur. exponam vobis Oppianici facinus manifesto deprehensum; Cluent 43. totum facinus sine dolo malo factum indicabitis? Tul 34. vide, ne facinus facias; fin II 95. quod turpissimum illud facinus graviter tulit; Ver pr 29. f. concedo. perficio: f. I, 1. nascitur. nullum facinus huius protulerunt; Font 40. ut, ad quod facinus nemo praeter te ulla pecunia

adduci potuerit, id tu gratis suscipere conatus sis; Ver V 11. f. I, 1. est. — 2. quin tanti facinoris reus arguatur; Cael 1. eorum facinorum damnati; Ver V 13. — 3. adduco ad: f. I. suscipio. libidines ad omne facinus impellunt; rep VI 1. — III. nemo est paulo ad facinus audacior, qui . . . ; Catil II 9. — IV, 1. an etiam consilia conscientiasque eius modi facinorum supplicio dignas iudicarent; Cluent 56. ad se revocarent maximi facinoris crimen; Cael 65. praeclara defensio facinoris tui; Vatin 28. utrum veterum facinorum sis imitator an inventor novorum; Vatin 22. omnium facinorum sibi cum Dolabella societatem initam; Phil XIII 36. sibi facinoris suspicionem ob stare; Milo 96. — 2. in externis locis minor etiam ad facinus verecundia (est); ep IV 9, 4. — V, 1. quia non alio facinore clari homines, alio obscuri necantur; Milo 17. — 2. qui iudicaverint hostem Dolabellam ob rectissimum facinus; Phil XIII 36.

facio, machen, tun, handeln, verfahren, zu Werke gehen, schaffen, bilden, zu Stande bringen, ausrichten, bewirken, veranstalten, darstellen, erweisen, wählen, annehmen, aufstellen, voraussetzen, behaupten, achten, zusammenhalten, begünstigen (faxint: f. II, 3. 6. A XVI 1, 6): I. absoluit: 1. a. si te laus adlicere ad recte faciendum non potest; Phil II 115. quarum (artium) omne opus est in faciando atque agendo; Ac II 22. tamquam ad picturam probandam adhibentur etiam inscii faciendi; opt gen 11. — b. quid sit optimum factu; part or 94. quorum iudicium in eo difficile factu est non probare; of I 71. quod facile factu sit; Tul 21. honestumne factu sit an turpe; of I 9. — 2. a. hoc, sine quo non fit, ab eo, in || a || quo certe fit, diligenter est separandum; Top 61. crudeliter et regie factum esse dicerent; Catil I 30. si quando, ut fit, iactor in turba; Plane 17. vel in caelum vos, si fieri potuerit, umeris nostris tollemus; Phil XI 24. sicut erat in simili causa antea factum; rep II 63. aut opera benigne fit indigentibus aut pecunia; of II 52. — b. quibus benigne fecerimus; inv I 109. ut tibi faciendum est ad annum; de or III 92. cur tam imperite facit? Q Rosc 36. si id recte factum defenderem, facerem improbe; Muren 5. facis iniuste, si putas . . . ; Flac 41. cum multo ambitiosius facere solem, quam . . . ; ep III 7, 4. ea (aequitas) cum secum faciat; part or 127. si auditor omnino tamquam equus non facit; Bru 192. multorum te oculi et aures non sentientem, sicut adhuc fecerunt, speculabuntur atque custodient; Catil I 6. omnes damnatos illac facere; A VII 3, 5. oculi: f. aures. nescio quo modo populus cum illis facit; fin II 44. sententiam interdicti mecum facere; Caesin 79.

II. mit Ergänzung: 1. sicut de religionum lege fecisti; leg III 2. de familia quo modo placuisse scribis amicis, faciemus; ep XIV 1, 3. o factum male de Alexione! A XV 1, 1. f. III alqd. Catil III 13. — 2. tibi in mentem veniat facito, quem ad modum vitam huiusce depinxeris; Sex Rosc 74. tu fac habeas fortem animum; ep VI 13, 5. — 3. di immortales faxint, ne sit alter! Ver III 81. 4. quin (populi) serviant quidem, fieri non potest; rep I 50. facere non potui, quin tibi voluntatem declararem meam; ep VI 13, 1. — 5. bene facis, quod me adiuvas; fin III 16. recte eum (Deiotarum) facere, quod populi Romani libertatem defendere pararet; div II 78. — 6. qui potest fieri, ut sine imperio teneatur exercitus? Phil XI 20. ex quo fit, ut alieno malo gaudeat; Tusc III 19. ita fit, ut nulla sit omnino iustitia, si . . . ; leg I 42. fac ut ad summa contendas; ep XII 8, 2. ut nihil ad te dem litterarum, facere non possum; A VIII 14, 1. tu etsi non potuisti ullo modo facere, ut mihi illam epistolam non mitteres; A XI 21, 1. di faxint, ut (Q. filius) faciat ea, quae promittit! A XVI 1, 6. f. III. alqd; Cluent

59. — 7. quoniam fecisti, ut ne cui innocenti maeror tuus calamitatem adferret; Cluent 168. — 8. quem (Isocratem) Plato admirabiliter in Phaedro laudari fecit a Socrate; opt gen 17. fac aliquid gravius in Heium statuisse Mamertinos; Ver IV 19. nondum palam factum erat occidisse rem publicam; sen 18. facio me alias res agere; ep XV 18, 1. f. III. alqd; Q fr I 3, 6.

III. mit einfadem Object; qui esset totus ex fraude et mendacio factus; Cluent 72. ut unus fiat ex pluribus; of I 56. hic ille omnia, quae voluit de re publica, dixit, ut || et || qui illuc factus institutusque venisset; A II 24, 3. faciam, quod vultis, ut potero; rep I 38. quod promittis, di faxint! A XV 29, 1. consilium est aliquid faciendi non faciendive excogitata ratio; inv II 31. f. malum. hoc si vos temere fecistis; imp Pomp 64. haec fieri vetuit; dom 128. illud nec faciendum est nec fieri potest, me diutius commorari; Q fr I 3, 6. id Q. Caepionem Brutum bene et e re publica fecisse; Phil X 25. id maxime fieri temporibus hibernis; nat II 25. f. I, 2, b. Muren 5. II, 6. A XVI 1, 6. quam multa iniuste fieri possunt! fin II 57. abs te nihil rectius factum esse dico; Ver IV 37. quod apud maiores nostros saepe fiebat; of II 74. si eam (provinciam), quod eius facere potueris, quam expeditissimam mihi tradideris; ep III 2, 2. te, quae facias, tuo iudicio et tua sponte facere; ep IV 14, 2. des operam, quod commodum tuo fiat, ut . . .; ep XIII 27, 3. si me amas, quod quidem aut facis aut perbelle simulas; ep XVI 18, 1. tu tamen velim ne intermittas, quod eius facere poteris, scribere ad me; A XI 12, 4. de summa re publica quid fieri placeret; Catil III 13. quid Tulliola mea fiet? ep XIV 4, 3. nec quicquam propius est factum, quam ut illum persequeretur; Cluent 59. utrumque horum cumulatissime facere posse; de or III 105. cum ad corpora tum accessio fieret, tum abscessio; Tim 44. pedetemptim et gradatim tum accessus a te ad causam facti, tum recessus; ep IX 14, 7. nego istam adoptionem pontificis iure esse factam; dom 36. quod dicantur adensiones fieri causis antepositis; fat 42. qui (M. Fulvius) Romae argentariam non ignobilem fecit; Caecin 10. quod Apollonium omni argento optime facto spoliasti; Ver IV 37. ut audientiam fieri sibi velle non || nolle || videatur; de or II 325. ut ne fieri possit auspiciam; div II 78. si consilium belli faciendi abiecerit; Catil II 14. sin has caedes et rapinas aut facient aut approbabit; Sex Rosc 139. quid facit causam? de or II 132. ostendit sese in omnibus civitatibus censorio esse facturum; Ver II 132. fit gemitus omnium et clamor; Ver V 74. sin autem morum commutatio quaedam facta erit; Lael 77. si contentio quaedam et comparatio fiat, quibus plurimum tribuendum sit officii; of I 58. fit ad domum eius cum clamore concursus atque impetus; Ver IV 94. cur de passerculis coniecturam facit? div II 65. qui non videat coniurationem esse factam; Catil I 30. omnia illa senatus consulta, populi iussa rei publicae causa esse facta fateamur; Vatin 8. contentionem: f. comparisonem. quem conventum mulierum factum esse arbitramini? Ver IV 77. Cato conviciam Pisoni consuli mirificum facit; A I 14, 5. eum facere civibus suis omnibus consilii sui copiam; de or III 133. damnum illius immaturo interitu res Romanae Latinaeque litterae fecerunt; Bru 125. eos damnum facturos fuisse; Ver III 111. quae declinatio cum ratione fiet, cautio appelletur; Tusc IV 13. conlegiorum omnium decreta de me esse facta; Vatin 8. ne qua deductio fieret; div Caec 32. res publica detrimentum fecit; Ver IV 20. has insententias meas si consules discessionem facere voluissent; Phil XIV 21. nullum fieri discessum; Tusc I 18. quod cum mima fecit divortium; Phil II 69. Menelaus aegre id passus divortium fecit; A I 18, 3.

vide, ne facinus facias; fin II 95. fit illa factio, genus aliud tyrannorum; rep I 68. fidem maiorem varietas ipsa faciebat; Scaur 40. quintus hic dies finem faciet Tusculanarum disputationum; Tusc V 1. cum sententia senatus inclinaret ad pacem cum Pyrrho foedusque faciendum; Cato 16. Strato ille medicus domi furtum fecit; Cluent 179. gemitum: f. clamorem. genus: f. factionem. „quotienscumque gradum facies“; de or II 249. quam (gratulationem) tuo nomine ad omnia deorum templa fecimus; ep XI 18, 3. neque erat ferendum, cum, qui hodie haruspicinam facerent, in senatum Romae legerentur, eos, qui aliquando praeconium fecissent, in municipiis decuriones esse non licere; ep VI 18, 1. si in mari iactura facienda sit; of III 89. quoniam impensam fecimus in macrocolla; A XIII 25, 3. impetum: f. concursum. quo die caedis initium fecisset a me; Phil V 20. aut facere iniuriam nec accipere aut . . .; rep III 23. quas mihi ipsi fecerat insidias; Sulla 18. facto interitu universo; Tusc I 90. quia iter feci; A IX 19, 1. ut de ipso, qui iudicaret, iudicium fieri videatur; inv I 82. iussa: f. consulta. ut multis locis labes factae sint; div I 78. non magnum lucrum fecisse decumanos; Ver III 110. eundem primum ludos maximos fecisse; rep II 36. qui (orator) aliquid mali faceret dicendo; de or II 298. legatorum mentionem nullam censeo faciendam; Phil V 31. te monumentum fecisse in meis aedibus; dom 51. cum terrae motus factus esset; div I 101. deorum et hominum causa factum esse mundum; nat II 133. etiam postliminio potest civitatis fieri mutatio; Balb 28. qui cupide profecti sunt, multi naufragia fecerunt; ep XVI 9, 1. navem tibi operis publicis Mamertinorum esse factam; Ver V 47. cum (Zeno) uteretur in lingua copiosa factis tamen nominibus ac novis; fin III 51. diem praestituit operi faciundo Kalendas Decembres; Ver I 148. pacem: f. foedus. ex quibus (nummis) pecuniam maximam fecit; Ver II 136. numquam erat periculum factum consilii; Piso 1. orator nec plagam gravem facit, nisi petitio fuit apta, nec . . .; orat 228. si tui nobis potestas saepius fieret; fin V 75. praeconium: f. haruspicinam. ea de eo praeiudicia esse facta; Cluent 9. Pharsalico proelio facto; Deiot 13. facere promissa; of III 95. cum pugnum fecerat; Ac II 145. obiectum est quaestum M. Fonteium ex viarum munitione fecisse; Font 17. rapinas: f. caedes. cur a dextra corvus, a sinistra cornix faciat ratum; div I 85. recessus: f. accessus. posteaquam reiectio iudicium facta est; Ver pr 16. ad rem factam nostramque veniamus; of III 99. qui (M. Popilius) sacrificium publicum cum lena faceret; Bru 56. quae (sacerdos) Graecum illud sacrum faceret; Balb 55. in campo Martio saepta tributis comitiis marmorea sumus et tecta facturi; A IV 17, 7 (16, 14). mihi satis superque abs te videtur istorum studiis esse factum; de or I 204. cumulate satis factum esse debet voluntati tuae; Top 99. simulationi certe facio satis; A XII 20, 1. quae idem ille gladiator scelera fecerat; dom 81. ex quibus magna significatio fit non adesse constantiam; of I 131. Chrysaee simulacrum, praeclare factum e marmore; Ver IV 96. in qua (pecunia) legitima partis sponsio facta est; Q Rosc 10. ut eam statuam faciendam locent; Phil IX 16. eorum omnium est aliqua summa facienda; fin IV 32. ut sumptum faciat in militem, nemini vis adfertur; imp Pomp 39. tecta: f. saepta. quod (testamentum) Romae Paulo et Marcello consulis fecerat; ep XIII 29, 4. ut illi palliati topiariam facere videantur; Q fr III 1, 5. omnem avem tripudium facere posse; div II 73. qui tam multa de tuis emptionibus verba faciam; Ver IV 35. in alienis (verbis probatur) aut translatum aut factum aliunde ut mutuo; orat 80. si factis verbis aut translatis frequenter utamur; part or 72. negavit

sese omnino versuram ullam fecisse Romae; Flac 48. Pyrrhi temporibus iam Apollo versus facere desierat; div II 116. si negassent vim hominibus armatis esse factam; Caecin 4. si aedes eae corruerunt vitiumque faciunt || fecerunt ||; Top 15. cum de illo aegrotu vota faciebant; A VIII 16, 1.

IV. mit Object und prädicativem Zusatz: 1. animus meus, qui totum istuc aequi boni facit; A VII 7, 4. quae (mancipia) sunt dominorum facta nexo aut aliquo iure civili; par 35. τῶν ἀγοραπωλητῶν ambitum, comitia, interregnum, maiestatem, totam denique rem publicam flocci non facere; A IV 15, 4. si te interioribus vicinis tuis anteponis, valde magni facis! Q fr I 2, 7. eum (dolorem) nihili facit; fin II 88. ut primum per aetatem iudicium facere potueris, quanti quisque tibi faciendus esset; ep XIII 29, 1. f. tanti. nihil te aratoribus reliqui fecisse; Ver III 178. quodcumque sibi petat socius, id societatis fieri; Q Rose 56. si me tanti facis, quanti certe facis; ep XI 16, 3. — 2. aliter ampla domus de decori saepe domino fit; of I 139. — 3. quod idem in dilectu consules observant, ut primus miles fiat bono nomine; div I 102. — 4. a. aedilis es factus, Piso 2. quo die censor est factus; prov 20. ut aiunt in Graecis artificibus eos auloedos esse, qui citharoedi fieri non poterint; Muren 29. aut neminem ex sociis civem fieri posse aut etiam posse ex foederatis; Balb 27. brevi multitudo dispersa atque vaga concordia civitas facta erat; rep I 40. cum ille, cui dies dicta est, praetor postea factus sit et consul; Flac 77. magna stultitia est earum rerum deos facere effectores, causas rerum || rerum || non quaerere; div II 55. fundos populos fieri noluerunt; Balb 22. cuius filium faceret heredem; Cluent 34. ei fieri illud sempiternum malum; Tusc III 32. praetorem: f. consulem. nec oportuisse Sestium de vi reum fieri; Vatin 41. factus es tribunus plebis; Vatin 13. fit (rex) continuo tyrannus; rep II 48. — b. Laelium et Scipionem facimus admirantes, quod . . ; Cato 3. ne eorum quidem bonorum frequentia beatiorem vitam fieri aut magis expetendam aut pluris aestimandam; fin III 43. [et] attentum monent Graeci ut principio faciamus iudicem et docilem; de or II 323. beatum: f. aestimandum. quicquam bonum est, quod non eum, qui id possidet, meliorem facit? par 14. Apronius certiorum facit istum, cuius res erat; Ver III 68. quod excellentes animos et humana contemnentes facit; of I 67. quae (res) rem credibilem facere possunt; inv II 42. facit (Xenophon) Socratem disputantem formam dei quaeri non oportere; nat I 39. dociles auditores faciemus; inv I 23. f. attentum. quae omnia dulciora fiunt et moribus bonis et artibus; Cato 65. excellentem: f. contemnentes. quae (caritas) faciat amicitiam ipsam sua sponte expetendam; fin II 83. f. aestimandum. feci sermonem inter nos habitum in Cumano; ep IX 8, 1. oratorem non facio eundem, quem Crassus; de or I 213. quod meae litterae te patientiorem lenioremque fecerunt; Q fr I 1, 40. nihil opus est exemplis hoc facere longius; fin V 16. haec non fiunt temporis productione maiora; fin III 46. se audisse eum (filium) missum factum esse a consule; of I 37. patientem: f. lenem. quo teste hoc planum faciam? Q Rose 42. duarum mihi civitatum reliquos feci agros; Ver III 104. bis in die saturum fieri; Tusc V 100. — 5. obviam fit ei Clodius; Milo 28.

facteon, zu achten: quare, ut opinor, φιλοσοφητέον, id quod tu facis, et istos consulatus non flocci facteon; A I 16, 13.

factio, Recht zur Errichtung, Partei, Anhang: I. cui testamenti factio nulla esset; Top 50. ut existat ex optimatibus factio; rep I 69. — II, 1. qui factionem testamenti non habuerit; ep VII 21. — 2. invidia concitatur in iudicium et in accusatorum factionem; Bru 164. — III. quae (res publica) tota sit in factionis potestate; rep III 44.

factiosus, parteifüchtig: A. deterrimus et ex hac vel optimatum vel factiosa tyrannica illa vel regia; rep I 45. — B existunt in re publica plerumque largitores et factiosi; of I 64.

factito, häufig, gewöhnlich, tun, machen, ausführen: I. quod erat factitatum, ut uni plura funera fierent; leg II 60. — II. quod ne Graeci quidem veteres factitaverunt; Bru 68. alterum factitatum est, alterum novum; orat 143. qui (M. Brutus) accusationem factitaverit; Bru 130. — III. quem palam heredem semper factitarat; Phil II 41.

factum, Tat: I. facilius eorum facta occurrent mentibus vestris; Sest 17. quamquam sunt facta verbis difficiliora; Q fr I 4, 5. videntur: f. II, 1. suscipio. omnia bene facta in luce se conlocari volunt; Tusc II 64. — II, 1. quoniam recte factum κατόρθωμα (appello); fin III 45. factum pulcherrimum Martialium comprobavistis; Phil IV 5. conloco: f. I. volunt. recte facta et peccata non habentur communia; fin III 69. quorum facta imitere; Phil II 1. id eius (Fabricii) factum laudatum a senatu est; of III 86. recte facta sola in bonis actionibus ponens, prave, id est peccata, in malis; Ac I 37. si factum vobis non probaretur; Milo 81. si quod eorum (adversariorum) spurbe, superbe, crudeliter, malitiose factum proferetur; inv I 22. ne reprehendo quidem factum tuum; Sulla 50. fortes viros non tam praemia sequi solere recte factorum quam ipsa recte facta: Milo 96. gratissima laus eorum factorum habetur, quae suscepta videntur a viris fortibus sine emolumento ac praemio; de or II 346. factum (transfertur). cum alius aut debuisse aut potuisse facere dicitur; inv I 15. — 2. cuius recte facto exigua laus proponitur; agr II 5. — 3. si neque de facto neque de facti appellatione ambigi potest; part or 101. cum ego omnium meorum consiliorum atque factorum exempla semper ex summorum hominum factis mihi censerim petenda; prov 20. cum de facto quaeratur; de or II 136. praemia ipsa non sunt in eius facto, qui adeptus est, sed in eius, qui dedit; Balb 6. ut res ipsa a facto crudeli et turbulento ad quoddam mitius et tranquillius traducatur; inv II 25. — III, 1. appellatio: f. II, 3. ambigo de. habet istius pulcherrimi facti clarissimos viros res publica auctores; Phil II 36. quae tanta ex improbis factis ad minuendas vitae molestias accessio potest fieri, quanta ad augendas cum conscientia factorum tum poena legum? fin I 51. facti controversia in omnia tempora potest tribui || distribui ||; inv I 11. exempla: f. II, 3. peto ex. qui recte factorum fructus esset; Phil I 30. qui istius facti non modo suspicione, sed ne infamia quidem est aspersus; Cael 23. eius facti qui sint principes et inventores; inv I 43. laus: f. II, 1. suscipio. praemia: f. II, 1. sequor. principes: f. inventores. si mei facti rationem vobis probaro; Sulla 2. suspicio: f. infamia. — 2. accessio ex: f. 1. conscientia. — IV, 1. honestis consiliis iustisque factis, non fraude et malitia se ea consequi posse; of II 10. qui se alterius facto, non suo defendat; Vatin 15. cum re ac factis (maiores nostri) longe aliter iudicavissent; par 7. — in omnibus et opinionibus et factis ne quid (natura ratioque) libidiose aut faciat aut cogitet; of I 14.

facultas, Fähigkeit, Anlage, Möglichkeit, Gelegenheit, Mittel, Kennwert, pl. Vermögen: I, 1. quoniam dicendi facultas non debeat esse ieiuna atque nuda, sed aspersa atque distincta multarum rerum iucunda quadam varietate; de or I 218. si fuisse facultates faciundi videbuntur; inv I 29. sin autem erit etiam testium facultas; part or 117. quoad facultas tulit; inv II 8. — 2. facultates sunt, aut quibus facilius aliquid fit aut sine quibus omnino confici non potest; inv I 41. — II, 1. aspergo: f. I, 1. debet. quodsi magnam in his Hermagoras habuisset facultatem studio et disciplina comparatam;

inv I 8. facultates considerantur, cum aliquod pecuniarium || pecuniarum || praemium postulat; inv II 115. distinguo: f. I, l. debet. dedit ei facultatem res publica liberalitatis; Muren 42. si res facultatem habitura videatur, ut . . .; ep I 7, 4. f. comparo. noscenda est natura, non facultas modo; A XII 5, a (5, 2). facultatem mihi oblatam putavi, ut . . .; Catil III 4. quas ad causas facultas petitur argumentationum ex aequitatis locis; part or 98. quas facultates aut provincialium aut urbanorum commodorum praetermiseris; A I 17, 5. omnium rerum in contrarias partes facultatem ex isdem suppeditari locis; de or II 215. — 2. quidnam invenire possit nullo recusante ad facultatem agrariam; A II 15, 1. quarum (rationum) duae ad commoda vitae, copias, opes, facultates (pertinent); of II 9. — III. in me, homine parvis facultatibus praedito; div Caec 69. — IV. officium eius facultatis videtur esse dicere apposite ad persuasionem; finis persuadere dictione; inv I 6. — V, 1. quorum tu praecepta oratoris facultate complecteris; de or I 226. erat (Hortensius) facultate copiosus; Bru 303. licere amicorum facultatibus in emendo ad dignitatem aliquam pervenire; A I 13, 6. — 2. ex ea summa facultate vacui ac liberi temporis; de or III 57.

faelis, *fae*: I. qui canem et faelem ut deos colunt; leg I 32. — II. possum de faelium (utilitate) dicere; nat I 101.

faeneratio, *Darleh'n, Bueher*: 1. nec, cum tua causa cui commodes, beneficium illud habendum est, sed faeneratio; fin II 117. — 2. haec pecunia tota ab honoribus translata est in faenerationem; Flac 56.

faenerator, *Geldverleiher, Bueherer*: I. nec putant ei nummos deesse posse, qui ex obsidione faeneratores exemerit; ep V 6, 2. — II. qui (quaestus) in odia hominum incurrunt, ut portitorum, ut faeneratorum; of I 150.

faenero, *leihen*: liceat faenerare veternum; fr I 24.

faeneror, *auf Zinsen ausleihen, wuchern*: neque beneficium faeneramur; Lael 31. (pecuniam) binis centesimis faeneratus est; Ver III 165.

faeneus, *aus Heu*: (Cominius) videt homines faeneos in medium ad temptandum periculum proiectos; fr A VII 3.

faenum (foen., fen.), *Heu*: nos foenum non accipere; A V 16, 3. „faenum alios“ (oratores Catulus) aiebat „esse oportere“; de or II 233.

faenus, *Zins*: I. faenus fuit bessibus ex triente; Q fr II 14, 4. — II. ut (Salamini) faenus quateris centesimis ducant; A VI 2, 9. faenus ex triente Idibus Quintilibus factum erat bessibus; A IV 15, 7. renovato in singulos annos faenore; A VI 3, 5. — III. non modo || modico, al. || † sed iniquissimo faenore versuram facere Aurelius coactus est; A XVI 15, 5. pecuniam adulescentulo grandi faenore occupavisti; Flac 51. Graeci solvunt tolerabili faenore; A VI 1, 16.

faex, *Defe*: I. quoniam tanta faex est in urbe, ut . . .; ep VII 32, 2. — II. conlegia nova ex omni faece urbis ac servitio concitata; Piso 9. tu de faece hauris; Bru 244. apud perditissimam illam atque infamam faecem populi (Pompeius) propter Milonem suboffendit; Q fr II 4, 5. — III. de plebeia faece sellulariorum; fr K 11.

falcarius, *Sichelmacher* (inter f. *Sichelmacher*-*straÙe*): cum inter falcarios ad M. Laecam convenit; Sulla 52.

fallaciae, *Täuschung, Verstellung, Intrigue*: I, 1. nihil ut opus sit simulatione et fallaciis; de or II 191. — 2. non ex fraude, fallaciis, mendaciis constare totus videtur? Q Rosc 20. — II. sine fuco ac fallaciis more maiorum negatur; A I 1, 1.

fallaciter, *betrügerisch*: eandem gentem fallaciter portenta interpretari; of III 68. vobis se coepit (Clodius) subito fallacissime venditare; har resp 48.

fallax, *trügerisch, betrügerisch, ränkevoll*: A. barbari vani atque fallaces; div I 37. fallacissimum genus esse Phoenicum; Scaur 42. levium hominum atque fallacium; Lael 91. quodsi est erratum spe fallaci; Phil XII 7. — B. non viri boni (hoc genus est), versuti potius, fallacis, veteratoris; of III 57.

fallo, *täusch'en, hintergehen, betrügen, sich irren, entgehen*: I, 1, a. quod ad studium fallendi studio quaestus vocabantur (Karthaginienses); agr II 95. — b. falli, errare, labi decipi tam dedecet quam . . .; of I 94. — 2. quo modo occulte fallat; fin II 53. vana, falsa, fallentia odimus, ut fraudem, periurium; fin II 46. — II. neque hoc te fallit, quam multa sint genera dicendi; de or I 255. quem, quaeso, nostrum fefellit ita vos esse facturos? orat 225. quantum nos fefellerit; ep IV 2, 3. ne nos quidem nostra divinatio fallat; ep VI 6, 3. in quo non me ille (Pompeius) fallit, sed ipse fallitur; A II 19, 4. possum falli ut homo; A XIII 21, a, 2 (21, 5). opinio dupliciter fallit homines; inv II 21. medici quoque saepe falluntur; nat III 15. qui socium fefellisset; Sex Rosc 116. quam spem cogitationum et consiliorum meorum cum graves communium temporum tum varii nostri casus fefellerunt; de or I 2.

false, *fälschlich, falsch*: quae (criminatio) conungi quamvis false || facile || possit; inv II 36.

falso, *fälschlich, falsch*: quod (verbum) abs te aiunt falso in me solere conferri; ep V 5, 2. nihil aliud arbitror falso in istum esse dictum; Ver III 50. non possum quemquam insimulare falso; Ver V 107. etiamsi falso venisses in suspicionem P. Sestio; Vatin 2. aliud utile interdum, aliud honestum videri solet; falso; of III 75 (74).

falsus, *falsch, unbegründet, unberechtigt, trügerisch, unaufrichtig, unwahr*: A. habetis, quae accusatores conlegerunt, quam levia genere ipso, quam falsa re! Cluent 164. eorum, quae videntur, alia vera sunt, alia falsa, et, quod falsum est, id percipi non potest; Ac II 40. sunt in te falsi accusatoris signa permulta; div Caec 29. multas civitates falso aere alieno liberavi; ep XV 4, 2. falsum esse crimen? Ver III 205. omnem enuntiationem aut veram esse aut falsam; fat 21. falsa quadam hominum fama; div II 110. falsum (genus argumentationis) est, in quo perspicue mendacium est; inv I 90. levate hunc tot annos in falsa invidia versatum; Cluent 200. quae (ratio) opinionem falsam tollit; Tusc IV 60. oraculis partim falsis, partim casu veris; div II 115. si ratio alicuius rei reddetur falsa; inv I 95. cum aut falsa aut incognita res approbaretur; Ac I 45. quo modo distingui possunt vera somnia a falsis? div II 146. utilitatis species falsa; of III 109. quodsi est erratum spe falsa atque fallaci; Phil XII 7. facile falsae suspicioni restitisset; Cluent 134. interponi (solent) falsae tabulae; Caecin 71. cum falsum testimonium dixeris; Vatin 40. sunt falsa sensus visa; Ac II 101. quanto molliores sunt in cantu falsae vocalae quam certae et severae! de or III 98. — B, 1. si in eius modi genere orationis nihil esset nisi falsum atque imitatione simulatum; de or II 189. ita finitima sunt falsa veris, ut . . .; Ac II 68. — II, 1. ut aliquid falsi dicere cogentur; Cluent 177. posse eum (sapientem) falsa a veris distinguere; Ac II 67. ut falsum iudicet; agr II 40. vana, falsa, fallentia odimus, ut fraudem, periurium; fin II 46. — 2. omne visum, quod sit a vero, tale esse, quale etiam a falso possit esse; Ac II 41. — III. sublata veri et falsi nota; Ac II 58. — IV.

nihil ita signari in animis nostris a vero posse, quod non eodem modo posset || possit || a falso; Ac II 71.

falsus, Sichel: immissi cum falcibus multi || famuli, al. ||; Tusc V 65.

fama, Gerücht, Gerede, Sage, Ruf, Reumund, Ehre, Ruhm: I. plerumque peccatorum vitiorumque laudatrix, fama popularis, simulatione honestatis formam eius (gloriae) pulchritudinemque corrumpit; Tusc III 4. bona de Domitio, praeclara de Afranio fama est; A VII 26, 1. fama nuntiabat te esse in Syria; ep XII 4, 2. a Brundisio nulla adhuc fama venerat; A IX 3, 2. — II. 1. quam appellant *εὐδοξίαν*, aptius est bonam famam hoc loco appellare quam gloriam; fin III 57. cui fama mortui, fortunae vivi commendatae sunt atque concredita; Sex Rosc 113. tibi illud superius sicut caput et famam tuam defendere necesse erit; Ac II 119. non putavi famam inconstantiae mihi pertimescendam; ep I 9, 11. — 2. pudori malui famaue cedere quam salutis meae rationem ducere; ep VII 3, 1. qui nostrae famae capitique consulant; Ver II 28. summa cura cum tuae tum suae famae peperisset; Ver II 49. serviendum esse famae meae; A V 10, 2. — 2. quem spoliatum fama arbitrabare; Quinct 76. — 4. si de fama Scauri detraxerint; Scaur 36. — III. hoc quanti putas esse ad famam hominum? Muren 38. — IV. cum altero certamen honoris et dignitatis est, cum altero capitis et famae; of I 38. in hac defensione capitis, famae fortunarumque omnium C. Rabirii; Rabir 1. ne quod capiat famae vulnus; Rabir 36. — V. 1. quae (Graecia) fama, quae gloria floruit; Flac 64. id solum dicitur honestum, quod est populari fama gloriosum; fin II 48. ut beneficiis excellentes viros in caelum fama ac voluntate tollerent; nat II 62. — 2. huius innocentiae in hac calamitosa fama subvenire; Cluent 4.

fames, Hunger, Hungersnot: I. xxxi (iudices) fuerunt, quos fames magis quam fama commoverit; A I 16, 5. illud verendum est, ne brevi tempore fames in urbe sit; ep XIV 14, 1. — II. integram famem ad ovum adfero; ep IX 20, 1. cum cibo et potione fames sitisque depulsa est; fin I 37. Fausti ex epulo famem illam veterem tuam non expleras? Vatin 32. se, quo melius cenaret, obsonare ambulando famem; Tusc V 97. ut pueri famem et sitim perferant; fin V 48. — III. 1. si fame ipse (sapiens) conficiatur; of III 29. nautae militesque Siculorum fame necati sunt; Ver pr 13. — 2. qui (Athenagoras) in fame frumentum exportare erat ausus; Flac 17.

familia, Dienerschaft, Gesinde, Hausgenossenschaft, Hausstand, Familie, Fehdtruppe, Philosophenschule: I. te familiae valde interdicere, ut uni dicto audiens esset; rep I 61. quae (familia) postea viris fortissimis floruit; Phil IX 4. ipsae familiae sua quasi ornamenta ac monumenta servabant et ad usum, si quis eiusdem generis occidisset, et ad memoriam laudum domesticarum et ad illustrandam nobilitatem suam; Bru 62. — II. 1. commendo tibi eius omnia negotia, liberos, procuratores, familiam; ep I 3, 2. quod et familiae congregantur et magnitudo servitii perspicitur; Ver V 29. accedit etiam, quod familiam ducit in iure civili singulari || singularis || memoria, summa scientia; ep VII 5, 3. deflevi subitas fundatissimae familiae ruinas; dom 96. Elis familias duas certas habet, Iamidarum unam, alteram Clutidarum, haruspicinae nobilitate praestantes; div I 91. heriscumdae familiae causam agere; de or I 237. de familia liberata nihil est quod te moveat; ep XIV 4, 4. „at praefuit familiae“. iam si in paranda familia nulla suspicio est, quis praefuerit, nihil ad rem pertinet; Sulla 55. — 2. interdico: §. I. est praesum: §. 1. paro. — 3. familia mea maxima tu uteris; Sex Rosc 144. — 4. quod primus (Murena)

in familiam veterem consulatum attulisset; Muren 86. quia valde a Xenocrate et Aristotele et ab illa Platonis familia discreparet; leg I 55. moveo de: §. 1. libero. etiamsi in amplissima familia natus sit; par 36. cum ex amplissimo genere in familiam clarissimam nupsisses; Cael 34. cum illi (Martiales) Larini in Martis familia numerarentur; Cluent 43. quia esset e familia consulari; Planc 59. quasi in familiam patriciam venerit, (Fibrenus) amittit nomen obscurius; leg II 6. — III. quae ad commune familiae dedecus pertinebant; Cluent 188. nihil posse dolo malo familiae fieri; Tul 35. vis illum filium familias habere tuis copiis devinctum; Cael 36. qui laudem honoremque familiae vestrae depeculatus est; Ver IV 79. hospes familiae vestrae; Lael 37. laus: §. honos. genus est uxor; eius duae formae: una matrum familias, altera earum, quae tantum modo uxores habentur; Top 14. pater familias prudens; Quinct 11. hinc cxxxii patres familias extorres profugerunt; Ver III 120. gladiatores Caesaris Pompeius distribuit binos singulis patribus familiarum; A VII 14, 2. ritus familiae patrumque servare; leg II 27. ruinae: §. II. 1. fundo. — IV. 1. tu familia ornatus et copiosus sis? Catil II 18. — 2. ut dominus a sua familia vi deiceretur; Quinct 81. locus a tota Peripatheticorum familia tractatus uberrime; div II 3. de: §. II. 1. libero. nonne (M. Curius) hunc hominem ita servum iudicat, ut ne in familia quidem dignum maiore aliquo negotio putet? par 38.

familiaris, zum Hause, zur Familie gehörig, vertraut, befreundet, Freund: A. cum (Philistus) Dionysii tyranni familiarissimus esset; de or II 57. qui (Demosthenes) familiarior nobis propter scriptorum multitudinem est; de or III 71. nondum te sibi satis esse familiarem propter occupationes suas; ep VII 8, 1. illi di penates ac familiares; dom 143. ut domus eadem esset familiarissima senectuti (huius); Arch 5. homo familiarissimus patris istius; Ver I 128. vexati nostri Lares familiares; leg II 42. patrii penates familiaresque; dom 144. res domesticas ac familiares nos melius tuemus; Tusc I 2. quibuscum (homo) possit familiares conferre sermones; of II 39. istos servos familiares; Cael 58. — B (vgl. A. alqs). I. quod familiaris omnium nostrum Posidonius disseruit; nat I 123. viris optimis, tuis familiaribus, praesentibus; Q Rosc 49. intimus, proximus, familiarissimus quisque sibi pertimuit; Q fr I 4, 1. quod (iudicium) C. Aquillius, familiaris noster, protulit; nat III 74. Vettius, tuus familiarissimus, testatur...; Ver III 168. — II. 1. qui audivit Q. Metellum, familiarem meum; de or III 68. — 2. (L. Valerius) est ex meis domesticis atque intimis familiaribus; ep III 1, 3. — III. an ego non venirem contra alienum pro familiari? Phil II 3.

familiaritas, vertrauter Umgang, Vertraulichkeit, Freundschaft: I. accessit familiaritas mihi cum Bruto tuo maxima; ep XV 14, 6. familiaritas tanta est mihi nullo cum hospite; ep XIII 19, 1. — II. 1. quocum mihi familiaritatem consuetudo attulit; Deiot 39. exitum huius adsimulatae familiaritatis cognoscite; Cluent 36. cum usus progrediens familiaritatem effecerit; fin I 69. familiaritatem (hominis Sthenius) secutus est; Ver II 107. — 2. ne familiaritatis necessitudinisque oblitum; Muren 7. — 3. cum (Dionysius) abundaret et aequalium familiaritatibus et consuetudine propinquorum; Tusc V 58. — 4. qui (Aebutius) se in eius (Caesennae) familiaritatem insinuasset; Caecin 13. qui in tuam familiaritatem penitus intravit; Q fr I 1, 15. cum in C. Matii familiaritatem venisti; ep VII 15, 2. — III. exitus: §. II. 1. adsimulo. A. Licinius Aristoteles est coniunctus magno usu familiari-

tatis; ep XIII 52. — IV, 1. homo summa cum Crasso familiaritate coniunctus; de or I 24. — 2. quicum pro summa familiaritate nostra communicasses; Phil XI 23. propter summam familiaritatem summumque amorem in patrem tuum; Sulla 12.

familiariter, vertraulich, freundschaftlich: ut illud iter familiariter facere vellent; inv II 14. me velim quam familiarissime certiore facias; ep I 9, 24. familiariter tecum loquar; div Caec 37. ut ad te familiariter scriberem; ep XIII 50, 1. Caecilium cum illo (Verre) familiarissime atque amicissime vivere; div Caec 29. C. Curtio familiarissime sum usus; ep XIII 5, 2.

famosus, berüchtigt: A. si qua erat famosa, ei cognati osculum non ferebant; rep IV 6. — B. „me ad famosas vetuit mater accedere“; de or II 277.

famula, Dienerin: quae (res familiaris) est ministra et famula corporis; Tusc I 75.

famularis, eines Dieners: qui (Codrus) se in mediis immisit hostes veste famulari || [v. f.] ||; Tusc I 116.

famulatus, Dienstbarkeit, Knechtschaft: I. quam miser virtutis famulatus servientis voluptati! of III 117. — II. qui aliquamdiu in famulatu fuerunt || fuerint ||; Lael 70.

famulor, dienen: cum ii famulantur*; rep III 37.

famulus, Diener, Knecht: I. famulos (parare); Lael 55. ut eris in famulos, si aliter teneri non possunt; of II 24. — 2. quae a maioribus prodita est cum dominis tum famulis religio Larum; leg II 27. — 3. sum in: f. 1. teneo.

fanaticus, schwärmerisch, rasend: homo fanaticae; dom 105. isti philosophi superstitionis et paene fanatici; div II 118.

fanum, Heiligtum, Tempel: I. quarum (Eumenidum) Athenis fanum est; nat III 46. — II, 1. alii omnia fana compiliant; nat I 86. quo facto fanum illud Indiciis Herculis nominatum est; div I 54. spoliatum esse fanum Iunonis; Ver I 52. Febris fanum in Palatio et *Orbonae* ad aedem Larum videmus; nat III 63. — 2. quae ex fanis religiosissimis abstulisti; Ver I 57. in Pasiphae fano somniandi causa excubabant; div I 96. ut auctore Cn. Pompeio ista pecunia in fano poneretur; ep V 20, 5. quae (columna aurea) esset in fano Iunonis Lacinae; div I 48. ex fano Apollinis religiosissimo sustulit signa pulcherrima; Ver I 46. — III. est tanta apud eos eius fani religio atque antiquitas; Ver I 46. illius fani antistitae; Ver IV 99. clamor a fani custodibus tollitur; Ver IV 94. qui ab ornamentis fanorum manus cohibere possit; imp Pomp 66. fani pulchritudo et vetustas; div II 86. religio; f. antiquitas. eligam spoliationem nobilissimi atque antiquissimi fani; Ver IV 102. pulchritudo; f. vetustas. — IV. Lacedaemoniis in Herculis fano arma sonuerunt; div II 67.

farcio, stopfen: in qua (lectica) pulvinus erat rosa fartus; Ver V 27.

fas, Recht, heilige Ordnung: I. si neque id, quod fas fuit, dedicavit; dom 138. quid (Scipio) non adeptus est, quod homini fas esset optare? Lael 11. quod ne dictu quidem fas est; Tim 6. — II. in qua (praetura) iste ius, fas, leges, iudicia violavit; har resp 43. — III. factus es eius filius contra fas; dom 35.

fasciola, kleine Binde: P. Clodius a purpureis fasciis est factus repente popularis; har resp 44.

fascia (fasciae), Binde, Band: I. mihi fasciae e etatae (Epicratis) non placebant; A II 3, 1. — II, 1. qui purpureas fascias habere non possumus; fr A XIII 22. — 2. somniasse se ovum pendere ex fascia lecti sui cubicularis; div II 134. — III. qui (Octavius) devinctus erat fasciis; Bru 217.

fasciculus, Bündel, Paket, Strauß: 1. accipi fasciculum, in quo erat epistula Piliae; A V 11, 7. fasciculum ad nares admovebis? Tusc III 43. eum fasciculum domum latum esse; A II 13, 1. fasciculum illum epistularum totum sibi aqua madidum redditum esse; Q fr II 10, 4. — 2. eas (epistulas) in eundem fasciculum velim addas; A XII 53. sum in: f. 1. accipio.

fascis, Rutenbündel: I, 1. tum demissi populo fascies; rep I 62. fascies hos laureatos efferre ex Italia quam molestum est! A VIII 3, 5. clarissimi consulis fascies fractos vidistis; sen 7. fascem unum si nactus esses; fr K 2. cum tibi aetas nostra iam cederet fascisque summitteret; Bru 22. — 2. Publicola secures de fascibus demi iussit; rep II 55. — II. equi locus orbi terrarum vacuum extraordinariis fascibus fuisset; dom 24. — III. quaestores utriusque provinciae cum fascibus mihi praesto fuerunt; Ver II 11.

fastidio, Widerwillen empfinden, verjähnen: I. qui etiam in recte factis (candidatorum) saepe fastidiunt; Milo 42. — II. non fastidivit eius amicitiam; Piso 68.

fastidiose, widerwillig, wählerisch, hochmütig: quem ego paulo sciebam vel pudentius vel invidius — nolo enim dicere in tam suavi homine fastidiosius — ad hoc genus sermonis accedere; de or II 364. quam diligenter et quam prope fastidiose iudicamus! de or I 118. nisi eum (librum) lente ac fastidiose probavissem; A II 1, 1. quod ego non tam fastidiose in nobis quam in histrionibus spectari puto; de or I 258.

fastidiosus, verwöhnt, überdrüssig, reizbar: fastidiosior Crassus; Bru 207. C. Memmius fastidiosus sane Latinarum (litterarum); Bru 247. ut ita fastidiosae mollesque mentes evadant civium, ut...; rep I 67.

fastidium, Widerwille, Überdruß, Stolz, Hochmut: I. omnibus in rebus voluptatibus maximis fastidium finitimum est; de or III 100. — II, 1. quorum non possem ferre fastidium; Phil X 18. etiam in rebus prosperis fastidium adrogantiamque fugiamus; of I 90. quae habent ad res certas vitiosam offensionem atque fastidium; Tusc IV 23. ut cibi satietas et fastidium aut subamara aliqua re relevatur aut dulci mitigatur; inv I 25. — 2. quae prava, fastidiis adhaerescere; de or I 258. — 3. sin autem intelligentiam ponunt in audiendi fastidio; opt gen 12. — III. quod (M. Piso) hominum ineptias ac stultitias iracundius respuebat sive morose sive ingenue liberoque fastidio; Bru 236. ut neque ei satientur, qui audient, fastidio similitudinis; de or III 193.

fastigium, Giebel, Giebelsdach: I, 1. Capitolii fastigium illud et ceterarum aedium non venustas, sed necessitas ipsa fabricata [est]; de or III 180. ut (Caesar) haberet pulvinar, simulacrum, fastigium, flaminem; Phil II 110. — 2. quod (tectum) supra conclavia non placuerat tibi esse multorum fastigiorum; Q fr III 1, 14. — II. utilitatem templi fastigii dignitas consecuta est; de or III 180.

fastus, Spruchtag, Gerichtstag, pl. Kalender: A. ut omnibus fastis diebus legem ferri liceret; Sest 33. — B, I, 1. Cn. Flavius scribam fastos protulisse actionesque composuisse; A VI 1, 8. — 2. neque dies de fastis eximere (iste voluit); Ver II 132. ut non minus longas iam in codicillorum fastis futurorum consulum paginulas habeant quam factorum; A IV 8, a, 2. quos (annos) in fastis habemus; fr F V 35. — II. ordo ipse annalium mediocriter nos retinet quasi enumeratione factorum; ep V 12, 5. — III non omnibus fastis legem ferri licere; prov 46.

fatalis, vom Schicksal bestimmt, verhängnisvoll

verderblich: mihi fatalis quaedam calamitas incidisse videtur; Ligar 17. fuit aliquis fatalis casus; Phil VI 19. neque tamen erant causae fatales, cur ita accideret; fat 19. L. Cotta fatali quadam desperatione, ut ait, minus in senatum venit; ep XII 2. 3. quod liceat in hoc communi nostro et quasi fatali malo; Bru 250. illa fatalis necessitas, quam *εἰσαγωγὴν* dicitis; nat I 55. a fatali portento prodigioque rei publicae lex Aelia et Fufia eversa est; Piso 9.

fateor, gestehen, bekennen, einräumen, zugeben: I. qui a Naevio vel sumpsisti multa, si fateris, vel, si negas, surripuisti; Bru 76. — II. 1. qui cum de facto turpi aliquo fateatur; inv II 77. — 2. nescio nec me nec pudet fateri nescire, quod nesciam; Tusc I 60. — 3. cum fatentur satis magnam vim esse in vitiis ad miseram vitam. nonne fatendum est eandem vim in virtute esse ad beatam vitam? Tusc V 50. prius, quam victos se faterentur; Tusc V 77. hominum causa eas rerum copias comparatas fatendum est; nat II 158. — III. quod sive fateris sive convinceris; Ver III 149. quod ipsi etiam fatentur; fin IV 33.

fatidicus, weißsagend, Wahrsager: I. nec (audite) anum fatidicam, Stoicorum *πορόναια*; nat I 18. — B. fatidicorum et vatium ecfata incognita; leg II 20.

fatigo, ermüden, bedrängen, zusehen: verberibus, tormentis, igni fatigati quae dicunt; Top 74. qui non verbis sunt et disputatione philosophorum, sed vinclis et carcere fatigandi; of III 73. domini servos ita fatigant, ut sapientia libidines; rep III 37.

fatuitas, Unbertheit: hanc fatuitatem nominari oportere; inv II 99.

fatum, Weissagung, Bestimmung, Geschick, Schicksal, Verhängnis: I. 1. fatum est conexio rerum per aeternitatem se invicem tenens; fat fr 2 haec ita multa quasi fata impendere amicitias, ut . . .; Lael 35. — 2. quod semper ex omni aeternitate verum fuerit, id esse fatum; nat III 14. — II. 1. fatum id appello, quod Graeci *εἰσαγωγὴν*, id est ordinem seriemque causarum; div I 125. cur non omnes fatum illius (Pompei) una executi sumus? A IX 12. 1. nec ob eam causam fatum aut necessitas extimescenda est; fat 28. nisi di immortales prope fata ipsa flexissent; Catil III 19. ex hoc genere causarum ex aeternitate pendendum fatum a Stoicis nequitur; Top 59. — 2. apud Stoicos de isto fato multa dicuntur; div II 19. nihilne secum esset de fati Sibyllinis locutus; Catil III 11. — III. urbem paene ex faucibus fati ereptam videtis; Catil III 1. si fati omnino nullum nomen, nulla natura, nulla vis esset; fat 6. Epicurus declinatione atomi vitari necessitatem fati putat; fat 22. nomen, vis: f. natura. — IV. 1. si Q. Hortensii vox exstincta fato suo est, nostra publico; Bru 328. fieri omnia fato ratio cogit fateri; div I 125. aut non fato interiit exercitus, aut . . .; div II 20. qui (Milo) hoc fato natus est, ut . . .; Milo 30. — 2. cum sine fato ratio omnium rerum ad naturam fortunamve referatur; fat 6.

fatuus, töricht: ne diutius cum periculo fatuus sis; ep X 26. 1. nisi (luxuriosi) plane fatui sint, id est nisi aut cupiant aut metuant; fin II 70. hoc praeceptum est magis monitoris non fatui quam eruditum magistri; de or II 99.

fauces, Schlund, Kehle, Engpaß, Höhle, Zugang, bedrängte Lage: I. 1. qui volunt exclamare maius, num satis habent latera, fauces, linguam intendere, e quibus eici vocem et fundi videmus? Tusc II 56. omitto fauces, ex quibus te eripi vis; de or I 225. patefactis terrae faucibus; nat II 95. — 2. castra sunt in Etruriae faucibus conlocata; Catil I 5. eicio, fundo e; f. 1. intendo. eripio ex: f. 1. omitto. Albam Aemilium sedentem in faucibus macelli; Ver III 145. — II. cum faucibus premeretur Staienus; Cluent 84.

faveo, günstig sein, begünstigen, sich hingeben, schweigen: I. favete linguis; div II 83. qui (index) aut invidet aut favet; Plane 7. — II. me ei fanturum; A XII 49. 2 (1). etsi non magis mihi faveo in nostra amicitia tuenda quam tibi; ep III 6. 1. mirabiliter faveo dignitati tuae; ep X 3. 2. favebam et rei publicae, cui semper favi, et dignitati ac gloriae tuae; ep XII 7. 1. is, qui omnia tenet, favet ingeniis; ep IV 8. 2. rei publicae: f. dignitati. animadverto quosdam huic favere sententiae; Phil XIV 3. invidetur commodis hominum ipsorum, studiis autem eorum ceteris commodandi favetur; de or II 207.

favor, Gunst, Begünstigung: I. quem favorem secum in scaenam attulit Panurgus! Q. Rose 29. — II. qui favore populi tenetur et ducitur; Sest 115.

fauste, glücklich: ut eic hominibus ea res fauste feliciter prospereque eveniret; Muren 1.

faustus, günstig, Glück bringend: (maiores nostri) omnibus rebus agendis „QUOD BONUM, FAUSTUM, FELIX FORTUNATUMQUE ESSET“ praefabantur; div I 102. ut horribilem illum diem aliis, nobis faustum putemus; Tusc I 118. o nox illa fausta huic urbi! Flac 103.

fautor, Gönner, Beschützer: I. qui (di) semper exstiterunt huic generi nominique fautores; Scaur 17. multi (sunt) fautores laudis tuae; Plane 55. — II. 1. ille improbissimus Chrysogoni fautor laeditur, cum . . .; Sex Rose 142. — 2. ut eo (Scamandro) fautore uteretur; Cluent 66.

fautrix, Begünstigerin: amicitiae fautrices fidelissimae sunt voluptatum tam amicis quam sibi; fin I 67.

favus, Honigschleibe, Wabe: (apium examina) cum congregabilia natura sint, fingunt favos; of I 157.

faux f. **fauces**.

fax, Fackel, Brandfackel, Feuerschein, Glut: I. ista fax patriae cum urbem cepisset, occupasset, teneret; dom 102. ita te nec traiectione stellae nec faces visae terrebunt; div II 60. — II. ego faces iam accensas ad huius urbis incendium comprehendendi, protuli, exstincti; Piso 5. neque parvis in rebus adhibendae sunt hae dicendi faces; de or II 205. hic cum homini vehementi quasi quasdam verborum faces admovisset; de or III 4. comprehendo, al.: f. accendo. iniecta fax est foeda rei publicae; har resp 45. cui tu adolescentulo non ad libidinem facem praetulisti? Catil I 13. video: f. I. terrent. — III. cum his furis et facibus bellum mihi inexpiabile dico esse susceptum; har resp 4. — IV. cum corporis facibus inflammari soleamus ad omnes fere cupiditates; Tusc I 44.

fabricula, leichte Fieber: I. quam (epistulam) incipiente fabricula scripseras; A VII 8. 2. — II. 1. fabriculam tum te habentem scripsisse; A VI 9. 1. — 2. de Atticae fabricula scilicet valde dolui; A XII 1. 2.

febris, Fieber: I. vide, ne tertianas quoque febres et quartanas divinas esse dicendum sit, quarum reversione et motu quid potest esse constantius? nat III 24. — II. 1. quia febrim non haberem; ep VII 26. 1. — 2. te plane febris carere; ep XVI 15. 1. — 3. te in febrim subito incidisse; ep XIV 8. — III. motus, reversio: f. I. — IV. quod cum febre Romam venisses; A VII 1. 1.

fecunditas, Fruchtbarkeit: I. 1. volo se efferat in adolescente fecunditas; de or II 88. — 2. o miserae mulieris fecunditatem calamitosam! Phil II 58. — II. nos aquarum inductionibus terris fecunditatem damus; nat II 152.

fecundus, fruchtbar, ergiebig, reich: a quo (Anaxagora) eum (Periclen) uberem et fecundum fuisse; orat 15. quaestum illum maxime fecundum; har resp 42. quibus (inrigationibus) fit multo terra fecundior; Cato 53.

fel, Galle: cum rerum natura quid habere potest non dicam gallinaceum fel, sed...? div II 29.

felicatus, mit Farnkraut verzert, kunstvoll gearbeitet: in felicatis lancibus; A VI 1, 13. felicitas Saliorum || aliorum || pateras; par 11.

felicitas, Glück, Gedeihen: I, 1. illum videtur felicitas ipsius, qua semper est usus, ab eis miseris morte vindicavisse; Bru 329. — 2. neque quicquam aliud est felicitas nisi honestarum rerum prosperitas vel, ut alio modo definiam, felicitas est fortuna adiutrix consiliorum bonorum, quibus qui non utitur, felix esse nullo pacto potest; fr E II 5. — II, 1. quorum (hominum) cognita felicitas in re militari sit; Font 42. cuius (belli) altera pars sceleris nimium habuit, altera felicitatis parum; of II 45. — 2. finem stipendiorum patris victoriam fuisse felicitatis fuit; Muren 12. — 3. utor: f. I, 1. — III. alqd: f. II, 1. habeo. — IV. ea omnia felicitate L. Sullae gesta esse; Sex Rosc 136. laetatus sum felicitate navigationis tuae; A VI 8, 1.

feliciter, glücklich: bella cum finitimis felicissime multa gessit; rep II 15. qui satis feliciter navigasset; Ver II 95.

felis f. **faelis**.

felix, glücklich: ille Graecus ab omni laude felicior; Bru 63. alqd: f. **faustus**, alqd. mulier sibi felicior quam viris; Phil V 11. virum ad casum fortunamque felicem; Font 43.

femina, Frau, Weib, Weibchen: I, 1. cur pudentissimas lectissimasque feminas in tantum virorum conventum insolitas invitasque prodire cogis? Ver I 94. — 2. et mares deos et feminas esse; nat I 95. — II, 1. quod mihi feminam primariam, Pompeiam, uxorem tuam commendas; ep V 11, 2. prohi insimulasti pudicissimam feminam; Phil II 99. — 2. si pecuniae modus statuendus fuit feminis; rep III 17. III. emissio feminae anguis; div II 62. huius sanctissimae feminae atque optimae pater; Phil III 16. — IV. quibus hostiis immolandum cuique deo, cui maribus, cui feminis leg II 29.

femineus, eines Weibes: »feminae || feminea || vir feminea interior manu»; Tusc II 20.

femur, Oberschenkel: I, 1. frons non percussa, non femur; Bru 278. — 2. tuus deus redundat feminibus, cruribus; nat I 99. — II. pectoris, feminum, capitis percussiones; Tusc III 62.

fen — f. **faen** —

fenestra, Fenster: quae (partes) quasi fenestrae sint animi; Tusc I 46.

fenicularius campus, Fenchelfeld: utrum ipse (Caesar) in fenicularium an in Martium campum cogitet; A XII 8.

ferax, fruchtbar: nihil est feracius ingenii; orat 48. qui cum agros feracissimos depopularetur; Ver III 84. nullus feracior in ea (philosophia) locus est nec uberior quam de officii; of III 5.

ferculum, Tragbahre: I. neglectis ferculis triumphalibus; Piso 61. — II. ut pomparum ferculis similes esse videamur; of I 131.

ferre, fast, ungefähr, beinahe, gewöhnlich, in der Regel, meistens: I. qui (Cato) fuit eius (Scipionis) fere aequalis; of III 1. annum fere una sunt; Quinct 15. — II. fere ad || fere || HS cccc milia; Ver II 25. hora fere tertia; A XIV 20, 1. — III. haec fere sunt in illa epistula; A VII 1, 2. recitatae sunt tabellae in eadem fere sententiam; Catil III 10. nemo fere saltat sobrius, nisi forte insanit; Muren 13. nihil ut fere interest aut admodum paululum || paulum ||; nat II 118. omnes fere familiarissimi eius me diligenter observant et colunt; ep VI 10, 2. agros fere optimos ac nobilissimos; Ver III 104. ut tota fere quaestio tractata videatur; Ac II 10. — IV. ita fere officia reperientur; of I 125. aetates vestrae nihil aut non fere multum differunt; Bru 150. mihi fere satis est, quod vixi; Phil I 38.

Laelium semper fere cum Scipione solitum rusticari; de or II 22. — V. nostri familiares fere demortui; Ac XVI 11, 7. quod fere fieri solet; inv I 46. lucebat iam fere; Ver V 94. nostri Graece fere nesciunt; Tusc V 116.

feriae, Feiertage: I. quantum (temporis) mihi forenses feriae concesserint; de or III 85. num feriae quaedam piscatorum essent; of III 59. novendialibus iis feriis, quae fuerunt Tuditano et Aquilio consulibus; Q fr III 5, 1. — II. in feriis imperandis; div I 102. — III. dies feriarum mihi additos video; A XIII 45, 1. feriarum festorumque dierum ratio in liberis quietem litium habet et iurgiorum, in servis operum et laborum; leg II 29. — IV. has (orationes) ego scripsi ludis et feriis; Planc 66. cum feriis Latinis ad eum venissem; nat I 15. f. I.

ferio, schlagen, treffen, töten, hinrichten, schiessen: I, 1. sibi vitandi aut feriendi rationem esse habendam; de or III 200. binis aut ternis ferire verbis; orat 226. — 2. quod provisum ante non sit, id ferire vehementius; Tusc III 52. — II. armatus adversarius, qui sit feriendus; de or II 72. animum: f. oculos. ut ille archipirata securi feriretur; Ver V 78. qui (imperator) videret, ut satis honestum foedus feriret; inv II 92. his spectris etiamsi oculi possent feriri, animus qui possit, ego non video; ep XV 16, 2. parietem saepe feriens; Cael 59. ut sensum feriat id, quod translatum sit; de or III 163.

ferior, jeitern, müßig sein: illi voluntate sua feriat; de or III 58. quoniam tertium diem iam feriat sumus; rep VI 3.

feritas, Wildheit: I. in qua (parte animi) feritas quaedam sit atque agrestis immanitas; div I 60.

ferme, fast, beinahe, meistens: I. aequabat eodem modo ferme; Tim 42. — II. quod hoc non ferme sine magnis principum vitis evenit; rep I 69. satis ferme esse dictum puto; Tim 52.

fero, tragen, erheben, bringen, darbringen, mit sich bringen, entnehmen, davontragen, erhalten, ertragen, zufrieden sein, aushalten, treiben, hinreißen, beherrschen, erzählen, berichten, nennen, rühmen, beantragen: I, 1. siquidem philosophia, ut fertur, virtutis continet disciplinam; Piso 71. — 2. non ferrem omnino moleste, si ita accidisset; Piso 44. non facis finem? ferre non possumus; Planc 75. illud, quod eo, quo intendas, ferat deducatque; de or I 135. quoad facultas tulit; inv II 8. cum, quo natura fert, liber animus pervenerit; Tusc I 46. oratio hominis, ut opinio mea fert, longe ingeniosissimi; Font 39. si vestra voluntas feret; imp Pomp 70. — II, 1. de quo ferre, cum de reliquis ferres, noluit; Phil II 98. f. 3. 6. — 2. „quicumque ordinem duxit, iudicet“. at si ferretis, quicumque equo meruisset, nemini probaretis; Phil I 20. quem (Ciceronem) quanti facias, prae te soles ferre; A XVI 16, 10. — 3. tulisti de me, ne reciperer; dom 51. — 4. ad officium pertinere aegre ferre, quod sapiens non sis; Tusc III 68. — 5. si natura non feret, ut quaedam imitari possit; of I 121. — 6. neque sine causa de Cn. Publicio Menandro ad populum latum est, ut is Publicius ne minus civis esset; Balb 28. — 7. vultum Considii videre ferendum vix erat; agr II 93. — 8. ut Themistocles fertur respondisse; Cato 8. — 9. ferunt aures hominum illa laudari; de or II 344. fortasse ceteri tectiores; ego semper me didicisse prae me tuli; orat 146. quos omnes Erebo et Nocte natos ferunt; nat III 44. — III. quis te feret praeter me, qui omnia ferre possum? ep VII 13, 1. cenatus in hortos ad Pompeium lectica latus sum; Q fr II 5, 3. quod utilitas oratoris feret; de or II 186. qui ea fert sustinetque praesentia; Tusc V 16. f. alqm. (aër) extenuatus sublime fertur; nat II 101. *Falerium hoc bene aetatem fert*; fr G, b, 10. tulit arma contra te; Ligar 16. si sodali meo auxilium ferre

non potuissent; de or II 200. quantas calamitates nostri exercitus ferant; imp Pomp 37. ferre immoderatus casum incommodorum tuorum; ep V 16, 5. prohibentur (parentes) liberis suis cibum vestitumque ferre; Ver V 117. necessitas ferendae conditionis humanae; Tusc III 60. censet (Epicurus) eadem illa individua et solida corpora ferri deorsum suo pondere ad lineam; fin I 18. ad ferendum dolorem placide atque sedate; Tusc II 58. quia, quod multo rectius fuit, id mihi fraudem tulit; A VII 26, 2. non diuturnum beneficii mei patria fructum tulisset; leg III 25. quae (terra) oleam frugesve ferret; rep III 15. annorum decem imperium et ita latum placet? A VII 7, 6. suum cuique incommodum ferendum est potius; of III 30. praetoris iniurias tacite, hospitis placide ferendas arbitrabatur; Ver II 84. laetitiam apertissime tulimus omnes; A XIV 13, 2. in privatos homines leges ferri noluerunt; leg III 44. quae (actio) prae se motum animi fert; de or III 223. oleam; f. fruges. (Ennius) ita ferebat duo, quae maxima putantur, onera, paupertatem et senectutem, ut . . .; Cato 14. si est boni consulis ferre opem patriae; Rabir 3. Sulpicii orationes, quae feruntur; Bru 205. paupertatem; f. onera. in caelum ferri projectionem meam; A XVI 6, 2. L. Scribonio quaestionem in eum ferente; de or I 227. frater repulsam tulit; Phil VIII 27. Sullam illam rogationem de se nolle ferri; Sulla 65. senectutem; f. onera. de quibus (finibus) tres video sententias ferri; Lael 56. nisi speciem prae te boni viri feras; of II 39. te suffragium tulisse in illa lege; ep XI 27, 7. quas tribus tu tulisti; Planc 48. vestitum; f. cibum. omne animal ad accipiendam vim externam et ferendam paratum est; nat III 29. — IV. quam (matrem) caecam crudelitate et scelere ferri videtis; Cluent 199. quod sibi expensum ferri iussisset; Q Rosc 2. in quibus (tabulis) sibi expensa pecunia lata sit; Caecin 17. quam (Minervam) principem et inventricem belli ferunt; nat III 53. Servius ille [Galba] cum iudices L. Scribonio tribuno plebis ferret familiares suos; de or II 263. quod praecipitem amicum ferri sinit; Lael 89. principem; f. inventricem. neque P. Sullam supplicem ferre potui; Sulla 20.

ferocia, Wildheit, Troß; illam Campanam adrogantiam atque intolerandam ferociam ratione et consilio maiores nostri ad inertissimum otium perduxerunt; agr II 91.

ferocitas, Übermut, Troß, Wildheit; I. ut ferocitatem istam tuam comprimerem; Vatin 2. — II. equos ferocitate exsultantes; of I 90. perhibetur (Romulus) et corporis viribus et animi ferocitate tantum ceteris praestitisse, ut . . .; rep II 4.

ferociter, troßig, übermütig; quanto ferocius ille causae suae confidet? A VIII 9, 2. respondisti plane ferociter; Planc 33.

ferox, wild, troßig; quae fuit ista tam ferox fiducia? Scaur 23. Aequorum magnam gentem et ferocem; rep II 36.

ferramentum, Eifengerät; I. ad ferramenta prospicienda; Sulla 55. — II. se semper bonorum ferramentorum studiosum fuisse; Catil III 10.

ferreus, eifern, starr, gefühllos; ferreus essem, si te non amarem; ep XV 21, 3. quem (filium) ego ferus ac ferreus e complexu dimisi meo; Q fr I 3, 3. os tuum ferreum; Piso 63. qui virtutem duram et quasi ferream esse quandam volunt; Lael 48.

ferrum, Eisen, Stahl, Waffe, Schwert, Pflugchar, Kette; I. 1. ut aes, ferrum frustra natura divina genuisset, nisi eadem docuisset, quem ad modum ad eorum venas perveniretur; div I 116. (gladiator) ferrum recipere iussus; Tusc II 41. — 2. homines honestissimos in ferrum atque in vincula coniectos; Ver V 107. quod C. Marius e civili ferro eripuerunt; Planc 26. — III. tam vehemens

vir tamque acer in ferro; A II 21, 4. — IV. venae; f. I, 1. — V, 1. qui haec omnia flamma ac ferro delere voluerunt; prov 24. cum fontes ferro depugnabant; Tusc II 41. qui huic urbi ferro ignique minitantur; Phil XI 37. ad eam (terram) utendam ferroque subigendam; leg II 45. — 2. ut in Caecinam advenientem cum ferro invaderet; Caecin 25. si mors legati sine caede atque ferro nullum honorem desiderat; Phil IX 14.

fertilis, fruchtbar; quod (Telmesses) agros uberrimos maximeque fertiles incolunt; div I 94. illam opimam fertilemque Syriam; dom 23.

fertilitas, Fruchtbarkeit; quae sit vel sterilitas agrorum vel fertilitas futura; div I 131.

ferveo, glühen, siedend, erregt sein; qui usque eo fervet avaritia; Quinct 38. fortis animus in homine non perfecto ferventior plerumque est; of I 46. aqua ferventi perfunditur; Ver I 67.

fervidus, heiß, glühend, feurig; (C. Fimbria) genere toto paulo fervidior atque commotior; Bru 129. C. Staienus fervido quodam et petulanti et furioso genere dicendi; Bru 241. Appii Claudii volubilis, sed paulo fervidior erat oratio; Bru 108.

fervor, Wärme, Glut, Brausen, Unruhe; I, 1. mundi ille fervor purior, perucidior mobiliorque est multo quam hic noster calor; nat II 30. cum hic fervor concitatioque animi inveteravit; Tusc IV 24. — 2. quid esset iracundia, fervore mentis an cupiditas poeniendi doloris; de or I 220. — II. cuius (maris) fervore non solum maritimi cursus tenebantur; prov 31.

ferus, wild, unbändig, ungezügelt, fem. wildes Tier; A. quem (filium) ego ferus ac ferreus e complexu dimisi meo; Q fr I 3, 3. beluae quaedam immanes ac ferae; Sulla 76. quam varia genera bestiarum vel cicurum vel ferarum! nat II 99. gentes feras armatas in Italiam adducere; A VIII 11, 2. id a feris hominibus et immanibus bestiis esse remotum; inv I 103. quae tam fera immanisque natura (est)? Sex Rosc 146. cum homines sibi victu fero vitam propagabant; inv I 2. haec (eloquendi vis nos) a vita immani et fera segregavit; nat II 148. — B, a. quae est civitas? omnine conventus etiam ferorum et immanium? par 27. — b, I. hoc uno praestamus vel maxime feris, quod conloquimur inter nos; de or I 32. — II. in suis moribus simillimas figuras pecudum et ferarum transferetur; Tim 45. — III. terra ea ferarumne an hominum causa gignere videtur? nat II 156.

fessus, müde, erschöpft; Veientes bello fessi; div I 100. me de via fessum; rep VI 10. plorando fessus sum; A XV 9, 1.

festinanter, schnell, übereift; nimium festinanter dictum; fin V 77. turbide, festinanter, rapide omnia esse suscepta; Scaur 37.

festinatio, Eile, Ungebuld; I, 1. cuius (causae) festinationem mihi tollis; A XIII 1, 2. — 2. ignoscas velim huic festinationi meae; ep V 12, 1. — II. illa nos cupiditas incendit festinationis; ep V 12, 9. — III. ne in festinationibus suscipiamus nimias celeritates; of I 131.

festino, eifen; I. plura scripsissem, nisi tui festinarent; ep XII 22, 4. quo festinat animus; Phil XII 22. — II. tu festina ad nos venire; A III 26.

festive, annütig, fein, witzig; quam festive crimen contexitur! Deiot 19. quam festive (hoc) dissolvitur! div II 35. quae (ars) primo progressu festive tradit elementa loquendi; Ac II 92.

festivitas, Prunf, Annüt, Laune, Witz; I. hoc in genere narrationis multa debet inesse festivitas, confecta ex rerum varietate, animorum dissimilitudine; inv I 27. — II, 1. conficio; f. I.

habeo: f. III. — 2. Gorgias his festivitibus insolentius abutitur; orat 176. — III. exordium debet habere splendoris et festivitatis et concinnitudinis minimum; inv I 25. in quo possim imaginem antiquae et vernaculae festivitatis agnoscere; ep IX 15, 2. — IV. dicendi vis egregia summa festivitate et venustate coniuncta profuit; de or I 243. festivitate et facetiis C. Iulius aequalibus suis omnibus praestitit; Bru 177.

festivus, hübsch, heiter, artig, witzig: quibus (pueris) nihil potest esse festivius; ep VI 4, 3. festivo homini Egilio; de or II 277. festivum (orationem); de or III 100. cum Socrates venisset ad Cephalum, locupletem et festivum senem; A IV 16, 3.

festus, feſtlich: omitto epulum populi Romani, festum diem; Vatin 31. feriarum festorumque dierum ratio; leg II 29.

ſetialis, ſetialisch, ſetiale: A. belli aequitas sanctissime ſetiali populi Romani iure perscripta est; of I 36. quod (ius) sanxit ſetiali religione; rep II 31. — B. habemus hominem in ſetialium manibus educatum; Ver V 49.

ſetura, Raſchzucht, Jungvieh: »alios ad dies ubertatem lactis ſeturaeque servanto«; leg II 20.

ſetus, Fruchtbarkeit, Ertrag, Frucht, Junges: I. nec ulla aetate uberior oratorum ſetus fuit; Bru 182. ex quo triplex ille animi ſetus existit; Tusc V 68. — II. quo meliores ſetus (ager) possit et grandiores edere; de or II 131. quae multiplices ſetus procreant, ut sues, ut canes; nat II 128. — III. quae frugibus atque bacis terrae ſetu profunduntur; leg I 25.

ſetus, fruchtbar: terra ſeta frugibus et vario leguminum genere; nat II 156.

ſibra, ſaſer: I. audeamus non solum ramos amputare miseriarum, sed omnes radicum ſibras evellere; Tusc III 13. — II. quae (viriditas) nixa ſibris stirpium; Cato 51.

ſicte, zum Schein: I. ne cui suspicionem ſicte reconciliatae gratiae darem; ep III 12, 4. — II. qui (maiores) non ſicte et fallaciter populares, sed vere et sapienter fuerunt; dom 77.

ſictilis, irden, tönern: in ſictilibus figuris; nat I 71. ſictiles urnulas; par 11.

ſictor, Bildhauer, Opferebildner: I. deos ea facie novimus, qua pictores ſictoresque voluerunt; nat I 81. — II. quod imperitus adulescens sine ſictore fecisse dicatur; dom 139.

ſictrix, Bildnerin: (materiae) ſictricem et moderatricem divinam esse providentiam; nat III 92.

ſicus, Feigenbaum, Feige: I. uxorem suam suspendisse se de ficu; de or II 278. — II. homini Phrygi fiscinam ſicorum obiecisti; Flac 41.

ſide, getreu: quae mihi a te ad timorem ſidissime atque amantissime proponuntur; ep II 16, 4.

ſidelis, treu, ehrlich, zuverlässig: A. et doctrina et domus et ars et ager etiam „ſidelis“ dici potest, ut sit verecunda tralatio; ep XVI 17, 1. nullam reperietis officiis ſideliorem (civitatem); Ver III 170. mulierem miserrimam, ſidelissimam coniugem; Q fr I 3, 3. doctrina, domus: f. ager. cum ſidelissimae provinciae patrocinium recepissem; Scaur 26. tibi, servo ſideli; Deiot 18. ut urbs ſidelissimorum sociorum defenderetur; Muren 33. — B. omnia vera diligimus, id est ſidelia, simplicia, constantia; fin II 46.

ſidelitas, Treue, Zuverlässigkeit: I. ubi me amicorum ſidelitas (custodit); Phil XII 22. — II, 1. quo (tempore) ego maxime operam et ſidelitatem desideravi tuam; ep XVI 12, 6. — 2. tanta auctoritas est in eorum hominum ſidelitate; Ver III 74.

ſideliter, getreu, zuverlässig: quae (praedia) si ſideliter Ciceroni curabuntur; A XV 20, 4. unde illud tam ἀκρῶς, „valetudini ſideliter inserviando“? unde in istum locum „ſideliter“ venit? cui

verbo domicilium est proprium in officio, migrationes in alienum multae; ep XVI 17, 1.

ſidens f. **ſido**.

ſidenter, zuverlässig, beherzt: tum ille ſidenter homo peritissimus confirmare ita se rem habere; de or I 240. timide fortasse signifer (signum) evellebat, quod ſidenter infixerat; div II 67.

ſidentia, Zuversicht: I. ſidentia est, per quam magnis et honestis in rebus multum ipse animus in se fiduciae certa cum spe conlocavit; inv II 163. — II. ſidentiae contrarium est diffidentia; inv II 165.

ſides, Glaube, Treue, Vertrauen, Zuverlässigkeit, Gewissenhaftigkeit, Kredit, Versprechen, Zusage, Sicherheit, Schutz: I, 1. credo esse neminem, qui his hominibus ad vere referendum fidem putet defuisse; Sulla 42. quoniam fides est firma opinio; part or 9. firmamentum stabilitatis constantiaeque est eius, quam in amicitia quaerimus, ſides; Lael 65. nostra ad diem dictam fient. docui enim te, ſides ἐννοῶν quod haberet; ep XVI 10, 2. si dederis operam, quoad tua ſides dignitasque patietur, ut . . .; ep XIII 61. — 2. pro deorum atque hominum fidem! Tusc V 48. — II, 1. quia iis visis, inter quae nihil interest, aequaliter omnibus abrogatur fides; Ac II 36. quod in homine summam fidem probitatemque cognosset; Vatin 33. ut fidem suam corrumpi pateretur; Ver V 179. non quo nationi huic ego unus maxime fidem derogem; Flac 9. Regulus ad supplicium redire maluit quam fidem hosti datam fallere; of I 39. ad eas tres res, quae ad fidem faciendam solae valent; de or II 121. quae (visa) fidem nullam habebunt; Ac II 58. vicinorum fidem implorant; Tusc III 50. an (Quintus) fidem infirmet filio; A XV 26, 1. quod dixi in catione, in eo velim fidem meam liberem; ep XII 7, 2. ea (iustitia) creditis in rebus ſides nominatur; part or 78. (Vettius) statim fidem publicam postulavit; A II 24, 2. tu si meam fidem praestiteris; fr E V 11. quod probare populo Romano fidem vestram non potueritis; Ver I 22. fidem recepisse sibi et ipsum et Appium de me; A II 22, 2. (Deiotarus) fidem secutus amicitiamque populi Romani; div II 78. sublata erat de foro fides; ager II 8. si ista hereditas fidem et famam meam tueri potest; A XI 2, 1. — 2. est fidei pietatisque nostrae declarare . . .; Phil XIV 29. — 3. cum tuae fidei optima et spectatissimae salutem urbis et civium commendabam; Flac 102. non existimavi me fidei meae satis esse facturum; Scaur 27. — 4. (Sicilia) sola fuit ea fide benivolentiaeque erga populum Romanum, ut . . .; Ver II 2. — 5. ut a fide se abduceret; Flac 83. Siculi ad meam fidem confugiunt; div Caec 11. cum omnes boni omnem spem melioris status in eorum fidem convertissent; Sest 70. summa amentia est in eorum fide spem habere, quorum perfidia totiens deceptus sis; inv I 71. frugi hominem videtis positum in vestra fide ac potestate; Font 40. ostendite aliquid his in vestra fide praesidii esse oportere; Ver I 72. — III, 1. eius generum, pari fide praeditum; Flac 93. — 2. per dexteram non [tam] in bellis quam in promissis et fide firmiorem; Deiot 8. — IV, 1. in qua (re publica) vivit mecum simul exemplum fidei publicae; Sest 50. — 2. alter optimus vir, aequissimus, summa iustitia, singulari fide; rep III 27. — 3. inde tot iudicia de fide mala; nat III 74. urbem sine fide relicta direptioni; ep IV 1, 2. — V, 1. me adductum fide atque officio defensionis; Cluent 10. Deiotarus fide et religione vitae defendendum puto; Deiot 16. summa tribunorum plebis fide et diligentia sublevati; sen 18. — 2. Cyrus ille a Xenophonte non ad historiae fidem scriptus; Q fr I 1, 23. in quibus (iudiciis) EX FIDE BONA est additum; Top 66. qui saepenumero nos per fidem fefellerunt; inv I 71. hoc nos metu per fidem et constantiam et clementiam tuam libera; Deiot 8.

propter singularem eius civitatis gravitatem et fidem; Phil VIII 19.

fides, Gaiite, pl. Laute, Zither: I. cum (Diodotus) fidibus Pythagoreorum more uteretur; Tusc V 113. — II. 1. docere: f. **fidicen**. omnes voces, ut nervi in fidibus, ita sonant, ut sunt pulsae; de or III 216. — 2. in fidibus testudine resonatur aut nat II 144.

fidicen, Lautenpfeifer: Socraten fidibus docuit nobilissimus fidicen; ep IX 22, 3.

fidicula, Saiteninstrument: si platani fidiculas ferrent numerose sonantes; nat II 22.

fidius, medius f.: wahrlich: conlegia medius fidius tota reperitur; dom 47. vultu medius fidius conlegae sui libidinem franget; Sest 20. Oceanus medius fidius vix videtur tot res absorbere potuisse; Phil II 67. unum medius fidius tecum diem libentius posuerim quam . . .; ep V 21, 1.

fido, trauen, vertrauen, part. getrost: I. qui est fidens; Tusc III 14. — II. fidentium est hominum illa vera esse; Ac II 43. — III. 1. puer bene sibi fidens; A VI 6, 4. non tam nostrae causae fidentes quam huius humanitati; Ligar 13. — 2. haec sunt opera animi prudentia consilioque fidentis; of I 81. istis fidentes somniis; nat I 93.

fiducia, Vertrauen, Zuversicht, Vertrag, Sicherheit: I. in qua (tyrannorum vita) nulla fides, nulla stabilis benivolentiae potest esse fiducia; Lael 52. — II. 1. si fidem praestare debet, qui fiduciam acceperit; Top 42. — 2. id (fidei bonae nomen) versari in fiduciis, mandatis; of III 70. — III. qui per fiducia rationem fraudavit quempiam; Caecin 7. — IV. nihil esse, quod posthac arcae nostrae fiducia conturbaret; Q fr II 10 (12), 5.

fidus, treu, zuverlässig: coloniam vestram fidissimam; Phil VI 2. canum tam fida custodia; nat II 158. o fidam dexteram Antonii! Phil XIII 4. familiaritates habere fidam amantium nos amicorum; of II 30. mea Terentia, fidissima atque optima uxor; ep XIV 4, 6.

figo, anheften, aufhängen, aufrichten, durchbohren, part. fest, unveränderlich: Zeno non eos solum figebat maledictis; nat I 93. tantum modo adversarios figet; orat 89. nisi stabili et fixo et permanente bono beatus esse nemo potest; Tusc V 40. ego omnia mea studia, omnem operam, curam, industriam, cogitationem, mentem denique omnem in Milonis consulatu fixi et locavi; ep II 6, 3. cum cruce ad civium Romanorum supplicia fixas recordetur; Ver III 6. curam, al.: f. cogitationem. cum videmus globum terrae fixum in medio mundi universi loco; Tusc I 68. Antonius fixit legem; A XIV 12, 1. scuta, quae fuerant sublimis fixa, sunt humi inventa; div II 67. ne qua immunitatis tabula neve cuius beneficii figeretur; Phil II 91.

figura, Gestalt, Gestaltung: I. quae figura, quae species humana potest esse pulchrior? nat I 47. quae cum ipso homine nascuntur, conformatio quaedam et figura totius oris et corporis; de or I 114. non ab hominibus formae figuram venisse ad deos; nat I 90. — II. 1. figuram corporisabilem et aptam ingenio humano (natura) dedit; leg I 26. suam expressit quasi formam figuramque dicendi; de or II 98. quae (natura) formam nostram reliquamque figuram, in qua esset species honesta, eam posuit in promptu; of I 126. — 2. si nemo est, quin emori malit quam converti in aliquam figuram bestiae; rep IV 1. de figuris deorum multa dicuntur; nat I 2. Himera in muliebrem figuram habitumque formata; Ver II 87. nec rationem esse nisi in hominis figura; nat I 89. f. 1. pono. — III. ista in figura hominis feritas et immanitas beluae; of III 32. — IV. 1. quae (astra) forma ipsa figuraque sua momenta sustentant; nat II 117. — 2. maius et minus ex

figura negotii, sicut ex statura corporis. consideratur; inv I 41.

figuro, gestalten, bilden: ita figuratum corpus, ut excellat aliis; fin V 34. terga (boum) non esse ad onus accipiendum figurata; nat II 159.

filia, Tochter: I. 1. cum (Caecilia Metelli) vellet sororis suae filiam in matrimonium conlocare; div I 104. quod Crassi filiam C. filio suo despondisset (Ser. Galba); de or I 239. (Sassia) invito despondit ei filiam suam, illam, quam ex genero susceperat; Cluent 179. filiam quis habet, pecunia est opus; par 44. suscipio: f. despondeo. — 2. cum ipse filiae nobili dotem conficere non posset; Quinct 98. — II. etiam nomina necessitudinum mutavit (Sassia), filiae pelex; Cluent 199. filiae solitudinem sustenavit; Sest 7. pervulgatum recens Caeciliae, Balarici filiae, somnium; div II 136.

filiola, Töchterchen: I. mea carissima filiola; ep XIV 4, 6. — II. L. Paulus filiolam suam Tertiam osculans; div I 103.

filiolus, Söhnchen: filiole me auctum scito salva Terentia; A I 2, 1.

filius, Sohn: I. 1. accubante praetextato praetoris filio; Ver III 23. cum P. Africanus hic, Pauli filius, constituisset in hortis esse; rep I 14. non pro meo reditu adulescentes filii deprecari sunt, non iam spectata aetate filius, non sororum filii; Quir 6. habitat: f. II. 1. relego. nemo ex improbo patre probum filium nasci posse existimaret; Q Rosc 30. regis Antiochi filios pueros scitis Romae nuper fuisse; Ver IV 61. — 2. ut facile appareat Atrici filios esse; Tusc IV 77. — 3. habes a patre munus, Marce fili, mea quidem sententia magnum; of III 121. nolite arbitrari, o mihi mei carissimi filii, me . . .; Cato 79. — II. 1. se filium senatorem populi Romani sibi velle adoptare; dom 37. Q. Maximus, qui filium consularem amisit; ep IV 6, 1. vis illum filium familias patre parco ac tenaci habere tuis copiis devinctum; Cael 36. T. Torquatus cum illam severitatem in eo filio adhibuit, quem in adoptionem D. Silano emancipaverat, ut . . .; fin I 24. exheredare filium voluit; Sex Rose 54. quem (filium) ex tyranno habebat; inv II 144. f. devinctio. Metellus ille honoratis quattuor filiis, at quinquaginta Priamus; Tusc I 85. quae (vis) patrem Decium, quae filium devota vita immisit in armatas hostium copias? par 12. interfectus est M. Fulvius eiusque duo adulescentuli filii; Phil VIII 14. quae (mater) misera modo consulem osculata filium suum; Muren 88. M. Cato, qui summo ingenio, summa virtute filium perdidit; ep IV 6, 1. quod (L. Manlius) Titum filium ab hominibus relegasset et ruri habitare iussisset; of III 112. qui (Q. Metellus) tres filios consules vidit; fin V 82. — 2. huic terrae filio nescio cui committere epistolam tantis de rebus non audeo; A I 13, 4. Syracusana civitas dedit ipsi (Verri) statuam et filio; Ver II 145. ut parens filio (imperat); Tusc II 48. — 3. (mater) orbata filio; Cluent 45. — 4. male narras de Nepotis filio; A XVI 14, 4. ut ceteri ex patribus, sic hic ex filio est nominandus; of III 66. — III. usum omnium bonorum suorum Caesenniae legat, ut frueretur una cum filio; Caecin 11. — IV. ut haec simulata adeptio filii quam maxime veritatem illam suscipiendorum liberorum imitata esse videatur; dom 36. huius importunitatem matris a filii capite depellite; Cluent 195. ut is, qui te adoptavit, vel filii tibi loco per aetatem esse potuerit vel eo, quo fuit; dom 36. ut nemo unquam unci filii mortem magis doluerit quam ille maeret patris; Phil IX 12. — V. Philippum rebus gestis et gloria superatum a filio; of I 90. in: f. II. I. emancipio.

filum, Faden, Gemebe, Form: I. si tenuis causa est, tum etiam argumentandi tenue filum; orat 124. — II. erant paulo uberiore filio; de or

II 93. — III. ego hospiti munusculum mittere volui levidense crasso filo; ep IX 12, 2. — IV. haec (silva rerum) formanda filo ipso et genere orationis; de or III 103.

fimbria, Gofte: erant illi madentes cincinnorum fimbriae; Piso 25.

findo, fpalten (vgl. **fissum**): hoc quasi rostro finditur Fibrenus; leg II 6.

fingo, bilden, ſchaffen, vorſtellen, erdichten, erfinden, erfinden, vorgeben, lügen: I, 1. quam tam immanem Charybdim poëtae fingendo exprimere potuerunt? har resp 59. — 2. cum pauci pingere egregie possint aut fingere; Bru 257. ne ex eventis fingere viderer; ep VI 6, 4. — II, 1. num minus ille (Herodotus) potuit de Croeso quam de Pyrrho fingere Ennius? div II 116. — 2. veteres philosophi in beatorum insulis fingunt qualis futura sit vita sapientium; fin V 53. — 3. ex se natos comesse fingitur solitus (Saturnus); nat II 64. — 4. cum ea esse in me fingo; ep III 11, 2. — III. cum (Polyclitus) Herculem fingeat; de or II 70. ad eorum arbitrium et nutum totos se fingunt et accommodant; orat 24. Alexander a Lysippo (potissimum) fingi volebat; ep V 12, 7. ea quae nobis non possumus fingere, facies, vultus, sonus; de or I 127. quid potest esse tam fictum quam versus, quam scaena, quam fabulae? de or II 193. fingenda mihi fuit causa peracuta; Plane 72. bimaritum appellas, ut verba etiam fingas, non solum crimina; Plane 30. fabulas, faciem: f. alqd. ut apium examina non fingendorum favorum causa congregantur; of I 157. in pietis, fictis caelatisque formis; nat II 145. actor moderatur et fingit non modo mentem ac voluntates, sed paene vultus eorum; leg III 40. opiniones fictas atque vanas; nat II 5. Peripateticorum institutis commodius fingeretur oratio; Bru 119. in summo oratore fingendo; orat 7. in qua (contione) rebus fictis et adumbratis loci plurimum est; Lael 97. scaenam, al.: f. alqd. fictis sermonibus et falsis criminibus; dom 28. verba: f. crimina, voluntates: f. mentem. recordamini illos eius fictos simulatosque vultus; Cluent 72. f. alqd. mentem. — IV. natura fingit homines et creat imitatores et narratores facetos; de or II 219. ut homunculi similem deum (Epicurus) fingeret; nat I 123.

finio, begrenzen, beſchränken, beſtimmen: ab hominum genere finitus est dies, mensis, annus; nat II 153. si finitas cupiditates haberent; fin II 23. diem: f. annum. maximos (dolores) morte finire; fin I 49. in ore sita lingua est finita dentibus; nat II 149. mensem: f. annum. Marco Marcello consuli finienti provincias Gallias Kalendarum Martiarum die restitit; A VIII 3, 3. ut sententiae verbis finiantur; de or III 191. negat infinito tempore aetatis voluptatem fieri maiorem quam finito atque modico; fin II 88. quod (tempus) tu mihi et senatus consulto et lege finisti; ep XV 9, 2. nec solum componenter verba ratione, sed etiam finientur; orat 164.

finis, Ende, Grenze, Höchſte, Zweck, Ziel (fem. f. II, 1. facio): I, 1. sit iam huius loci finis; of III 115. — 2. quibus in orationibus delectatio finis est; part or 12. qui finem bonorum esse dixerunt honeste vivere; fin IV 43. — II, 1. diurni silentii finem hodiernus dies attulit; Marcel 1. cum id, quod facere debet, officium esse dicimus, illud, cuius causa facere debet, finem appellamus; inv I 6. ut fines bonorum malorumque constituas; Ac II 114. licebit etiam finem pro extremo et ultimo dicere; fin III 26. difficile est finem facere pretio, si libidini non feceris; Ver IV 14. quae finis funestae familiae fiat; leg II 55. finem nullam facio de te cogitandi; ep XII 1, 1. naturam id habere propositum quasi finem et extremum, se ut custodiat;

fin V 26. ii (appetitus) sine dubio finem et modum transeunt; of I 102. — 2. ii sese Thermis conlocarant in isdem agri finibus; Ver II 86. inter officium et finem hoc interest, quod in officio, quid fieri, in fine, quid confici || effici, al. || conveniat, consideratur; inv I 6. sin ea non neglegemus neque tamen ad finem summi boni referemus; fin IV 40. ut tanta sit in finibus bonorum malorumque dissimilitudo; fin V 19. — III. sapiens naturae finibus contentus; fin I 44. — IV, 1. rerum natura nullam nobis dedit cognitionem finium; Ac II 92. — 2. tres solas esse sententias de finibus bonorum; Ac II 138. — V, 1. videbam illud scelus non posse arceri otii finibus; har resp 4. quoniam exiguis quibusdam finibus totum oratoris munus circumdedisti; de or I 264. isdemne ut finibus nomen suum, quibus vita, terminaretur? Tusc I 32. — 2. quem ad finem sese effrenata iactabit audacia (tua)? Catil I 1. in: f. II, 2. intersum inter.

finite, mäßig: avarus erit, sed finite; fin II 27.

finitimus, benachbart, angrenzend, ähnlich, Grenzbar: A. qui praetor finitimo, consul domestico bello rem publicam liberarat; Plane 70. huic generi historia finitima est; orat 66. aegritudini finitimus est metus; Tusc IV 64. qui concursus ex oppidis finitimis undique? Flac 74. — B, I. cum ceteri deficerent finitimi; Sulla 58. — II. bella cum finitimis felicissime multa gessit; rep II 15.

finitor, Vermeſſer, Feldmeſſer: I. ratum sit, quod finitor uni illi, a quo missus erit, renuntiaverit; agr II 34. — II. ponite ante oculos vobis Rullum in Ponto cum suis formosis finitoribus auctionantem; agr II 53.

firmamentum, Stütze, Stärke: I. firmamentum est firmissima argumentatio defensoris et appositissima || potissima || ad iudicationem; inv I 19. — II, 1. firmamentum (appellemus), quod contra ad labefactandam rationem refertur; part or 103. ille annus duo firmamenta rei publicae per me unum constituta evertit; A I 18, 3. frequentatis firmamenti orationis; part or 59. quae (pars) multo plus firmamenti ac roboris habebat; imp Pomp 10. suggerenda sunt firmamenta causae coniuncte; de or II 331. — 2. in gravissimis firmamenti etiam illa ponenda sunt, si...; part or 107. — III. alqd: f. II, 1. habeo.

firme, feſt, beſtimmt: unum illud (Servius) firmissime adseverabat; A X 14, 3. voluptatem satis firme conceptam animo atque comprensam; fin II 6. multo firmiter acta tyranni comprobata iri quam in Telluris; A XVI 14, 1. adsensus suos firme sustinere; fin III 31.

firmitas, Feſtigkeit, Stärke, Standhaftigkeit: I. cuius (virtutis) omnis constantia et firmitas ex iis rebus constat, quibus adsensa est; Ac II 39. est: f. II, 1. cognosco. — II, 1. firmitatem et constantiam, si modo fuit aliquando in nobis, eandem cognosces, quam reliquisti; ep IX 11, 1. ea (amicitia) non satis habet firmitatis; Lael 19. si aliquid firmitatis nactus sit Antonius; ep XI 12, 1. relinquo: f. cognosco. — III. alqd: f. II. — IV. qui poterit corporis firmitate confidere? Tusc V 40.

firmiter, feſt, dauerhaft: ubi in suo quisque est gradu firmiter conlocatus; rep I 69. firmiter stabilita matrimonia esse; rep VI 2.

firmitudo, Feſtigkeit, Dauerhaftigkeit: I. causa facti parum firmitudinis habet || habebit ||; inv II 32. non quod ab isto (Caesare) salus data quicquam habitura sit firmitudinis; A XI 14, 2. quod firmitudinem gravitatemque animi tui perspexi; ep V 13, 3. — II. alqd: f. I. habeo. — III. tu cura, ut firmitudine te animi sustentas; ep VI 6, 13.

firmo, befeſtigen, fräftigen, stärken, bekräftigen: firmata iam aetate; Cael 43. eam (Alexandream)

cum pace praesidiisque firmaris; ep I 7, 4. ad firmandam novam civitatem; rep II 12. ut in ceteros firmaret imperium; Sulla 32. ut ea (vis iustitiae) etiam latronum opes firmet atque augeat; of II 40. ea (opinio) omnium gentium firmata consensu; div I 1. in qua (oratione) remissio lenitatis quadam gravitate et contentione firmatur; de or II 212. firmata iam stirpe virtutis; Cael 79.

firmus, fest, stark, kräftig, unwandelbar, zuverlässig, sicher: A. discedet nihilo firmior ad dolorem ferendum, quam venerat; fin IV 52. cum ea (Tullia) satis firma sit; ep VI 18, 5. illa vera et firma et certa esse; Ac II 43. accusatorem firmum verumque esse oportet; div Caec 29. eum animo firmissimo contra dicere paratum; inv I 25. argumenta excogitabantur ab eo firma ad probandum; Bru 272. causam ipsam per se firmam esse; Balb 19. Mutinam, coloniam populi Romani firmissimam; Phil VII 15. firma et stabilis doloris mortisque contemptio; fin II 113. paucis diebus se firmum exercitum habiturum; A VII 16, 2. firmiores apud eos opiniones esse de bestiis quibusdam quam . . .; nat I 81. duo maria firmissimis praesidiis adornavit (Pompeius); imp Pomp 35. spem habeas firmissimam; ep VI 5, 4. ut (civium vita) opibus firma, copiis locuples sit; rep V 8. — B. sunt firmi et stabiles et contantes eligendi; Lael 62.

fiscina, Forb: homini Phrygi fiscinam ficorum obiecti; Flac 41.

fiscus, Geldforb, Staatskasse: 1. fiscos complures cum pecunia Siciliensi esse translatos; Ver pr 22. — 2. de fisco quid egerit Scipio, quaeram; Q fr III 4, 5. quaternos HS, quos mihi senatus decrevit et ex aerario dedit, ego habeo et in cistam transferam de fisco; Ver III 197.

fissio, Spalten: cum terrae subigerentur fissione glebarum; nat II 159.

fissum, Spalt, Einschnitt: I. num etiam, si fissum cuiusdam modi fuerit in icore, lucrum ostenditur; div II 34. — II. fissum familiare et vitale (haruspices) tractant; div II 32.

fistula, Rohr, Wasseröhre, Pfeife, Blöte: I. quod fistulas, quibus aqua supeditabatur Iovis templis, praecidi imperarat; Rabir 31. — II. Gracchus cum eburneola solitus est habere fistula, qui staret occulte post ipsum, cum contionaretur, peritum hominem; de or III 225. mirandas *επισημαστας* sine ulla pastoricia fistula auferebamus; A I 16, 11.

fistulator, Pfeifer: fistulatorem domi relinquētis; de or III 227.

fixus s. **figo**.

flabellum, Fächer, Wedel: cuius (Maeandrii) lingua quasi flabello seditiosis illa tum est egentium contio ventilata; Flac 54.

flabilis, luftförmig: nihil (est in animis) ne aut umidum quidem aut flabile aut igneum; Tusc I 66.

flacceo, matt sein, nachlassen: Messala flaccet; Q fr II 14, 4.

flaccesco, ermatten: flaccescebat oratio; Bru 93.

flaccus, schlappohrig: equos (deos) silos, flaccos (arbitramur)? nat I 80.

flagellum, Peitsche: Porcia lex virgas amovit, hic misericors flagella rettulit; Rabir 12.

flagitatio, Forderung, Mahnung: nolui deesse ne tacitae quidem flagitationi tuae; Top 5.

flagitator, Mahner: hunc video flagitatorem non illum quidem tibi molestum, sed adsiduum tamen et acrem fore; Bru 18.

flagitiose, schimpflich, schmachvoll: I. haec non [modo] parum commode, sed etiam turpiter et flagitiose dicta esse; de or I 227. quae in rebus iudicandis nefarie flagitioseque facta sunt; Ver pr 37. qui aliorum amori flagitiosissime serviebat; Catil II 8. — II. sumus flagitiose imparati; A VII 15, 3.

flagitiosus, mit Schande beladen, schimpflich,

schmachvoll: foedo illo et flagitioso die; Phil III 12. propter hominis flagitiosissimi singularem nequitiam; Ver I 76. tam flagitiosa et tam perdita libido; Cato 42. vectigalium flagitiosissimae nundinae; Phil II 35. in flagitiosa atque vitiosa vita; fin II 93.

flagitium, Schmach, Schande Schändlichkeit, Schandtat: I. quod flagitium a toto corpore (tuo) afuit? Catil I 13. in qua (domo) omnia inaudita vitia ac flagitia versentur; Cael 57. — II. 1. quantum flagitii commisisset; Bru 219. ut in oculis omnium sua furta atque flagitia defixurus sim; Ver pr 7. quod (carmen) infamiam faceret flagitiumve alteri; rep IV 12. — 2. cum manifestis in flagitiis tenebitur; Ver III 207. quorum (poëtarum) fabulis in hoc flagitio versari ipsum videmus Iovem; Tusc IV 70. — III. id erat meum factum? flagitii scilicet plenum et dedecoris; A XVI 7, 4. — IV. alqd. s. II. 1. committo. notas ac vestigia suorum flagitiorum relinquit; Ver II 115. — V. vitam tot vitiis flagitiisque convictam; Ver pr 10. qui ea sacra flagitio stuproque violavit; har resp 8.

flagito, dringend fordern, verlangen, mahnen, auffordern: I. etsi munus flagitare ne populus quidem solet nisi concitatus, tamen ego expectatione promissi tui moveor, ut admeam te, non ut flagitem; ep IX 8, 1. tametsi causa postulat, tamen, quia postulat, non flagitat, praeteribo; Quinct 13. — II. semper flagitavi, ut convocaremur; Phil V 20. — III. a me annona flagitabatur; dom 15. postulat a te iam diu vel || et || flagitatur potius historia; leg I 5. munus. s. I. a te cum tua promissa per litteras flagitabam; ep III 11, 4. orationem civium pacem flagitantium; Marcel 14. populus regem flagitare non destitit; rep II 23. severitatem res ipsa flagitat; Catil II 6. — IV. cum frequentissimus senatus eos, ut de me referent, cotidie flagitaret; dom 70. — V. quae me ludens Crassus modo flagitabat; de or II 188.

flagrantia, Schut: si (mulier) ita sese geret || gerat || non flagrantia oculorum, sed . . .; Cael 49.

flagro, brennen, glühen, erfüllt, behaftet sein: quos nimis etiam flagrare intellego cupiditate; de or I 134. nisi te ipsum flagrantem odio ante viderit; de or II 190. consules flagrant infamia; A IV 17, 2. incredibili quodam nostri homines dicendi studio flagraverunt; de or I 14. totam Italianam flagraturam bello intellego; A VII 17, 4. flagrantes (naves) onerarias videbatis; div I 69. vir flagranti studio; Bru 125. ut in nullo umquam flagrantius studium viderim; Bru 302.

flamen, Eigenpriester: I. quod (M. Popilius) erat flamen Carmentalis; Bru 56. — II. adiunxit flamines, Slios virginesque Vestales; rep II 26. L. Lentulum, flaminem Martialem, opprimere voluisti; Vat 25.

flamen, Wehen: 1. »haec augens anima vitali flamine mulcet«; fr H IV, a, 359. — 2. »inter flamina venti«; fr H IV, a, 341.

flamma, Flamme, Feuer, Brand: I. exortam videtur flammam paucorum dolore ac morte restinxisse; Ver V 14. ex aethere innumerabiles flammae siderum existunt; nat II 92. — II. 1. qui ab aris, focus ferrum flammamque depellit; Sest 90. omnis illa vis et quasi flamma oratoris exstinguitur; Bru 93. restinguo: s. I. exoritur. — 2. ut hanc pulcherrimam patriam omnium nostrum ex foedissima flamma eriperem; Catil IV 2. qui (Sulpicius) in eadem invidiae flamma fuisset; de or III 11. veniendum est vel in ipsam flammam; A XVI 15, 6. — III. cum aquae multitudine flammae vis opprimitur; Cato 71. — IV. qua (nocte) praetor amoris turpissimi flamma, classis praedonum incendio conflabat; Ver V 92.

flammeus, feurig, glänzend: sunt stellae natura flammeae; nat II 118.

flammo, entflammen: »(Phoebi fax) flammato ardore volabat«; div I 18. »flammato fulminis ictu«; div I 20.

flammula, Flämmchen: negat sibi duas ex lucerna flammulas esse visas; Ac II 80.

flatus, Schnauben, Wehen, Wind: I, 1. ad id, unde aliquis flatus ostenditur, vela do; de or II 187. — 2. cum prospero flatu eius (fortuna) utimur; of II 19. — II. »Canis aestiferos validis erumpit flatibus ignes«; fr H IV, a, 352.

flebilis, fliegend, jammernd, jammervoll: maeror (est) aegritudo flebilis; Tusc IV 18. haec cum pressis et flebilibus modis concinuntur; Tusc I 106. o flebiles vigiliis! Plane 101. flebili voce; de or III 217.

flebiliter, fliegend, fläglich: nec tam flebiliter illa canerentur; Tusc I 85. perquam flebiliter Ulixes lamentatur; Tusc II 49.

flecto, biegen, umwenden, lenken, richten, verändern, umstimmen, herumjegeln: a qua (gratia) te flecti non magis potuisse demonstras quam Herculem Xenophontium illum a Voluptate; ep V 12, 8. quae (oratio) suscipitur ad animos omni ratione flectendos; de or II 211. ut eam (iram) flectas, te rogo; A XI 18, 2. Leucatum flectere molestum videbatur; A V 9, 1. si animal omne membra, quocumque vult, flectit, contorquet; div I 120. qui (Gaditani) mentes suas ad nostrum imperium flexerunt; Balb 39. qui concitatum populum flectat; Muren 24. (genus) flexo sono extenuatum; de or III 216. quae (voluntas testium) facillime fingi, nullo negotio flecti ac detorqueri potest; Cael 22.

fleo, weinen, beweinen: I. cum ego te flens flentem obtestabar; Flac 102. etsi flens, cum legimus; Tusc I 96. cum senatus equitesque flere pro me vetarentur; Quir 13. lapides mehercule omnes flere ac lamentari coëgisses; de or I 245. cum mulier fleret uberius; Phil II 77. — II. »gentes nostras flebunt miserias«; Tusc II 21.

fletus, Weinen, Jammer: I. quem fletum totius Asiae fuisse (putatis)? Ver I 76. — II, 1. ut urbe tota fletus gemitusque fieret; Sex Rose 24. — 2. neque te in eundem fletum adducam; ep XIV 1, 5. — III, 1. quid est fletu muliebri viro turpius? Tusc II 57. — 2. non possum prae fletu et dolore diutius in hoc loco commorari; A XI 6, 6.

flexibilis, biegsam, geschmeidig, lenksam, haltlos: nihil non flexibile ad bonitatem; A X 11, 1. i. animus, oratio, quid potest esse tam flexibile, tam devium quam animus eius, qui...? Lael 93. (vocis genus) flexibile, plenum, interruptum flebili voce; de or III 217. materiam rerum totam esse flexibilem et commutabilem; nat III 92. nihil est tam flexibile quam oratio; de or III 176. quam flexibiles hominum voluntates (sint); ep II 7, 2.

flexiloquus, zweideutig redend: oraculis flexiloquis et obscuris; div II 115.

flexio, Biegung, Krümmung, Windung, Modulation, Ausfluß: I. quanto molliores sunt et delicatiores in cantu flexiones et falsae voculae quam certae et severae! de or III 98. — II. cum alter alteri obicit vocis flexiones; orat 57. quae deverticula flexionesque quaesisti? Piso 53. — III. se ipse moderans virili laterum flexione; orat 59.

flexuosus, gewunden: flexuosum iter (auditus) habet; nat II 144.

flexus, Wendung, Windung: I. in quo (ponte) flexus est ad iter Arpinas; A XVI 13, (a) 1. — II. duros (aures) habent introitus multisque cum flexibus; nat II 144. — III. si ambitionis occupatio cursu honorum, etiam aetatis flexu constitisset; de or I 1.

flo, blasen, gießen: quae ratio aut flandae aut conflandae pecuniae non reperiebatur? Sest 66.

flocus, Flocke, Hafer: istos consulatus non

floci facteon; A I 16, 13. hoc ipsum, quantum acceperit, prorsus aveo scrire, nec tamen flocci facio; A XIII 50, 3.

floreo, florens, blühen, in Blüte, Ansehen, Kraft stehen, glänzen, part. ausgedrückt, herrlich: cum (Crotoniatae) florent omnibus copiis; inv II 1. qui in eis (artium generibus) floruerint || floruerunt ||; de or I 8. cur adulescens magis floruerit dicendo quam senior Hortensius; Bru 325. in qua urbe modo gratia, auctoritate, gloria florimus; ep IV 13, 2. florente Academia; de or I 45. quae (ἀρετή) mihi florentiora sunt visa tuo iudicio; A XVI 11, 1. cur haec arbor una ter floreat; div I 16. campum Martium tanta celebritate, tanto splendore floruisse; dom 75. invidetur praestanti florentique fortunae; de or II 210. cum floretet in Italia Graecia potentissimis urbibus; Tusc IV 2. hominem florentem aetate, opibus, honoribus, ingenio, liberis, propinquis, adfinibus, amicis; ep II 13, 2. haec una res in omni libero populo praecique semper floruit; de or I 30. (senatus) quondam florens; Phil II 15. possetne uno tempore florere, dein vicissim horrere terra? nat II 19.

floresco, aufblühen, erblühen: cui (Sulpicio) ad summam gloriam eloquentiae florescenti ferro erepta vita est; de or III 11. hoc (Hortensio) florescente Crassus mortuus est; Bru 303. puleium aridum florescere brumali ipso die; div II 33.

floridus, blühend, blumenreich: A. (Demetrius) est floridior, ut ita dicam, quam Hyperides; Bru 285. quanto colorum pulcritudine et varietate floridiora sunt in picturis novis pleraque quam in veteribus! de or III 98. — B. expones, quae spectet, florida et varia? Tusc III 43.

flos, Blume, Blüte, Blütezeit, Glanz, Zierde: I. nihil illius liniamentis nisi eorum pigmentorum florem et colorem defuisse; Bru 298. exustus flos siti veteris ubertatis exaruit; Bru 16. — II, 1. qui (sophistae) omnes eosdem volunt flores, quos adhibet orator in causis, persequi; orat 65. qui adulescentiam florem aetatis velit definire; Top 32. contra illam naufragorum manum florem totius Italiae ac robur educite; Catil II 24. exuro: i. I. exarescit, persequor: i. adhibeo. — 2. cum versaris in optimorum civium vel flore vel robore; orat 34. — III. res rusticae laetae sunt florum omnium varietate; Cato 54. — IV. sepulcrum L. Catilinae floribus ornatum est; Flac 95.

flosculus, Blüte: I. ficta omnia celeriter tamquam flosculi decidunt; of II 43. — II. ut omnes undique flosculos carpam atque delibem; Sest 119.

fluctiger, Wellen ertragend: »tunc se fluctigero tradit mandatque paroni«; fr H IX 3.

fluctuo(r), auf den Wellen treiben, schwanken, unsicher sein: quid est tam commune quam mare fluctuantibus? Sex Rose 72. non debere eos (Academicos) in suo decreto fluctuari; Ac II 29. quadriremem fluctuantem reliquerat; Ver V 91. tota res etiam nunc fluctuat; A II 12, 3. cum hominis fluctuantem sententiam confirmassem; A I 20, 2.

fluctus, Flut, Welle, Woge, Strömung, Strudel: I. qui (fluctus) per nos a communi peste depulsi in nosmet ipsos redundarent; de or I 3. — II, 1. nulla aura fluctus commovente; Tusc V 16. depello: i. I. excitabat fluctus in simpulo, ut dicitur, Gratidius; leg III 36. fluctus numero; A II 6, 1. ut iam placatis utamur fluctibus; A VIII 3, 5. sedatis fluctibus; inv II 154. — 2. utor: i. I. placo. — 3. emergere auctoritatem vestram e fluctibus illis servitutis; har resp 48. — III, 1. insulae fluctibus cinctae; rep II 8. navis illa expulsa atque eiecta fluctu frangitur; Ver I 46. — 2. qui in hac tempestate populi iactamur et fluctibus; Plane 11.

fluito, schwimmen, treiben, wogen: id sibi (deus) adsumpsit non tranquillum et quietum, sed immoderate agitatam et fluitans; Tim 9. »navibus

absumptis fluitantia quaerere aplustra; fr H IV, c. 2. quot genera fluitantium et innantium beluarum! nat II 100. in hanc rei publicae navem fluitantem in alto tempestatibus seditionum; Sest 46.

flumen, Fluß, Strom: I. flumen subito accrevit; inv II 97. flumen aliis verborum volubilitasque cordi est; orat 53. nullius tantum flumen est ingenii; Marcel 4. ut flumina in contrarias partes fluxerint; div I 78. — II, 1. nos flumina arcemus, derigimus || dir. ||, avertimus; nat II 152. veniet flumen orationis aureum fundens Aristoteles; Ac II 119. — 2. vivos in flumen deici; Sex Rosc 70. tibi subito sum visus emersus e flumine; div II 140. — III. studio eius subitam fluminis magnitudinem fuisse impedimento; inv II 97. enumerari non possunt fluminum oportunitates; nat II 132. ad ostium fluminis Cydni; Phil II 26. propter hunc strepitum fluminum; leg I 21. — IV, 1. illi meum reditum flumine sanguinis intercludendum putaverunt; sen 6. (munus) flumine orationis et varietate maximum; de or II 62. — 2. quae navis unquam in flumine publico tam vulgata omnibus quam istius aetas fuit? har resp 59.

fluo, fließen, strömen, hervorströmen, entstehen, sich verbreiten, zerfließen, erschlaffen, entspringen: cum fluius mollitia; Tusc II 52. multa ab ea (luna) manant et fluunt; nat II 50. haec omnia ex eodem fonte fluxerunt; nat III 48. fluent arma de manibus; Phil XII 8. pictum Gallum eiecia lingua, buccis fluentibus; de or II 266. Pythagorae doctrina cum longe lateque flueret; Tusc IV 2. ut flumina in contrarias partes fluxerint; div I 78. quid? cum fluius Atratus sanguine fluxit? div I 98. mel ex olea fluxisse dicunt; div II 86. superior longius, quam volui, fluxit oratio; ep IX 6, 4. res fluit ad interregnum; A IV 18, 3 (16, 11). fluentium frequenter transitio fit visionum; nat I 109. quod (vitium) ab Hegesia maxime fluxit; orat 230.

fluviatilis, in Flüssen lebend; fluviatiles testudines aquam persequuntur; nat II 124.

fluvius, Fluß, Strom: I. Atratum etiam fluvium fluxisse sanguine; div II 58. qui (Hypanis) fluvius ab Europae parte in Pontum influit; Tusc I 94. — II. fluvius Eurotas ita magnus et vehemens factus est, ut . . ; inv II 96.

fluxus, Schwanfend, zerrüttet: ita sunt res nostrae, ut in secundis fluxae, ut in adversis bonae || ut . . bonae ||; A IV 1, 8.

foculus, Opferherd: foculo posito in rostris; dom 123.

focus, Feuerstätte, Herd, Haus, Heim: I, 1. cum Vesta quasi focum urbis complexa sit; leg II 29. haec (est) restitutio in aris, in focus, in dis penatibus recipiendis; dom 143. repetebant deos patrios, aras, focos, larem suum familiarem; Phil II 75. — 2. nudum eicit domo atque focus patriis; Sex Rosc 23. — 3. Curio ad focum sedenti; Cato 55 (56). — II. bellum nefarium contra aras et focus comparari; Phil III 1.

fodico, wühlen: fodiantibus iis rebus, quas malas esse opinemur; Tusc III 35.

fodio, graben, wühlen, stechen: I. quibus (notis) cognitis ipse sibi foderet; de or II 174. pungit dolor, vel fodiat sane; Tusc II 33. — II. num expectas, dum te stimulis fodiamus? Phil II 86.

foede, gräßlich, abscheulich, schmählisch: (causa) agetur foedissime; A IX 7, 4. qui legato foedissime et crudelissime venas incideret; har resp 35. Scipio, Afranius foede perierunt; ep IX 18, 2.

foederatus, verbündet: A. foederatae civitates duae sunt; Ver III 13. si quis apud nos servisset ex populo foederato; de or I 182. in Mamertinorum solo foederato; Ver IV 26. — B, I. qui foederatos civitate donarunt; Balb 65. — II. tu, patrone foederum ac foederatorum; Balb 25.

foedifragus, bundbrüchig: Poeni foedifragi; of I 38.

foeditas, Abscheulichkeit, Entstellung, Schändlichkeit: I. quanta illa depravatio et foeditas turpificati animi debet videri! of III 105. — II. cuius scelere in hac vestitus foeditate fuerimus; Phil XII 12. — III. multae bestiae etiam insectantes odoris intolerabili foeditate depellunt; nat II 127.

foedo, verunstalten, schänden, entweihen: quae (custos) me perenni foedat miseria; Tusc II 24. quoniam togatum domestici belli extinctorem nefario scelere foedasset; hac resp 49. a Sex. Serrano sanctissima sacella summa turpitudine foedata esse nescimus? har resp 32.

foedus, garstig, gräßlich, abscheulich: si nihil malum, nisi quod turpe, inhonestum, indecorum, pravum, flagitiosum, foedum; fin III 14. ego bellum foedissimum futurum puto; A VII 26, 3. exitum iudicii foedum et perniciosum levissime tuli; Q fr III 9, 1. genus illud interitus foedum ducens; A XV 20, 2. cum conlega tuus a foedissimis latronibus obsideretur; ep X 6, 1. multo traetior et foedior (puer) renatus est; leg III 19. populum Romanum foedissima crudelissimaque servitute liberatum; Phil XIV 37. sempiternas foedissimae turpitudinis notas; Piso 41. in causa impia, victoria etiam foediore; of II 27.

foedus, Bündnis, Bund, Bundesvertrag: I. cum Camertinum foederum sanctissimum atque aequissimum sciret esse; Balb 46. — II, 1. in eo foedere, quod factum est quondam cum Samnitibus, quidam adulescens nobilis porcum || porcam || sustinuit iussu imperatoris; inv II 91. qui (imperator) videret, ut satis honestum foedus feriretur; inv II 92. fregit foedus Gabinius; dom 66. cum Latinis omnibus foedus esse ictum; Balb 53. foedere ab senatu improbat; inv II 91. hunc quisquam foedera scientem neglexisse, violasse, rupisse dicere audebit? Balb 13. — 2. ut id contra foedus fieri dicant legemque naturae; Scaur 5. quod non est in omnibus foederibus; Balb 35. — III. qui (populi) domini sint belli, pacis, foederum; rep I 48. en foederum interpretes! Ver V 54. habetis imperatorum summorum interpretationem iuris ac foederum; Balb 52. quod iis navem contra pactionem foederis imperarint; Ver V 49. quantae salutis sint foederum religiones; leg II 16. cuius (populi) maiestas foederis sanctione defenditur; Balb 36. — IV, 1. ut Tauromenitanis cautum et exceptum sit foedere, NE NAVEM DARE DEBEANT; Ver V 50. ut quaeque (civitas) nobiscum maxime societate, amicitia, sponsione, pactione, foedere est coniuncta; Balb 29. excipi: f. caveri. — 2. istum contra foedus Tauromenitanis imperasse (navem); Ver V 50. ex foedere quam (navem Mamertini) deberent; Ver V 136. in: f. II, 1. facio.

foen — f. faen —

foetidus, stinfect: cum isto ore foetido traetirum nobis popinam inhalasset; Piso 13.

foetor, Gestank: hic iacebat in suorum Graecorum foetore et caeno; Piso 22.

folium, Blatt: I. ex illo seminario triumphorum cum arida folia laureae rettulisset; Piso 97. — II. qui ipsi (consules) pluma aut folio facilius moverentur; A VIII 15, 2.

folliculus, Schlauch: os obvolutum est folliculo et praeligatum; inv II 149.

foliis, Blasebalg: quas (formas) vos effici posse sine foliis et incendiis non putatis; nat I 54.

fomentum, Vindermittel: haec sunt solacia, haec fomenta summorum dolorum; Tusc II 59.

fons, Quelle, Ursprung: I, 1. in hac insula extrema est fons aquae dulcis; Ver IV 118. fontem omnium bonorum in corpore esse; Ac II 140. in ea (aegritudine) est fons miseriarum et caput; Tusc IV 83. quoniam ipsi fontes iam sitiunt; Q fr III

1, 11. — 2. quoniam iuris natura fons sit; of III 72. — II, 1. qui omnes omnium rerum fontes animo ac memoria contingeret; de or I 94. largitio, quae fit ex re familiari, fontem ipsum benignitatis exhaurit; of II 52. hic fontem perennem gloriae suae perdidit; Milo 34. tardi ingenii est rivulos consecrari, fontes rerum non videre; de or II 117. — 2. quoniam a quattuor fontibus honestatis officia duximus; of III 96. ex iisdem te haec haurire fontibus, ex quibus ipse hauseram; ep X 3, 4. equidem ab his fontibus profluxi ad hominum famam; Cael 6. ad fontem generis utriusque veniamus; Planc 18. — III. partium distributio saepe [est] infinitior, tamquam rivorum a fonte diductio; Top 33. — IV. urgerent philosophorum greges iam ab illo fonte et capite Socrate; de or I 42. post Arethuseae fontem; Ver V 80.

for, sagen, sprechen, veründen: I. postulatio ante hoc tempus ne fando quidem audita; Quint 71. — II. ad eos (deos) is deus, qui omnia genuit, fatur: »haec vos . . .« Tim 40. — III. »fabitur haec aliquis, mea semper gloria vivet«; fr F VIII 9.

foramen, Öffnung: quamquam foramina illa, quae patent ad animum a corpore, callidissimo artificio natura fabricata est; Tusc I 47.

foras, nach außen, hinaus: ea (scripta) tum foras dari, cum . . .; A XIII 22, 3. quorum animi spretis corporibus evolvant atque excurrunt foras; div I 114. filium suum foras ad propinquum suum quendam mittit ad cenam; Ver I 65. quae (oratio) non sit foras proditura; A XV 13, 7. iustitia foras spectat; fin V 67.

forem f. sum.

forensis, auf dem Markt, gerichtlich, öffentlich: Cicero qui »foresia« et »Megalesia« et »Hortesia« sine n littera libenter dicebat; fr K 13. — educenda dictio est ex hac domestica exercitatione in castra atque in aciem forensis; de or I 157. cum meae forenses artes et actiones publicae concidissent; orat 148. si haec turba et barbaria forensis dat locum vel vitiosissimis oratoribus; de or I 118. quem cursum industria mea tenere potuisset sine forensibus causis? Phil VIII 11. ne abstrahamur ab hac exercitatione et consuetudine dicendi populari et forensi; de or I 81. in forensibus disceptationibus; de or II 175. exercitatio; f. consuetudo. ut sequeretur et illud forense dicendi et hoc quietum disputandi genus; of I 3. quantum (temporis) mihi forenses feriae concesserint; de or III 85. quamquam (Isocrates) forensi luce caruit; Bru 32. omnibus forensibus negotiis intermissis; Cael 1. neque sine forensibus nervis satis vehemens et gravis esse orator potest; de or III 80. sit par forensis opera *militari*, militaris suffragatio urbanae; Muren 41. et domesticis et forensibus solaciis ornamentisque privati; Tusc I 84. amisso regno forensi; ep IX 18, 1. maximis rebus forensibus nostris domesticae litterae respondebunt; orat 148. solacia: f. ornamenta. splendorem nostrum illum forensis; A IV 1, 3. in usu civitatum vulgari ac forensi; de or I 260.

foris, Tür, Eingang: 1. aperuit forem scalarum; fr A VII 11. cum forem cubiculi (Dionysius) clauserat; Tusc V 59. effringit multorum fores; Ver IV 52. — 2. ut ipsi (servi) ad fores adsisterent; Ver I 66. nec (vita beata) resistet extra fores limenque carceris; Tusc V 80.

foris, draußen, außerhalb: I. foris adsumuntur ea, quae non sua vi, sed extranea sublevantur; de or II 173. cum Pomponia foris || foras || cenaret; Q fr III 1, 19. ut in ipsa (arte) insit, non foris petatur extremum, id est artis effectio; fin III 24. non quaeram exemplum foris; Ver III 212. quae sunt foris neque haerent in rei natura; de or II

163. — II. fuit ille vir cum foris clarus, tum domi admirandus; Phil II 69.

forma, Gestalt, Figur, Gepräge, Art, Charakter, Ideal, Bild, Grundriß, Darstellung, Schönheit: I. has rerum formas appellat *ideas*; Plato easque gigni negat et ait semper esse ac ratione et intelligentia contineri; orat 10. formae quaedam sunt orationis, in quibus ea concinnitas est, ut sequatur numerus necessario; orat 220. genus est notio ad plures differentias pertinens; forma est notio, cuius differentia ad caput generis et quasi fontem referri potest; Top 31. formae sunt eae, in quas genus sine ullius praetermissione dividitur; Top 31. formas qui putat idem esse, quod partes, confundit artem; Top 31. cum duae formae praestantes sint, ex solidis globus, ex planis autem circulus aut orbis; nat II 47. quod ingenii quaedam forma lucebat; Bru 327. — II, 1. formae ab uno pictore uno absolutae die; leg II 45. appello: f. I. orat 10. oculi in pictis, fictis caelatisque formis multa cernunt subtilius; nat II 145. redeo ad illam Platonis rei formam et speciem, quam etsi non cernimus, tamen animo tenere possumus; orat 101. contineo: f. I. orat 10. quae dicuntur orationis quasi formae et lumina, quae Graeci vocant *σχήματα*; orat 181. f. expono. (grues) trianguli efficere formam; nat II 125. habes undique expletam et perfectam formam honestatis; fin II 48. in omni re difficillimum est formam, quod || qui || *χαρακτήρ* Graece dicitur, exponere optimi; orat 36. formam mihi urbis exponas; A VII 12, 6. quod ad me quasi formam communium temporum et totius rei publicae misisti expressam; ep III 11, 4. fingo: f. caelo. gigno: f. I. orat 10. qui (praedones) aliquid formae habebant; Ver V 64. f. expleo. ea oratio in eam formam, quae est insita in mentibus nostris, includi sic potest, ut maior eloquentia ne || non || requiratur quidem; orat 133. mitto: f. ex primo. Aristoteles mutavit repente totam formam prope disciplinae suae; de or III 141. perficio: f. expleo. pingo: f. caelo. formam aliquam figuramque quaerebant; Tusc I 37. (orationes Catonis) significant formam quandam ingenii, sed admodum impolitam et plane rudem; Bru 294. formarum certus est numerus, quae cuique generi subiciantur; Top 33. teneo: f. cerno. formam ipsam et tamquam faciem honesti vides; of I 15. — 2. cerno in: f. I. caelo. divido in: f. I. est; Top 31. a forma generis (argumentum ducitur) hoc modo; Top 14. includo in: f. I. inserto. domus erit egregia; magis enim cerni iam poterat, quam quantum ex forma indicabamus; Q fr II 5, 3. redeo ad: f. I. cerno. quicquid est, de quo ratione et via disputetur, id est ad ultimam sui generis formam speciemque redigendum; orat 10. sum in: f. I. orat 220. — III. (di) pulcherrima forma praediti; nat II 60. — IV, 1. alqd: f. II, 1. habeo. formae dignitas coloris bonitate tuenda est; of I 130. non ab hominibus formae figuram venisse ad deos; nat I 90. hi monumenta tuae formae ac nominis in suis civitatibus esse cupiebant; Ver II 157. numerus: f. II, 1. subicio. — 2. ad mensam eximia forma pueros delectos iussit consistere; Tusc V 61. — V. ut sibi praeter formam nihil ad similitudinem hominis reservavit; Cluent 199. qui (Homerus) Ganymeden ab dis raptum ait propter formam; Tusc I 65.

formica, Ameise: I. formicae, apes, ciconiae aliorum etiam causa quaedam faciunt; fin III 63. — II. quod in formica non modo sensus (sit), sed etiam mens, ratio, memoria; nat III 21. — III. usque ad apium formicarumque perfectionem; Ac II 120.

formido, fürchten: qui (vir), quicquid fecerit, ipse se cruciet omniaque formidet; fin II 53.

illius (Pompei) iracundiam formidant; A VIII 16, 2. quo etiam satietas formidanda est magis; orat 213.

formido, Furcht, Graufen, Schreckbild: I. (perturbationes) sunt aegritudo, formido, libido; fin III 35. ecce illa bonorum subita atque improvisa formido; prov 43. — II. cuius ignoratio finxit inferos easque formidines, quas tu contemnere non sine causa videbare; Tusc I 36. ut aliqua in vita formido improbis esset posita; Catil IV 8. — III. vidi hominem plenum formidinis; A IX 10, 2. — IV. quae (sapientia) nos a formidinum terrore vindicet; fin I 46.

formidolose, fürchtbar, schreckhaft: eos opponi omnibus contionibus falso, sed formidolose tamen auctores ad perniciem meam; Sest 42.

formidolosus, graufig, fruchtbar: confecto per te formidolosissimo bello; Piso 58. (concessum vestrum) horribilem A. Cluentio ac formidolosum fore; Cluent 7. scientia rerum formidolosarum neglegendarum; Tusc IV 53. formidolosis temporibus; Ver V 1.

formo, bilden, gestalten, schaffen: ea (verba) nos sicut mollissimam ceram formamus et fingimus; de or III 177. quam (materiam) fingit et format effectio; Ac I 6. si quisquam dicitur nisi orator formare orationem; de or II 36. perinde, utcumque temperatus sit aer, ita pueros orientes animari atque formari; div II 89. speciem (natura) ita formavit oris, ut . . .; leg I 26. verba: f. ceram.

formositas, Schönheit: quoniam id (decorum) positum est in tribus rebus, formositate, ordine, ornatu ad actionem apto; of I 126.

formosus, wohlgestaltet, schön: formosus an deformis (sit); inv I 35. solos sapientes esse, si distortissimi sunt, formosos; Muren 61. cur neque deformem adulescentem quisquam amat neque formosum senem? Tusc IV 70. praebete mihi ex istis virginibus formosissimas; inv II 2.

formula, Regel, Verordnung, Vorschrift, Bestimmung, Formel: I. ubi illa erit formula fiduciae: „UT INTER BONOS BENE AGIER OPORTET“? ep VII 12, 2. — II. 1. an (hortaris), ut stipulationum et iudiciorum formulas componam? leg I 14. — quid est, quo formulam exprimas? orat 36. quae (postulata) omnia novas iniurias habent, sed postulationum formulas usitatas; Ver II 147. — 2. causa ipsa abhorret a formula consuetudinis nostrae; opt gen 20. eundem in angustissimam formulam sponisionis concludebas? Q Rosc 12. quid ille non dixit de testamentorum iure? de antiquis formulis? Bru 195. QUA DE RE AGITUR illud, quod multis locis in iuris consultorum includitur formulis; Bru 275.

fornax, Ofen: (bestiae) in ardentibus fornacibus volitantes; nat I 103.

fornicatus, gewölbt: parietem vel solidum vel fornicatum; Top 22.

fornix, Bogen, Gewölbe: I. non debet praestare, quod fornix vitii fecerit; Top 22. — II. vis servorum e fornibus ostiisque omnibus in scenam inrupit; har resp 22. — III. videt (Curio) adipsum fornice Fabianum in turba Verrem; Ver pr 19.

foro, durchbohren: certe solebas bene foratas habere aures; fr G b 14.

fors, Zufall, abl. zufällig, etwa, vielleicht: I. sit sane Fors domina campi; Piso 3. quid est aliud fors, quid fortuna, quid casus, nisi . . .? div II 15. quemcumque fors tulerit casum; A VIII 1, 3. quod fors obtulerit; A II 22, 1. haec fors viderit, ea quae talibus in rebus plus quam ratio potest; A XIV 13, 3. — II. quid est tandem, quod casu (haec) fieri aut forte fortuna putemus? div II 18. quod umquam eorum in re publica forte factum exstitit? A VIII 14, 2. etiam si res forte non suppetit; of II 32. ne forte quaeratis; Caecin 14. ne colonum forte adfuisse dicatis; Cluent 182. nisi me propter benivolentiam forte

fallebat; Cael 45. tu velim eam orationem legas, nisi forte iam legisti; A XV 1, a. 2. quodsi forte (tyranni) ceciderunt; Lael 53. si forte tu frigus ferre non posses; ep IX 24, 2. (Brutum) exspectantem, si qui forte casus; A XVI 5, 3. vide, si forte in Tusculano recte esse possum; A XVI 14, 2. ut, si haec ex sententia confecta essent, consilio et auctoritate tua, sin quid forte titubatum, exercitu tuo niteremur; ep XII 10, 2.

forsitan, vielleicht, etwa: forsitan quispiam dixerit . . .; of III 29. nimium forsitan haec illi mirentur; Ver IV 124. maior ars aliqua forsitan esset requirenda; de or II 189. ac forsitan vix convenire videretur; Ver II 159.

fortasse, vielleicht, wohl, etwa, ungefähr: I. quia mihi ipse adsentor || adsentior || fortasse, cum ea esse in me fingo; ep III 11, 2. ut discederem fortasse in aliquas solitudines; ep II 16, 2. mittam ad te exemplum fortasse Lanuvio, nisi forte Romam; A XIII 26, 2. quaeret fortasse || fortassis || quispiam . . .; Cluent 144. — II. parens tuus Catilinae fuit advocatus, improbo homini, at supplici, fortasse audaci, at aliquando amico; Sulla 81. Graeculo otioso et loquaci et fortasse docto atque erudito; de or I 102. sed haec leviora fortasse; Phil III 23. vendo meum non pluris quam ceteri, fortasse etiam minoris; of III 51. elegit ex multis Isocrati libris triginta fortasse versus Hieronymus; orat 190. — III. cur non etiam, ac fortasse magis, propter se formae dignitatem sequamur? fin V 47. at fortasse non omnia eveniunt, quae praedicta sunt; nat II 12. — IV. hoc fortasse rei publicae causa constitutum est; div II 43.

fortassis, vielleicht: I. postremo etiam fortassis mater mortem se filii lugere si in ulasset; Cluent 201. — II. si condicio valde bona fuerit, fortassis non amittam || omittam ||; Q fr II 2, 1.

forte f. fors, II.

forticulus, recht standhaft: quamvis idem forticulum se in stranguria sua praebat; Tusc II 45.

fortis, stark, tüchtig, kraftvoll, energisch, mutig, tapfer, heldenmütig: A. me fortiorem in patiendo dolore fore, si . . .; fin IV 72. fortes et duri Spartiatae; Tusc I 2. sequemur id, quod vehementes atque forte est; of I 100. cum A. Hirtius fortissimo praestantissimoque animo exercitum castris eduxerit; Phil XIV 36. fuit constans civis et fortis; Bru 117. an consules in praetore coeundo fortes fuissent? Milo 89. oculis nulla poterat esse fortior contra dolorem et mortem disciplina; Tusc II 41. fortissimo quodam animi impetu; de or III 31. legionum fortissimum verissimumque iudicium; Phil IV 6. fortibus sane oculis Cassius; A XV 11, 1. quod eorum opera forti fidelique usus essem; Catil III 14. illam orationem disertam sibi et oratoriam videri. fortem et virilem non videri; de or I 231. qui maxime forti et, ut ita dicam, virili utuntur ratione atque sententia; Tusc III 22. producebat virum fortissimum; har resp 48. an vero vir fortis, nisi stomachari coepit, non potest fortis esse? Tusc IV 48. — B. I. videas rebus iniustus iustos maxime dolere, imbellibus fortes; Lael 47. vicissent improbos boni, fortes inertes; Sest 43. — II. fortem ignavum, audacem timidumque (oculi) cognoscunt; nat II 145. — III. fortium bonorumque (animos esse) divinos; leg II 27.

fortiter, fräftig, mutig, energisch, tapfer: fortiter hoc velim accipias, ut ego scribo; A XV 20, 2. haec ab Antiocho dicuntur multo melius et fortius, quam a Stasea dicebantur; fin V 75. quid in re militari fortiter feceris; Ver V 4. ut, quicquid acciderit, fortiter et sapienter feramus; A XIV 13, 3. qui recte et fortiter sentient; Phil VIII 22. cum gravissimam adulescens nobilissimus

rei publicae partem fortissime suscepisset; Milo 40. satis virtus ad fortiter vivendum potest; Tusc V 53.

fortitudo, Stärke, Unerjördenheit, Energie, Tapferkeit: I. fortitudo (certat) cum ignavia; Catil II 25. tracta definitiones fortitudinis, intelleges eam stomacho non egere; Tusc IV 53. fortitudo est considerata periculorum susceptio et laborum permissio. eius partes magnificentia, fidentia, patientia, perseverantia; inv II 163. probe definitur a Stoicis fortitudo, cum eam virtutem esse dicunt propugnantem pro aequitate; of I 62. obstat: f. II nomino. — II. quas (virtutes) appellamus voluntarias, ut fortitudinem, iustitiam; fin V 36. definitio: f. I. est. fortitudinem audacia imitatur; part or 81. quae venientibus malis obstat, fortitudo nominatur; part or 77. — III. isto modo licet dicere utilem vinulentiam ad fortitudinem; Tusc IV 52. — IV. iracundiam fortitudinis quasi eotem esse; Ac II 135. definitiones: f. I. eget. num est vehementius severitatis ac fortitudinis invidia, quam inertiae ac nequitiæ pertimescenda? Catil I 29. animus paratus ad periculum audaciae potius nomen habeat quam fortitudinis; of I 63. partes: f. I. est. similis est ratio fortitudinis; of I 94.

fortuito, zufällig, planlos: nec mihi ipsi hoc accidit fortuito; Tusc I 99. ea, quae praedicta sunt, fortuito cecidisse potuerunt; div II 66. non fortuito factum videtur, sed a te ratione propositum, ut . . .; Tusc IV 83. fortuito in sermonem vestrum incidisse; de or I 111. quid casu et fortuito futurum sit; div II 18.

fortuitus, zufällig: A. quae fortuita sunt, certa esse non possunt; div II 24. ut illud nescio quid non fortuitum, sed divinum videretur; ep VII 5, 2. mundum effici ex eorum corporum concursione fortuita; nat II 93. subitam et fortuitam orationem; de or I 150. rerum fortuitarum nulla praesensio est; div II 18. — B. concursio fortuitarum talis est, ut si interventum est casu, cum . . .; Top 76.

fortuna, Schicksal, Los, Glück, Unglück, Zufall, Lage, Stellung, Umstände, Glücksgüter, Vermögen, Glücksgöttin: I. absolut: 1. nisi ad ipsam discrimen eius temporis divinitus Cn. Pompeium ad eas regiones fortuna populi Romani attulisset; imp Pomp 45. ut regum addictae fortunae facile multorum opes adiciant ad misericordiam; imp Pomp 24. cui etiam, quae vim habere maximam dicitur, Fortuna ipsa cedit; par 34. quem virum fortuna ex hostium telis eripuisse; Ver V 3. quae potest esse fortuna? qua sublata qui locus est divinationi? div II 19. Fortuna caeca est; Lael 54. in utroque eandem habuit fortuna potestatem, sed usa in altero est; Tusc I 85. f. cedit. utrique horum secunda fortuna regnum est largita, adversa mortem; har resp 54. si nos premet eadem fortuna; ep XIV 1, 5. ex quibus (manibus) si me non vel mea vel rei publicae fortuna servasset; Milo 20. si hoc, quod eventurum est, vel hoc vel illo modo potest evenire, fortuna valet plurimum; div II 24. haec fortuna viderit, quoniam ratio non gubernat; A XIV 11, 1. utitur: f. habet. — 2. o fragilem fortunam! de or III 7. o gravem acerbamque fortunam! Ver V 119. o volucrum fortunam! Sulla 91. vgl. V, 2. per.

II. nach Verben: 1. adfligo: f. I, 1. adiciunt. iis praetor adimere bona fortunaeque poterit? Ver I 113. agi fortunas omnium dicebat; Cluent 77. qui amplissimas fortunas amitteret; Ver V 18. his (hominibus) salutem nostram, his fortunas rectissime committi arbitramur; of II 33. conservate vos, coniuges, liberos fortunaeque vestras; Catil IV 3. nullo loco dero neque ad consolandam neque ad levandam fortunam tuam; ep V 17, 5. nolite fortunam convertere in culpam; Rab Post 29. qui eius iura fortunaeque defenderem; div Caec 65. magis vestras

fortunas lugerem quam desiderarem meas; sen 34. fortunas locupletium diripere; Vatin 6. cum omnes aratorum fortunas decumarum nomine eriperes; Ver III 48. fortunam et laudare stultitia et vituperare superbia est; inv II 178. levo: f. consolor. lugeo: f. desidero. laetemur decertandi oblatam esse fortunam; Phil XIII 7. non debes aut propriam fortunam et praecipuam postulare aut communem recusare; ep IV 15, 2. ut, quaecumque mihi proponetur fortuna, subeat; Catil IV 2. ut Cn. Pompei filius posset et dignitatem et fortunas patrias recuperare; Phil XIII 12. recuso: f. postulo. se in beneficiis conlocandis mores hominum, non fortunam sequi; of II 69. subeo: f. propono. ne fictis additionibus fortunas innocentium subiciendas putetis; Plane 56. tollo: f. I. est. an bona fortunaeque aratorum omnes vendidisti? Ver III 40. vitupero: f. laudo. — 2. iacere telum voluntatis est, ferire quem nolueris fortunae; Top 64. — 3. tuum est consulere temporibus et incolumitati et vitae et fortunis tuis; ep IV 9, 4. hominem nulli fortunae succumbere (oportere); of I 66. — ne pupillum Iunium fortunis patriis conetur evertere; Ver I 135. fortunis omnibus expulsos esse populi Romani socios atque amicos; Ver III 127. frueri fortuna et gloria (tua); Marcel 19. se fortunis spoliari; Sest 59. qui si fuisset in discipulo comparando meliore fortuna; Piso 71. — 5. qua ex fortuna quis cadat; part or 57. in qua (quisque) fortuna est nascendi initio constitutus; Balb 18. dico pro capite fortunisque regis; Deiot 1. L. Cornelium de fortunis omnibus dimicare; Balb 5. quod in vetere fortuna illos natos et educatos nimiae rerum omnium copiae depravabant; agr II 97. cuncti Siculi de suis periculis fortunisque omnibus pertimescunt; Ver V 115. qui in eadem causa et fortuna fuisset; Ligar 16. tale ingenium in tam misera fortuna versari; A XI 17, 1.

III. nach Adjectiven: vos vestra secunda fortuna non potestis sine propinquorum calamitate esse contenti? Deiot 29. quem dignum fortuna quam amplissima putant; of II 21.

IV. nach Substantiven: 1. non se praetulisse aliis propter abundantiam fortunae; de or II 342. quae bona coporis et fortunae putantur; Tusc II 30. P. Lentulus, parens ac deus nostrae vitae, fortunae, memoriae; sen 8. aegritudinem moveri fortunae et corporis incommodis, non animi malis; Tusc III 78. animi aegritudo fortunae magna et gravi commota iniuria; nat I 9. esse quaedam et corporis et fortunae mala; Ac II 134. (vir) summis ornamentis honoris, fortunae, virtutis, ingenii praeditus, Q. Hortensius; imp Pomp 51. parens: f. deus. possumus sine periculo fortunarum de re pecuniaria disceptare? Quinct 45. ne tum quidem fortunae rotam pertimescebat; Piso 22. fortunae ista tela sunt, non culpa; Piso 43. quem (statum) neque fortunae temeritas neque inimicorum labefactaret iniuria; par 17. negat (Epicurus) ullam in sapientem vim esse fortunae; Tusc III 49. — 2. homines infima fortuna; fin V 52. — 3. cum tu in bona fortunaeque locupletium repentinos impetus comparares; dom 13.

V. Umstand: 1. si non fortuna, sed industria factum videbitur; inv II 112. quid est tandem, quod casu haec fieri aut forte fortuna putemus? div II 18. vir cum virtutibus tum etiam fortuna ornatus; ep XIII 13. ab hominibus (circumsessus es) fortuna servis, voluntate supplicibus; Ver I 81. quanto (Diogenes) regem Persarum vita fortunaque superaret; Tusc V 92. — 2. in fortuna quaeritur, servus sit an liber, pecuniosus an tenuis, privatus an cum potestate; inv I 35. (Pompeius) in amplissimis fortunis occidisset; Tusc I 86. per fortunas miseris nostras, vide, ne . . .; ep XIV 1, 5. ad quae recu-peranda, per fortunas! incumbe; A III 20, 1. per fortunas! A V 13, 3. VII 1, 2. magnis imperatoribus

etiam propter fortunam saepius imperia mandata esse; imp Pomp 47.

fortunate, glücklich: omnes sapientes semper feliciter, absolute, fortunate vivere; fin III 26.

fortuno, beglücken, segnen, part. glücklich, ge-segnet, begüttert: si opulentum fortunatumque defenderis; of II 70. maiores nostri omnibus rebus agendis „QUOD BONUM, FAUSTUM, FELIX, FORTUNATUMQUE ESSET“ praefabuntur; div I 102. o fortunate adulescens! Arch 24. fortunatus illius (Hortensii) exitus; Bru 329. nusquam se fortunatiorem quam Praeneste vidisse Fortunam; div II 87. eum honorem tibi deos fortunare volo; ep XV 7. 12. 1. apud Scopam, fortunatum hominem et nobilem; de or II 352. o fortunata mors! Phil XIV 31. tibi patrimonium dei fortunent; ep II 2. fortunatissimam pulcherrimamque urbem; Catil III 1.

forum, Markt, Marktplatz, Gerichtsstätte, Gerichtstag: I. cum est forum plenum iudiciorum, plenum magistratum, plenum optimorum virorum et civium; Flac 57. — II, 1. vidi forum comitiumque adornatum ad speciem magnifico ornatu, ad sensum lugubri; Ver I 58. forum institueram agere Laodiceae Cibyriticum et Apamense; A V 21, 9. hoc foro, quod egi ex Idibus Februariis Laodiceae ad Kal. Maias omnium dioecesium, mirabilia quaedam effecimus; A VI 2, 4. ut plangore et lamentatione complerimus forum; orat 131. forum corporibus civium Romanorum constratum caede nocturna; Sest 85. qui expiandum forum populi Romani ab illis nefarii sceleris vestigiis esse dico; Rahir 11. ut forum laxaremus et usque ad atrium Libertatis explicaremus; A IV 17, 7 (16, 14). qui forum et basilicas non spoliis provinciarum, sed ornamentis amicorum ornarent; Ver IV 6. lex erat lata vastato ac relicto foro et sicariis servisque tradito; Sest 53. video: §. adorno. — 2. non ius abesse videbatur a foro neque iudicia, sed vis et crudelitas; Ver V 31. de qua (philosophia) disserens adripere verba de foro non potest; fin III 4. erant hostiae maiores in foro constitutae; agr II 93. petitem ego magno animo et in forum et in campum deduci volo; Muren 44. non dubito, quin, si maiestas populi Romani revixisset, aliquando statua huic in foro statueretur; Sest 83. quae (templa) circum forum sunt; opt gen 10. cum (Caelius) iam aliquot annos esset in foro; Cael 12. sublata erat de foro fides; agr II 8. cum primum M. Terentius in forum venit; ep XIII 10, 2. annos iam triginta in foro versaris, sed tamen in Pergameno; Flac 70. is (Crassus) primus instituit in forum versus agere cum populo; Lael 96. cum aut in foro magistratus aut in curia senatum video; div II 142. quod me in forum vocas, eo vocas, unde etiam bonis meis rebus fugiebam; A XII 21, 5. — III. tantus est ex fori cancellis plausus excitatus, ut . . .; Sest 124. nonne vobis videtur cum aliquo declamatore, non cum laboris et fori discipulo disputare? Planc 83. alia fori vis est, alia triclinii; Cael 67. — IV, 1. efficere: §. II, 1. ago. — 2. qui iam conticuerunt paene ab ipso foro inrasi; Tusc II 3. ne quis extra suum forum vadimonium promittere cogatur; Ver III 38. Hortensius cum admodum adulescens orsus esset in foro dicere; Bru 301. cum iam in foro celebratum meum nomen esset; Bru 314. ut victi in campo in foro vinceretis; Sulla 49.

forus, Schiffsgang: cum alii malos scandant, alii per foros cursent; Cato 17.

fossa, Graben, Flußbett: I. non Rheni fossam gurgitibus illis redundantem Germanorum gentibus obicio et oppono; Piso 81. — II. obicio: §. I. — III. ut unus aditus maximo aggere obiecto fossa cingeretur vastissima; rep II 11. (oppidum) vallo et fossa circumdedi; ep XV 4, 10.

fossio, Graben: I. quid fossiones agri repastinationesque proferam, quibus sit multo terra fecundior? Cato 53. — II. recenti fossione terram fumare calentem; nat II 25.

fovea, Grube: quae (belua) quoniam in foveam incidit; Phil IV 12.

foveo, wärmen, hegen, begünstigen: puto per Pomponium fovendum tibi esse ipsum Hortensium; Q fr I 3, 8. Vettienum et Faberium foveo; A XV 13, 3. quasi fovebam dolores meos; A XII 18, 1. ut (pulos) pinnis foveant, ne frigore laedantur; nat II 129. fovendis hominum sensibus; Muren 74.

fragilis, gebrechlich, schwach, unbeständig: quod fragile et caducum sit; fin II 86. in fragili corpore; Cato 65. o fragilem fortunam! de or III 7.

fragilitas, Sinfälligkeit: incipio humani generis imbecillitatem fragilitatemque extimescere; Tusc V 3.

fragmentum, Bruchstück: I. ut fragmentum lapidis (dicimus); nat II 82. — II. tribunum adoriuntur fragmentis saeptorum; Sest 79.

fragor, Getöse: terra continens adventus hostium quasi fragore quodam et sonitu ipso ante denuntiat; rep II 6.

frango, brechen, zerbrechen, schwächen, entfräften, verweichlichen, bezwingen, bändigen, demütigen, entmutigen: I. hoc est non dividere, sed frangere; fin II 26. — II. cum frangerem iam ipse me cogereque illa ferre toleranter; ep IV 6, 2. sin te tanta mala rei publicae frangunt; ep IV 8, 1. multis invidentibus, quos ingenio industriaque fregisti; ep X 3, 2. quae timido animo, humili, demisso fractoque fiant; of III 115. Scaevola paulum requiescet, dum se calor frangat; de or I 265. cervicibus fractis caput abscedit; Phil XI 5. fregit hoc meum consilium Caesaris magnitudo animi; ep IV 4, 4. quae (contentiones) medio in spatio saepe franguntur et corrunt; de or III 7. quis cupiditatem vehementius frangere accusando potest? de or II 35. cum consulis fasces frangerentur; Quir 14. fregit foedus Gabinus; dom 66. (genus) lene asperum, contractum diffusum, fractum scissum; de or III 216. fracto impetu levissimi hominis; ep I 5, b, 2. quo facto frangi Lacedaemoniorum opes necesse esset; of III 49. alter alterius ova frangit; nat II 125. quod iam illam sententiam Bibuli de tribus legatis pridie eius diei fregeramus; ep I 4, 1. vi vim oblatam ut frangeret et refutaret; Sest 88.

frater, Bruder, Vetter: I, 1. (cum audissent Antiochum) una nobiscum Q. frater et T. Pomponius Luciusque Cicero, frater noster cognatione patruelis, amore germanus; fin V 1. quod non minus ille declararet quam hic illius frater patruelis et socer, T. Torquatus; Planc 27. dixit Cn. Fannius, frater germanus Q. Titinii; Ver I 128. ut Servius, frater tuus, facile diceret . . .; ep IX 16, 4. hoc primus frater meus in Asia fecit, ut hoc sumptu remigum civitates levaret; Flac 33. duo sapientissimos et clarissimos fratres, P. Crassum et P. Scaevolam, aiunt Ti. Graccho auctores legum fuisse; Ac II 13. una congressio pluris erit quam fratres nostri Haedui; ep VII 10, 4. — 2. C. et L. Fabricii fratres gemini fuerunt; Cluent 46. — 3. ego, frater, quaero . . .; leg III 19. quae (causa), optime et dulcissime frater, incidit in tribuniciam potestatem; leg III 25. ferremus, o Quinte frater; leg III 26. — II, 1. quos (deos) fratres inter se agnatosque usurpari atque appellari videmus; Tim 39. habet secum L. fratrem; Phil X 21. cur fratrem provinciae non praefecissem, exposui breviter; A VII 1, 1. usurpo: §. appello. — 2. his vos taeterrimis fratribus portas aperietis? Phil III 31. — 3. ibi adulescens habitabat (Epicurus) cum patre et fratribus; nat I 72. nec (L. Antonius) secerni a fratre poterit; Phil VI 10. ne cum optimis fratribus vivat? Ligar 11. — sequuntur fratrum coniunctiones, post

consobrinorum sobrinorumque; of I 54. (filia) in huius amantissimi sui fratris manibus et gremio maerore et lacrimis consenescebat; Cluent 13. me fratris miserimi atque optimi cotidianae lacrimae sordesque lugubres a vobis deprecatae sunt; Quir 7. manus: f. gremium. quanto fructu sim privatus et forensi et domestico Lucii fratris nostri morte; A I 5, 1. nunc a te supplex fratris salutem petit; Ligar 36. sordes: f. lacrimae. — IV. fore ut angeretur, cum a fratre familiaritate et omni gratia vinceretur; A XII 7, 1. is (Romulus) cum Remo fratre dicitur ab Amulio exponi iussus esse; rep II 4. huic virgini quid est praeter fratrem, quod aut iucundum aut carum esse possit? Font 47.

fraterculus, Brüderchen: VOLO, MI FRATER, FRATERCULO TUO CREDAS; Ver III 155.

fraterne, brüderlich: si fraterne, si pie faciunt; Ligar 33. huic tu epistolae non fraterne scriptae fraterne debes ignoscere; Q fr I 2, 12.

fraternus, des Bruders, brüderlich, innig: propter amorem in nos fraternum; Q fr I 1, 10. ne ab hereditate fraterna excluderetur; Cluent 31. in ipso fraterno parricidio; Cluent 31.

fraudatio, Betrügerei: I. hinc fides, illinc fraudatio (pugnat); Catil I 25. — II. fraudationis causa latuisse (Quinctium); Quinct 74.

fraudator, Betrüger: I. in quibus (castris est) fidei patronus, fraudator creditorum, Trebellius; Phil XIII 26. — II. eandem omnibus in locis esse fraudatorem et infitiatorem impudentiam; Flac 48.

fraudo, betrügen, hintergehen, übervorteilen: I. fraudandi spe sublata solvendi necessitas consecuta est; of II 84. — II. Caecilius a P. Vario cum magna pecunia fraudaretur; A I 1, 3. tamquam (animus) debito fraudetur; orat 178. quae potest esse maior fides quam fraudare creditores? Phil VI 11.

fraudentus, betrügerisch: Carthaginien-ses fraudulentus et mendaces non genere, sed natura loci; agr II 95. quid conligimus venditiones fraudulentas? of III 83.

frans, Betrug, Hinterlist, Übervorteilung, Täuschung, Übertretung, Vergehen: I. si frans capitalis non esset; de or I 232. cum omnis ab his frans (nascetur); Cluent 46. — II, 1. quia id mihi fraudem tulit; A VII 26, 2. qui scelus fraudemque nocentis possit dicendo subicere odio civium; de or I 202. nec in praediis solum ius civile malitiam fraudemque vindicat; of III 71. eadem facultate et frans hominum ad perniciem et integritas ad salutem vocatur; de or II 35. — 2. quibus certe pietas fraudi esse non debuit; Phil V 39. — 3. doleo illos viros in eam fraudem in re publica esse delapsos; de or III 226. etsi boni nullo emolumento impelluntur in fraudem; Milo 32. cuius (pacis) ego spe in hanc fraudem incidi; A XI 16, 1. emptorem pati per errorem in maximam fraudem incurrere; of III 55 (54). non id in fraude capitali esse ponendum; de or II 199. — III. qui fons est fraudium, maleficiorum, scelerum omnium; of III 75. ut singulare genus fraudis cognoscere possitis; Quinct 22. — IV, 1. T. Roscius novem homines honestissimos omni fraude et perfidia fefellit; Sex Rosc 117. — 2. si ista causa abs te tota per summam fraudem et malitiam ficta est; Quinct 56.

fremitus, Getöse, Brausen, Murren: I. nec fremitum murmurantis maris (audiunt); Tusc V 116. exauditus in agro propinquo est strepitus quidam reconditus et horribilis fremitus armorum; har resp 20. — II. tu me Afrorum fremitu terrere conere? Scaur 17.

fremo, murren: I. fremant omnes licet, dicam quod sentio; de or I 195. Pompeius fremit, queritur;

A IV 15, 7. — II. Arrius consulatum sibi ereptum fremit; A II 7, 3.

frendo, frirjden: »Nemeaeus leo frendens efflavit halitum»; Tusc II 22.

freno, zügeln, bündigen: ea (pars animi) non unam (beluam) frenat et domat; rep II 67. quos (furores) nullis iam legibus frenare poteramus; Milo 77.

frenum, freni, Zügel, Zaum: 1. alteri se calcaria adhibere, alteri frenos; Bru 204. illi exsultanti tamquam frenos furoris iniecit; Phil XIII 20. ut mones, »frenum momordi»; ep XI 24, 1. equa, quae frenos recipere solet; Top 36. — 2. se calcari-bus in Ephoro, contra autem in Theopompo frenis uti solere; de or III 36.

frequens, zahlreich, gedrängt voll, zahlreich besucht, reichlich, häufig, oft: frequens te audiivi atque adfui; de or I 243. de tribus legatis frequentes ierunt in alia omnia; ep I 2, 1. (A. Licinius Aristoteles) frequens fuerat nobiscum; ep XIII 52. sane frequentes fuimus, omnino ad cc; Q fr II 1, 1. (Demosthenes) quam frequens fuerit Platonis auditor; orat 15. coloniae frequentissimae dignitas; Phil XIII 20. quamquam mihi semper frequens conspectus vester multo iucundissimus est visus; imp Pomp 1. caret (senectus) frequentibus oculis; Cato 44. in utroque frequentiores sunt et liberiores poetae; orat 202. frequentiores pontifices indicasse; har resp 13. senatus est continuo convocatus frequensque convenit; ep X 12, 3. frequentissimo theatro; div I 59.

frequentatio, Häufung: I. maxime (valet) consequentium frequentatio; part or 55. — II. alteri (accusatori faciendum) frequentatione argumentorum et coacervatione universa; part or 122.

frequentier, zahlreich, häufig, oft: Zenonem audiebam frequentier; nat I 59. colitur ea pars et habitatur frequentissime; Ver IV 119. haec frequentier in me congressisti; Planc 83. habito: f. colo. qua (tralatione) frequentissime sermo omnis utitur; orat 81. ut tralatis (verbis) utamur frequentier; de or III 201.

frequentia, Menge, Masse, zahlreiche Versammlung: I. maxima frequentia amplissimorum civium astante; har resp 12. est magna frequentia sepulcerorum; Tusc V 65. — II, 1. de optimis et huic omni frequentiae probatissimis fratribus; Ligar 37. — quod tanta ex frequentia inveniri nemo potuit, qui . . ; agr II 13. ille (Africanus) e coetu hominum frequentiaque interdum se in solitudinem recipiebat; of III 2. — III, 1. quod (vestibulum) maxima cotidie frequentia civium celebratur; de or I 200. qui (Thucydides) ita crebes est rerum frequentia, ut . . ; de or II 56. — 2. ut Hortensius domum reducebatur e campo cum maxima frequentia; Ver pr 18. qui ex magna hominum frequentia dicere inberent, si quis quid quaereret; de or I 102.

frequentio, oft besuchen, bevölkern, zahlreich versammeln, wiederholen: acervatim multa frequentans; orat 85. qui frequentant domum meam; ep V 21, 1. hoc (genus argumentandi) summe est ab Aristotele frequentatum; inv I 61. est quasi luminibus distinguenda et frequentanda omnis oratio sententiarum atque verborum; de or III 201. — quos (scribas) cum casu hic dies ad aerarium frequentasset; Catil IV 15. Italiae solitudinem frequentari posse arbitrabar; A I 19, 4.

fretus, fretus, Brandung, Meer, Meerenge: I. qui Oceani freta illa viderunt; Tusc I 45. — II. possent aestus maritimi fretorumque angustiae ortu aut obitu lunae commoveri? nat II 19. — III, 1. ne ratibus coniunctis freto fugitivi ad Messanam transire possent; Ver V 5. — 2. a Gaditano fretu; fr K 3. ne in Scyllaeo illo aeris alieni tamquam [in] fretu ad columnam adhaeresceret; Sest 18.

fretus, vertrauend, sich verlassend, trögend: quae duo plerique ingenio freti simul faciunt; de

or II 103. fide vestra fretus plus oneris sustuli; Sex Rosc 10. quod certissimis criminibus et testibus fretus (Cluentius) ad accusandum descenderit; Cluent 10. quod ita fore confido fretus et industria et prudentia tua; ep XII 19, 1. ingenio freta malitia; inv I 3. qui (scaenici) voce freti sunt; of I 114. veritas his iudiciis freta; Cluent 88.

frigeo, frieren, ftoßen, untätig, machtlos sein, falt aufgenommen werden: valde metuo, ne frigeas in hibernis; ep VII 10, 2. plane iam frigeo; ep XI 14, 1. cum omnia consilia frigerent; Ver II 60. discipulo sane frigenti ad populum; Bru 187.

frigidus, falt, froßtig, matt: A. T. Inventius nimis ille quidem lentus in dicendo et paene frigidus; Bru 178. haec aut frigida sunt aut tum salsa, cum aliud est expectatum; de or II 260. domo adlata, quae plerumque sunt frigida; orat 89. (Gabinus) accusatoribus frigidissimis utitur; Q fr III 3, 3. aureum amiculum hieme frigidum (esse); nat III 83. nec ullum hoc frigidius flumen attigi; leg II 6. quod (genus acuminis) erat non numquam frigidum; Bru 236. cum is frigidas sane et inconstantes recitasset litteras Lepidi; ep X 16, 1. ut mulsum frigidum hiberet; de or II 282. ut ea (verba), quae sunt frigidiora, vitemus; de or II 256. — B. sentit (animal) et calida et frigida; nat III 32.

frigus, Kälte, Frost: I. eius modi frigus impendebat, ut . . . ; Q fr II 10, 5. — II. »gelidum valido de pectore frigus anhelans Capricornus«; nat II 112. frigus ferre poterat; Catil III 16. — III. habes, ubi ostentes tuam illam praeclaram patientiam famis, frigoris; Catil I 26. idem (aër) annuus frigorum et calorum facit varietates; nat II 101. quibus (tectis) frigorum vis pelleretur et calorum molestiae sedarentur; of II 13. — IV. si Iuppiter saepe nimio calore aut intolerabili frigore hominibus nocuit; Sex Rosc 131. quod (ceterae partes) aut frigore rigeant aut urantur calore; Tusc I 69.

frondesco, Laub bekommen: ea verno tempore tepefacta frondescere; Tusc V 37.

frons, Laub: haec deserta via interclusa iam frondibus et virgultis relinquatur; Cael 42.

frons, Stirn, Gesichtsausdruck, Vorderseite: I. (frons erat) tranquilla et serena; Tusc III 31. — II. ut frontem ferias; A I 1, 1. frons non percussa; Bru 278. — III. tu adeo mihi excussam severitatem veterem putas, ut ne in foro quidem reliquiae pristinae frontis appareant? ep IX 10, 2. — IV. 1. fronte occultare sententiam; Lael 65. Pompeius Scauro studet, sed utrum fronte an mente, dubitatur; A IV 15, 7. — 2. a tergo, fronte, lateribus tenebitur (Antonius); Phil III 32.

fronto, breitstirnig: equos (deos) frontones, capitones (arbitramur)? nat I 80.

fructuosus, fruchtbar, ergiebig, einträglich, gewinnreich: ut ager quamvis fertilis sine cultura fructuosus esse non potest; Tusc II 13. ut quaestuosa mercatura, fructuosa aratio dicitur; Tusc V 86. Siciliam, fructuosissimam atque oportunissimam provinciam; Ver III 226. ruina rem non fecit deteriorem, hand scio an etiam fructuosior; A XIV 11, 2. hae virtutes generi hominum fructuosae putantur; de or II 344.

fructus, Nuzung, Ertrag, Frucht, Zins, Gewinn, Vorteil, Genuß, Erfolg: I. 1. qui sit oratori memoriae fructus; de or II 355. hominibus novis non satis magnos in hac civitate esse fructus; Cluent 111. nec ex novis, ut agricolae solent, fructibus est, unde tibi reddam, quod accepi, nec ex conditis, qui iacent in tenebris; Bru 16. — 2. fructus senectutis est ante partorum bonorum memoria et copia; Cato 71. — II. 1. ex accusatione M. Aquilii diligentiae fructum ceperat; Bru 222. magnum fructum studiorum optimorum capis; ep VI 10, 4. neque serendi neque colendi neque tempeste demetendi

percipiendique fructus neque condendi ac reponendi ulla pecudum scientia est; nat II 156. condo: f. colo. I. 1. iacent. demeto: f. colo. neque nobis fructus otii datus est; de or I 2. me laboris mei, vos virtutis vestrae fructum esse luros; Ver I 2. quarum (aedium) usus fructus legatus est; Top 15. sin autem ubertas in percipiendis fructibus fuit, consequitur vilitas in vendendis; Ver III 227. f. colo. omnes me et industriae meae fructus et fortunae perdidisse; ep IV 6, 2. repono, sero: f. colo. quod ad tempus existimationis partae fructus reservabitur? Sulla 77. cui honoris integros fructus non sit traditurus; Sulla 88. vendo: f. percipio. — 2. quod carui fructu incundissimae consuetudinis; ep II 1, 2. — 3. sum ex: f. I. 1. iacent. — III. amona pretium nisi in calamitate fructum non habet; Ver III 227. frugum fructuumque reliquorum perceptio et conservatio; of II 12. Campani semper superbi bonitate agrorum et fructuum magnitudine; agr II 95. perceptio: f. conservatio. — IV. 1. hoc arator adsequi per triennium certe fructu suo non potuit; Ver III 201. cuius (pecuniae) fructibus exercitum alere non posset; of I 25. certare cum usuris fructibus praediorum; Catil II 18. cuius (Attici) quoniam proprium te esse scribis mancipio et nexo, meum autem usu et fructu; ep VII 30, 2. — 2. est (genus) propter fructum atque utilitatem petendum; inv II 157.

frugalis, ordentlich, wirtschaftlich, bieder: cum optimus colonus, cum parcissimus, modestissimus, frugalissimus esset; de or II 287. M. Iunius, frugalissimus homo et castissimus; Ver I 137.

frugalitas, Wirtschaftlichkeit, Biederkeit: I. reliqua est frugalitas. eius enim videtur esse proprium motus animi appetentis regere et sedare semperque servare constantiam; cui contrarium vitium nequitia dicitur. frugalitas, ut opinor, a fruge; Tusc III 17, 18. — II. ego frugalitatem, id est modestiam et temperantiam, virtutem maximam iudico; Deiot 26.

frugaliter, ordentlich, bieder: omnia signa, tabulas sane frugaliter domum suam deportavit; dom 111. ut loqui deceat frugaliter; fin II 25.

frugi, rechtshaffen, brav, bieder: qui vivit ut Gallonius, loquitur ut Frugi ille Piso; fin II 90. qui sit frugi vel, si mavis, moderatus et temperans; Tusc III 18. quamquam illum hominem frugi et tibi amicum existimabam; ep V 6, 1. (homo) permolestus ac bonae frugi; A IV 8, a, 3. servus frugi atque integer; Cluent 47.

frugifer, fruchtbar: ut agri non omnes frugiferi sunt, qui coluntur, sic . . . ; Tusc II 13. cum tota philosophia frugifera et fructuosa sit, tum . . . ; of III 5.

frumentarius, das Getreide betreffend, Getreide liefernd, Getreidehändler: A. nunc tractare causam instituius frumentariam; Ver III 10. ut (M. Octavius) legem Semproniam frumentariam populi frequentis suffragiis abrogaverit; Bru 222. haec classis ad occupandas frumentarias provincias comparatur; A IX 9, 2. qua (lege) Pompeio per quinquennium omnis potestas rei frumentariae toto orbe terrarum daretur; A IV 1, 7. ut (Pompeius) oram maritimam retineret, si rem frumentariam sibi ex provinciis suppeditari vellet; A VIII 1, 2. haec tria frumentaria subsidia rei publicae firmissimis praesidiis classibusque munivit; imp Pomp 34. — B. non videtur frumentarius ille Rhodios celare debuisse; of III 57.

frumentum, Getreide: I. ex horreis direptum effusumque frumentum vias omnes angiportusque constraverat; div I 69. ut sibi pro frumento, quanti frumentum esset, dare liceret; Ver III 189. — II. 1. retines HS xxr: tanti enim est frumentum Siciliense ex lege aestimatum; Ver III 174. frumentum ex agris in loca tuta comportatur; A V 18,

2. qui frumentum compresserant; A V 21, 8. diripio, effundo: f. I. consternit. placet vobis in cellam magistratibus vestris frumentum Siculos gratis dare || d. gr. ||? Ver III 200. fore Nonis senatum, ut Brutus in Asia, Cassius in Sicilia frumentum emendum et ad urbem mittendum curarent; A XV 9, 1. mitto rationem exacti imperatue frumenti; Piso 90. frumentum imponere! quod (est) munus in re publica sordidius? A XV 10. mancipis frumentum improbasse; Ver III 175. mitto: f. emo. Romae domum ad Antonium frumentum omne portari; A XIV 3, 1. frumento suppeditato; Balb 40. ostendam neminem in Sicilia pluris frumentum vendidisse; Ver III 173. — 2. do pro: f. I. est. cum a civitatibus pro frumento pecuniam exigebas; Ver III 179. structores nostri ad frumentum profecti; A XIV 3, 1. permultis civitatibus pro frumento nihil solvit omnino; Ver III 169. — III. de aestimatione frumenti cum dices; Ver III 222. propter caritatem frumenti; Ver III 217. frumenti maximus numerus e Gallia; Font 8. ratio: f. II, 1. exigo.

frnor, genießen, sich erfreuen, benutzen, haben, den Nießbrauch haben: I. 1. quae gignuntur nobis ad fruendum; leg II 16. — 2. usum et fructum omnium bonorum suorum Caesenniae legat, ut fruere una cum filio; Caecin 11. frnor, dum licet, opto, ut semper liceat; ep IX 17, 2. bestiae furtim fruuntur, domini palam et libere; nat II 157. — II. non paranda nobis solum ea (sapientia), sed fruenta etiam est; fin I 3. suavitatis nostrae fruendae causa; Q fr II 14, 3. — III. quod eo (Hortensio) iam frui nobis non licet; Bru 5. quibus (agris) nunc publicani fruuntur; agr II 50. uterque summo bono fruatur, id est voluptate; fin II 88. omnes esse divites, qui caelo et terra frui possint; ep VII 16, 3. fruere cum fortuna et gloria, tum etiam natura et moribus tuis; Marcel 19. di faxint, ut tali genero mihi praesenti frui liceat! ep XIV 3, 3. gloria: f. fortuna, numerus libiore quadam fruatur licentia; orat 37. moribus, natura: f. fortuna. si pace frui volumus; Phil VII 19. plurimis maritimis rebus fruimur atque utimur; nat II 152. si mihi bona re publica frui non licerit; Milo 93. terra: f. caelo. res publica frui debet summi viri vita atque virtute; imp Pomp 59. sapientia iubet frui voluptatibus; rep III 24. f. bono.

frustra, erfolglos, ungenützt, vergeblich, zwecklos: I. summam esse stultitiam frustra confici maerore; Tusc III 77. aes, ferrum frustra natura divina genuisset, nisi . . .; div I 116. neque auxiliium sum saepe a viris bonis frustra implorari patietur; de or II 144. quae (lex) neque probos frustra iubet aut vetat; rep III 33. ne forte me hoc frustra pollicitum esse praedices; Q Rosc 37. frustra suscipi miseriam voluntariam; Tusc III 32. veto: f. inbeo. — II. cum (gemitus) nihil imminuat doloris, cur frustra turpes esse volumus? Tusc II 57.

frustror, täuschen, hinhalten, Winfelzüge machen: I. Cocceius vide ne frustretur; A XII 18, 3. — II. frustrari cum alios tum etiam me ipsum velim? Ac II 65.

frustum, Brocken, Bißten: necesse est offa obiecta cadere frustum ex pulli ore; div I 27. magister equitum vomens frustis esculentis vinum redolentibus totum tribunal implevit; Phil II 63.

fraticor, treiben, aufschlagen: excisa est arbor, non evulsa. itaque quam fruticeorum, vides; A XV 4, 2.

frux, Frucht, Feldfrucht, Getreide, Fruchtigkeit, Befruchtung (vgl. frugi): I. adsunt Athenienses, unde fruges, iura, leges ortae atque in omnes terras distributae putantur; Flac 62. — II, 1. distribuo: f. I. ut segetes fecundae et uberes non solum fruges, verum herbas etiam effundunt inimicissimas frugibus; orat 48. quae terra fruges ferre possit;

leg II 67. quod non ita vigeat, ut aut flores aut fruges fundat aut bacas; Tusc V 37. inventis frugibus; orat 31. — 2. tui milites in provincia Sicilia frugibus frumentoque caruerunt; Ver V 137. — 3. multos et vidi in hac civitate et audiui se ad frugem bonam, ut dicitur, recepisse; Cael 28. — II. inimicus: f. I, 1. effundo. — III. frugum fructuumque reliquorum perceptio et conservatio; of II 12. dis immortalibus frugum ubertate, copia, vilitate reditum meum comprobantibus; Quir 18. in hac inopia frugum; har resp 31. perceptio: f. conservatio. quam (Proserpinam) frugum semen esse voluit; nat II 66. ubertas, vilitas: f. copia. — IV, 1. frugalitas, ut opinor, a fruge, qua nihil melius || est || e terra; Tusc III 18. — 2. a: f. I. „Cerem“ pro frugibus; de or III 167.

fucos, schminfen, fälschen: secerni blandus amicus a vero tam potest quam omnia fucata et simulata a sinceris atque veris; Lael 95. fucati medicamenta candoris et ruboris omnia repellentur; orat 79. in qua (aetate) naturalis inesset, non fucatus nitor; Bru 36. rubor: f. candor.

fucosus, gefchminft, verfälscht: illae ambitiosae nostrae fucosaeque amicitiae; A I 18, 1. fallaces et fucosae (merces); Rab Post 40.

fucus, Schminke, Aufputz, Schein, Verstellung: I. in oratoris circinnis ac fucos offenditur; de or III 100. tam sine pigmentis fucosque perili (sententiae sunt); de or II 188. — II. in his omnibus inest quidam sine ullo fucos veritatis color; Bru 162. — III, 1. venustatis non fucos inlitus, sed sanguine diffusus color; de or III 199. — 2. sine fucos ac fallacis more maiorum negatur; A I 1, 1.

fuga, Flucht, Entweichen, Verbannung, Scheu: I. quo fugam hostium fore arbitrentur; Sex Rosc 151. si quem aratorum fugae, calamitates non permoverent; Ver III 144. ex eo non iter, sed cursus et fuga in Galliam; Phil XIII 20. — II, 1. post discessum latronis vel potius desperatam fugam; Phil V 30. hinc gignebatur fuga desidia voluptatumque contemptio; Ac I 23. ut fugam intercludat; A VII 20, 1. mittam fugam ab urbe turpissimam; A VII 21, 1. — 2. ne me dem incertae et periculosae fugae; A VII 23, 2. dubitas vitam istam fugae solitudiniquae mandare? Catil I 20. — 3. dant se in fugam istius praeclari imperatoris nocturni milites; Ver IV 95. ad fugam hortatur amicitia Gnaei; A VII 20, 2. paucis post diebus ex Pharsalia fuga venisse Labienum; div I 68. — III. qui ipsius fugae tutam viam quaesiverunt; Caecin 44. — IV, 1. qui officia deserunt mollitia animi, id est laborum et dolorum fuga; fin I 33. — 2. quam (Medeam) praedicant in fuga fratris sui membra dissipavisse; imp Pomp 22. post: f. II, 1. despero.

fugax, flüchtig, vergänglich: haec omnia contemne, brevia, fugacia, caduca existima; ep X 12, 5.

fugio, fliehen, entfliehen, enteilen, schwinden, entgehen, vergessen, meiden, vermeiden, ausweichen: I, 1. officium aut fugiendi aut sequendi; fin V 18. — 2. non illa (Sassia) ut a viro improbo discessisset, sed ut a crudelissimo hoste fugisset; Cluent 189. fugit aliquis e manibus; Cael 65. Damaratus fugit Tarquinius Corintho; Tusc V 109. ut ignavus miles abiecto scuto fugiat, quantum possit; Tusc II 54. qui vinum fugiens vendat sciens, debeatne dicere; of III 91. — II. neque illud fugerim dicere; de or III 153. — III. quod nemo civis est, qui vos non oculis fugiat; Piso 45. cui rei fugerat me res non oculis fugiat; A V 12, 3. eius (epistulae) exemplum fuscibere; A V 12, 3. eius (epistulae) exemplum fuscibere me tum tibi mittere; A XIII 51, 1. qui (congit me tum tibi mittere) aditum huius loci conspectumque vestrum partim magnopere fugerunt, partim non vehementer fugiendas esse nimias amicitias, ne . . .; Lael 45. conspectum: f. aditum. quod si curam fugimus, virtus fugienda est; Lael 47.

quam ob rem voluptas expetenda, fugiendus dolor sit; fin I 30. vitiosum genus et longa animi provisione fugiendum; orat 189. non fugisset hoc Graecos homines; de or I 253. fugienda semper iniuria est; of I 25. hic si laborem fugeret; Cael 47. ea Sex. Roscium fugientem latronum tela et minas recepit domum; Sex Rose 27. qui ideoque mortem fugiant; fin V 31. ipse fugi adhuc omne munus; A XI 4. 1. nullum se umquam periculum pro tua dignitate fugisse; Milo 68. dum recordationes fugio; A XII 18. 1. (aegritudo res est) omni contentione, velis, ut ita dicam, remisque fugienda; Tusc III 25. quae (prudencia) est rerum expetendarum fugiendarumque scientia; of I 153. tela: f. minas. si omnia fugiendae turpitudinis adipiscendaeque honestatis causa faciemus; Tusc II 66. virtutem; f. curam. quodsi vita doloribus referta maxime fugienda est; fin I 41. ut (sapiens) voluptatem fugiat; Tusc V 95. — IV. non fuisse fugiendos tribules huic iudices; Plane 43.

fugitivus, Flüchtling, Ausreißer: I. 1. en causa, cur regem fugitivus, dominum servus accuset; Deiot 17. — 2. neque tam fugitivi illi ab dominis quam tu ab iure et ab legibus; Ver IV 112. — 3. di te perdunt, fugitive! Deiot 21. — II. vivebat (Dionysius) cum fugitivis, cum facinerosis, cum barbaris; Tusc V 63. — III. cum servitiorum animos in Sicilia suspensos propter bellum Italiae fugitivorum videret; Ver V 14. conflato fugitivorum tumultu; Sulla 15.

fugito, fliehen, meiden: qui quaestionem fugitant; Sex Rose 78.

fugo, in die Flucht schlagen, verjagen, vertreiben, verschrecken: qui armis proteritus, fugatus, pulsus est; Caecin 31. ab altaribus religiosissimis fugatus (Clodius); har resp 9. Latini ad Vesperim fusi et fugati; of III 112. fugata contione; Phil VI 3.

fulcio, stützen, unterstützen, aufrecht erhalten: Thermum creberrimis litteris fulcio; A V 21. 14. qui (Chrysippus) fulcire putatur porticum Stoicorum; Ac II 75. magnis subsidiis fulsa res publica est; ep XII 5. 1. horum consulum ruinas vos consules vestra virtute fulsistis; sen 18. nisi (vitis) fulsa est, fertur ad terram; Cato 52.

fulgeo, blitzen, glänzen, strahlen: qui (Pericles) si tenui genere uteretur, numquam ab Aristophane poeta fulgere, tonare dictus esset; orat 29. qui fulgent purpura; Catil II 5. fulgentes gladios hostium videbant Decii; Tusc II 59. Iove fulgente, tonante; nat II 65. fulsisse mihi videbatur τὸ καλὸν ad oculos eius; A VIII 8. 2. »Nepae propter fulgentis acumen«; nat II 114.

fulgor, Glanz, Schimmer, Blitz, Wetterleuchten: I cum (anhelitus terrae) se in nubem induerint, tum et fulgores et tonitrua existere; div II 44. — II. cuius (candelabri) fulgore conlucere atque illustrari Iovis templum oportebat; Ver IV 71. quae extis, quae fulgoribus praesentiuntur; div I 109.

fulgur, Blitz, Wetterleuchten (vgl. fulgor): 1. quae est gens, quae non fulgora interpretantium praedictione moveatur? div I 12. — 2. valet in fulguribus observatio diuturna; div II 42.

fulguralis, den Blitz betreffend: quod Etruscorum declarant fulgurales libri; div I 72.

fulgurator, Blitzdeuter: eadem conclusione uti posse fulguratores; div II 109.

fulguro, blitzen: in nostris commentariis scriptum habemus: »Iove tonante, fulgurante comitia populi habere nefas«; div II 42.

fuligo, Ruß: quasi fuligine abstersa praeclara senatus consulta fecisti; Phil II 91.

fulix, Seeuhn: »cana fulix itidem fugiens e gurgite ponti nuntiat horribiles clamans instare procellas«; div I 14.

fulmen, Blitz, Blitzstrahl: I. cuius (Demosthenis) non tam vibrarent fulmina illa, nisi numeris contorta ferrentur; orat 234. — II. 1. fulmina fortunae contemnamus licebit; Tusc II 66. contorqueo: f. I. fulmen sinistrum auspicium optimum habemus ad omnes res praeterquam ad comitia; div II 74. quia tribunus plebis sinistrum fulmen nuntiabat; Phil II 99. — 2. quidam nec acumine posteriorum nec fulmine utens superiorum; orat 21. — III. is (Phaëthon) ictu fulminis deflagravit; of III 94. — IV. Romulus lactens fulmine ictus; div II 47. is (Aesculapius) fulmine percussus; nat III 57.

fulvus, rotgelb: »nuntia fulva Iovis«; leg I 2.

fumo, rauchen, dampfen: cum (praedones) fumantes nostras naves reliquissent; Ver V 95. recenti fossione terram fumare calentem; nat II 25.

fumosus, beräuchert: obrepisti ad honores errore hominum commendatione fumosarum imaginum; Piso 1.

fumus, Rauch, Qualm: 1. hominem fumo exercitatum semivivum reliquit; Ver I 45. — 2. paulisper stetimus in illo ganearum tuarum nidore atque fumo; Piso 13.

funale, Fackel: delectabatur (C. Duellius) cereo || crebro || funali et tibicine; Cato 44.

functio, Verrichtung: labor est functio quaedam vel animi vel corporis gravioris operis et muneris; Tusc II 35.

funda, Schleuder: »fundum Vetto vocat, quem possit mittere funda, ni tamen exciderit, qua cava funda patet«; fr H XIV 1.

fundamentum, Grund, Grundlage, Grundförderung: I. hoc quasi solum quoddam atque fundamentum est, verborum usus et copia bonorum; de or III 151. — II. 1. fundamenta ieci salutis tuae; ep X 29. labefactant fundamenta rei publicae; of II 78. his fundamentis positus consulatus tui; Piso 9. — 2. hoc uti initio ac fundamento defensionis; Cluent 30. — III. quae (senectus) fundamentis adolescentiae constituta sit; Cato 62.

funditus, von Grund aus, völlig, gänzlich: I. totam vitam evertunt funditus; Ac II 31. se istius opera funditus extinctos esse; Ver II 52. necesse est rem publicam funditus interire; ep VI 2. 2. ut eius omnis memoria funditus ex oculis hominum ac mentibus tolleretur; dom 114. quod (Epinondas) Lacedaemonios funditus vicit; inv I 55. — nec earum rerum quemquam funditus natura esse voluit expertem; de or III 195.

fundo, begründen, befestigen, sichern: tam diligenter non modo fundatam, verum etiam exstructam disciplinam; fin IV 1. deflevi subitas fundatissimae familiae ruinas; dom 96. qui (rei publicae status) bonorum omnium coniunctione et auctoritate consulatus mei fixus et fundatus videbatur; A I 16. 6.

fundo, gießen, ausgießen, ergießen, ausströmen lassen, verbreiten, hervorbringen, gebären, aussprechen, dichten, niederwerfen, schlagen: I. tum se latius fundet orator || or. ||; orat 125. quod non ita vigeat, ut aut flores aut fruges fundat aut bacas; Tusc V 37. qui (umor, calor) est fusus in corpore; nat II 18. cum innumerabiles hostium copias fudisset; Rabir 29. cuius (Hydrae) longe corpus est fustum; nat II 114. flores, fruges: f. bacas. genus orationis fustum atque tractum; de or II 64. (genus facietiarum) aequaliter in omni sermone fustum; de or II 218. hostibus fusus; ep X 14. 1. anhelitus terrarum, quibus inflatae mentes oracla funderent; div I 115. saepe etiam in amplificanda re concessu omnium funditur numero et volubiler oratio; orat 210. quae (disserendi ratio et scientia) per omnes partes sapientiae manat et funditur; Tusc V 72. reliquae duae (res), sicuti sanguis in corporibus, sic illae in perpetuis orationibus fusae esse debent; de or II 310. Mercurium e patera

sanguinem visum esse fundere; div I 46. f. res. scientiam; f. rationem. si Antipater solitus est versus hexametros aliosque variis modis fundere ex tempore; de or III 194. nisi si vellent voces iuvenes fundere; Tusc III 42. — II. quae te beluam ex utero, non hominem fudit; Piso fr 14.

fundus, Grund, Boden, Grundstück, Landgut, Autorität (vgl. **funda**): I. ex quo tempore fundus venit; Caecin 19. — II. 1. nulla se pecunia fundum cuiusdam emere potuisse; agr II 82. ut fundi populi beneficio nostro, non suo iure fiant; Balb 21. cui nostrum [non] licet fundos nostros obire? de or I 249. Caesennia fundum possedit; Caecin 17. — 2. fundo Arpinati bene poteris uti; ep XIV 7, 3. — 3. ut dominus de suo fundo a sua familia vi deiceretur; Quinct 81. sive ex fundo sive a fundo deiectus essem; Caecin 87. e fundo ornatissimo eiectus (P. Quinctius); Quinct 98. posita in fundo villaeque conspectu religio Larum; leg II 27. cum erat colonus in fundo; Caecin 94. — III. 1. P. Caesennius, auctor fundi, nihil de vi (dixit); Caecin 27. quoniam usus, auctoritas [auctoritasque] fundi biennium est, sit etiam aedium; Top 23. lex usum et auctoritatem fundi iubet esse biennium; Caecin 51. se nec dominum eius esse fundi nec locatorem; Ver III 55. cum exsectio illa fundi in armario animadvertetur; Cluent 180. usus eius fundi et fructus testamento viri fuerat Caesenniae; Caecin 19. locator: f. dominus. usus: f. auctoritas, fructus. — 2. quam (controversiam) habet de fundo cum quodam Colophonio; ep XIII 69, 2. — IV. fit obviam Clodio ante fundum eius; Milo 29.

funeris, bei dem Leichenbegängnis, bei der Bestattungsfeierlichkeit: A. nostrae laudationes scribuntur ad funebrem contionem; de or II 341. ita illud epulum est funebre; Vatn 30. cetera in XII minuendi sumptus sunt lamentationisque funebres; leg II 59. hoc se suspicari vestimenti aliquod genus funebres, L. Aelius »lessum« quasi lugubrem emulationem; leg II 59. — B. cetera funebria, quibus luctus augetur, XII sustulerunt; leg II 60.

funesto, beschufeln, entweißen: qui humanis hostiis eorum (deorum) aras ac templa funestant; Font 31.

funestus, durch eine Leiche verunreinigt, trauervoll, unheilvoll, verderblich: ut maiores nostri funestorem diem esse voluerunt Alliensis pugnae quam urbis captae; A IX 5, 2. suo ductu et imperio cruento illo atque funesto; har resp 3. quae finis funestae familiae fiat; leg II 55. illae infestae ac funestae faces; Sulla 19. imperium: f. ductus. nubit genero socrus funestis omnibus omnium; Cluent 14. tu, funesta rei publicae pestis; dom 5.

fungor, vollbringen, leisten, genügen, erfüllen, genießen: I. oculus non probe adfectus ad suum munus fungendum; Tusc III 15. — II. L. Crassus magnificentissima aedilitate functus est; of II 57. ille (Q. Arrius) omni iam fortuna prospere functus; Bru 243. (Lysias) est functus omni civium munere; Bru 63. alter fungitur officio boni senatoris; prov 36.

fungus, Pilz, Schwamm: 1. fungos ita con-diunt, ut nihil possit esse suavius; ep VII 26, 2. — 2. oblitusne es fungorum illorum, quos apud Niciam? ep IX 10, 2. — 3. ad fungos me tuos conferam; ep IX 15, 5.

funiculus, dünnes Seil: ut [inde funiculo, qui a puppi religatus scapham adnexam trahebat, navi, quoad posset, moderaretur]; inv II 154.

funis, Seil: cum alii (conarentur signum) rapere ad se funibus; Ver IV 95.

funus, Leichenbegängnis, Bestattung, Unter-gang: I. coeperunt: f. II, 1. facio. Serrani Domestici filii funus perlectuosum fuit a. d. VIII K. Decembr. laudavit pater scripto meo; Q fr III

8, 5. — II, 1. cum funus quoddam duceretur; de or II 283. posteaquam sumptuosa fieri funera et lamentabilia coepissent; leg II 64. — 2. (Pilia) venerat in funus; cui funeri ego quoque operam dedi; A XV 1, a, 1. qui omnia paterno funeri iusta solvisset; Sex Rose 23. — 3. uti ne se legitimo funere privetis; Rabir 37. — 4. furiae concitatae tamquam ad funus rei publicae convolant; Sest 109. venio in: f. 2. do. — III. cum tibi arbitria funeris solvebantur; sen 18. f. **arbitrium**, II, 1. a quo (viro) funerum sumptus praefinitur ex censibus a minis quinque usque ad minam; leg II 68. — IV, 1. nonne meministi clamare te omnia perisse, si ille (Caesar) funere elatus esset? A XIV 14, 3. — 2. illum tot iam in funeribus rei publicae exsultantem; Sest 88. quem (fletum) duodecim tabulae in funeribus adhiberi veterunt; Tusc II 55.

fur, Dieb: I. ut reliqui fures earum rerum, quas ceperunt, signa commutant, sic . . .; fin V 74. quodsi duodecim tabulae nocturnum furem quoquo modo, diurnum autem, si se telo defenderet, interfici impune voluerunt; Milo 9. — II. interficio: f. I. si qui || quis || sacrum ex privato surripuerit, utrum fur an sacrilegus sit iudicandus; inv I 11.

furaciter, diebisch: cum omnium domus, apothecas, naves furacissime scrutarere; Vatn 12.

furax, diebisch: P. Cornelius homo, ut existimabatur, avarus et furax; de or II 268. tuis furacissimis manibus; Piso 74. ridiculum est illud Neronianum vetus in furace servo; de or II 248.

furca, Gabel, Halsbündel: servus per circum, cum virgis caederetur, furcam ferens ductus est; div I 55.

furcifer, Gabelträger: 1. furcifer quo progreditur? Deiot 26. — 2. crudelitatis tu, furcifer, senatum consul condemnas? Piso 14.

furcilla, Gabel, Gewalt: quoniam furcilla extrudimur; A XVI 2, 4.

furenter, wütend, rasend: pueri aiunt eum (Dionysium) furenter irasci; A VI 1, 12.

furia, Wuterei, Furie, Rachegöttin: I. ista fax ac furia patriae cum urbem cepisset; dom 102. in qua (causa) furiae concitatae tamquam ad funus rei publicae convolant; Sest 109. eodem nos fortasse Furiae persequuntur; A X 18, 2. Furiae deae sunt, specultrices et vindices facinorum et sceleris; nat III 46. — II, 1. concito: f. I. convolant. — 2. ardentem facies furis Clodianis paene ipse consul ministrabas; Piso 26. — III. cum C. Fibulo atrato ceterisque tuis furis; Vatn 31.

furialis, den Furien gehörig, rasend, jähwütend: furialibus taedis ardentibus; Piso 46. »haec me inretivit veste furiali«; Tusc II 20. furialis illa vox acerbissime personabat; Plane 86.

furibundus, begeistert, rasend: traductione ad plebem furibundi hominis; Sest 15. Caesaris virtus latronis impetus crudeles ac furibundos retardavit; Phil XIII 19. saepe etiam vatium furibundas praedictiones audiendas putaverunt; div I 4.

furiose, leidenschaftlich: cum (Dionysius) aliquid furiose fecit; A VIII 5, 1.

furiosus, wütend, rasend, leidenschaftlich, un-sinnig: A. quid est tam furiosum, quam verborum vel optimorum atque ornatissimorum sonitus inanis? de or I 51. propter furiosae aedilitatis expectationem; Q fr II 2, 2. (erat) C. Staienus fervido quodam et petulanti et furioso genere dicendi; Bru 241. cum hominem seditiosum furiosumque defenderet; de or II 124. mulier iam non morbo, sed scelere furiosa; Cluent 182. non mihi esse C. Cethegi furiosam temeritatem pertimescendam; Catil III 16. — B. cum furiosorum bona legibus in agnatorum potestate sint; rep III 45.

furo, rasen, wüten, toben: I. quod eos, quorum actio esset ardentior, furere atque bacchari arbitretur; Bru 276. furere apud sanos et quasi inter sobrios bacchari vinulentus videtur; orat 99. Sibyllae versus observamus, quos illa furens fuisse dicitur; div II 110. ille furens et exsanguis interrogabat suos . . ; Q fr II 3, 2. id certe magis est attenti animi quam furentis; div II 111. illius furentes ac volaticos impetus in se ipsos posse converti; har resp 46. — II, 1. Pansa furere videtur de Clodio; A XIV 19, 2. — 2. (Clodius) furebat a Racilio se contumaciter vexatum; Q fr II 1, 3.

furor, stehlen, erschleichen: I. eundem mira quaedam excogitare genera furandi; Ver II 134. — II. si quae bestiae furantur aliquid ex iis aut rapiunt; nat II 157. non furatus esse civitatem dicitur; Balb 5. si ego tuum (librum) ante legissem, furatum me abs te esse diceret; A II 1, 1.

furor, Wut, Raserei, Wahnsinn, Leidenschaft: I. cum maxime furor arderet Antonii; Phil III 3. ut furor in sapientem cadere possit, non possit insaniam; Tusc III 11. cuius furor conserdit, putare non fuisse ea vera, quae essent sibi visa in furore; Ac II 88. qui aliqua ex parte eius furorem exsultantem repressit; Sest 95. mirus invaserat furor non solum improbis, sed etiam iis, qui boni habentur; ep XVI 12, 2. — II, 1. ea (praesagatio) si exarsit acrius, furor appellatur; div I 66. ut eius furorem ne Alpium quidem muro cohibere possemus; Phil V 37. qui abiecti hominis furorem petulantiamque fregistis; Piso 31. reprimō: ꝑ. I. exsultat, quem nos furorem, *μελαγχολία* illi vocant; Tusc III 11. — 2. quorum ego furori nisi cessissem; Piso 16. — 3. cuius ego de effrenato et praecipiti furore quid dicam? har resp 2. revocare te a furore Lepidus voluit; Phil XIII 43. — III. qualem (rem) tu adfers sceleris plenam et furoris; dom 130. — IV. duo (divinandi genera), furoris et somnii; div II 101. veteris furoris et audaciae maturitas in nostri consulatus tempus erupit; Catil I 31. — V, 1. quod cum summo furore cupiunt; Catil II 19. ispe inflammatus scelere et furore in forum venit; Ver V 161. — 2. in furore animi et caecitate; dom 129. negat sine furore Democritus quemquam poetam magnum esse posse; div I 80.

furtim, verſtohlen, heimlich: Metellus furtim in campum itineribus prope deviiis currebat; A IV 3, 4. bestiae furtim fruuntur, domini palam et libere; nat II 157.

furtivus, heimlich: accessit furtivum iter per Italiam; Piso 97.

furtum, Diebstahl, Entwendung, Unterschleif, gestobleneß Gut: I. furtum erat apertum; Q Rosc 26. mira erant in civitatibus ipsorum furta Graecorum, quae magistratus sui fecerant; A VI 2, 5. hinc furta, peculatus (nascuntur); of III 36. — II, 1. controversiam esse, possetne heres, quod furtum antea factum esset, furti recte agere; ep VII 22. ꝑ. I. est. quid minus libero dignum quam cogi a magistratu furtum reddere? Ver II 58. quae (navis) ad ea furta, quae reliquisses, commearit; Ver V 46. — 2. ago:

ꝑ. 1. facio, qui (Nicomedes) furti damnatus est; Flac 43. — 3. commeo ad: ꝑ. 1. relinquo, cum de furto quaereretur; Cluent 185. quot vultis esse in uno furto peccatorum gradus? Ver III 172. cum in manifestissimo furto tenere; Ver II 144. — III, 1. in hac pecunia publica haec insunt tria genera furtorum; Ver III 165. cum te maculas furtorum et flagitiorum tuorum sociorum innocentium sanguine eluere arbitrabare; Ver V 121. fuisse Messanam omnium istius furtorum ac praedarum recepticem; Ver IV 150. — 2. cum haberetur de furto quaestio; Cluent 183. — IV. vidi concludere omnia furtis tuis; Ver I 58.

furunculus, Spigbube: quod vobis iste olim furunculus, nunc vero etiam rapax esse videatur videtur; Piso 66.

fuscina, Dreizack: dant (dis) hastam, clipeum, fuscina, fulmen; nat I 101.

fuscus, dunkel, dunkelbraun, dumpf: iudicatur et in vocis et in tibiariam cantibus (genus) canorum, fuscum; nat II 146. vestitus aspere nostra hac purpura plebeia ac paene fusca; Sest 19.

fuse, weit, weitläufig, ausſührlich: populus fuse in tribus convocatus; leg III 44. haec cum uberius disputantur et fusius; nat II 20. tam fuse lateque imperantem rem publicam; rep V 1.

fusio, Strömen, Verbreitung: liquor aquae declarat et fusio effusio; nat II 26. mundum (Chrysippus) deum dicit esse et eius animi fusionem universam; not I 39.

fustis, Knüttel, Stoß: I. clamor, lapides, fustes, gladii, haec improvisa omnia; A IV 3, 3. — II. non opus est verbis, sed fustibus; Piso 73. — III. qui (fani custodes) clavis ac fustibus repelluntur; Ver IV 94.

fustuarium, Tötung mit Knütteln: fustuarium meruerunt legiones, quae consulem reliquerant; Phil III 14.

futtillis, nichtig, eitel: A. alacritate futtili gestiens; Tusc IV 37. (haruspices) vanos, futtilis futiles esse dicamus; div I 36. — B. quis non odit sordidos, vanos, leves, futtilis? fin III 38.

futtilitas, Nichtigkeit: haec plena sunt futtilitatis futil. summaeque levitatis; nat II 70.

futurus, künftig, zukünftig, Zukunft: A. cum et praeteriti doloris memoria recens est et futuri atque impendentis torquet timor; fin II 95. si cupiat proles illa futurorum hominum deinceps laudes unius cuiusque nostrum posteris prodere; rep VI 23. est metus, ut aegritudo praesentis, sic ille futuri mali; Tusc IV 64. o mea frustra semper verissima auguria rerum futurarum! Phil II 89. — B, I. quia futura vera non possunt esse ea, quae causas, cur futura sint, non habent; fat 26. — II. qui extis aut avibus aut ostentis aut oraculis aut somniis futura praesentiunt; div II 16. (tum animus) meminit praetitorum, praesentia cernit, futura providet; div I 63. natura significari futura sine deo possunt; div I 10. — III. cum tanta memoria praetitorum futurorumque prudentia (sit); Cato 78. — IV. omne, quod falsum dicitur in futuro, id fieri non potest; fat 12.

Galea, Helm: in hoc fano loricas galeasque aeneas caelatas opere Corinthio Scipio posuerat; Ver IV 97.

galeo, mit dem Helm bedecken: habebam, inquis, in animo insitam informationem quandam dei, et barbati quidem Iovis, galeatae Minervae; nat I 100.

gallina, Huhn, Henne: I. quae id (ovum)

gallina peperisset, dicere solebant; Ac II 57. — II, 1. qui gallinas alere permultas quaestus causa solerent; Ac II 57. — 2. anitum ova gallinis saepe supponimus; nat II 124.

gallinaceus, von Hühnern: cum rerum natura quid habere potest commune non dicam gallinaceum fel, sed . . ? div II 29. ꝑ. gallus, II.